

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, Król. Jadwigi 16 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2,95 zł. miesięcznie i 8,85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3,34 zł. miesięcznie, 10,00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6,95 zł., zagranicę 9,25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Nr zbiorowy 2650 (trzy przewody) — Oddział w Bydgoszczy 1299.

Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420

Numer 243

BYDGOSZCZ, środa dnia 27 października 1937 r.

Rok XXXI.

Z. P. Z. Z.

Depesza Greisera do Watykanu pozostanie bez odpowiedzi.

W ubiegłą niedzielę odbył się w Warszawie t. zw. kongres zjednoczenia polskich związków zawodowych, w którym uczestniczyło według „Pata“ 800 — według wiadomości z innych źródeł 500 „delegatów“, reprezentujących podobno 197 związków. Na podstawie źródłowych informacji możemy stwierdzić, że wśród tych „delegatów“ byli ludzie, których nikt nie delegował a którzy otrzymali zaproszenie i ulgowy przejazd za pośrednictwem swego pracodawcy, mającego „przypadkiem“ dostawy państwowe. Centrale wielkich i starych związków zawodowych nie były oficjalnie zastąpione. Stojące na usługach PPS związki klasowe miały swój własny kongres. **ChZZ i ZZZ ze względu na swój bezpartyjny i apolityczny charakter z zaproszeń nie skorzystały.** Największy kontyngent uczestników dostarczyły oddziały dawnego ZZZ, które po zeszłorocznym kongresie z organizacją Moraczewskiego się rozstały a z których sztandarów po części jeszcze nie zdążono usunąć socjalistycznych haseł.

To krótkie stwierdzenie powinno wystarczyć dla zorientowania się, z kim mamy do czynienia i czego się po nowej organizacji zawodowej, powołanej do życia w niedzielę, można spodziewać.

ZZZ wprowadził w życie zawodowe polskiego robotnika **najgorsze metody walki.** Pod płaszczykiem współpracy z rządem radykalizował masę i stał się — o czym świadczą liczne procesy — w wielu miejscowościach Polski **prztyłkiem zagorzalych zwolenników Moskwy.** Korzystając z życzliwości urzędowych czynników starał się ZZZ opanować przede wszystkim pracowników zakładów państwowych i nie wahał się pozabawić chleba nawet robotników, którzy zgodnie ze swym przekonaniem należeli do organizacji narodowych i chrześcijańskich a więc do organizacji o spokojnym i z punktu widzenia interesów państwa twórczym nastawieniu. Na zebraniach ZZZ niejeden robotnik polski nauczył się śpiewać „Czerwony sztandar“ a zapomniał o hymnie państwowym.

Jak się czolowi przedstawiciele ZZZ na terenie sejmowym ustosunkowali do sprawy robotniczej, wiemy. **Pogorszenie ustawodawstwa socjalnego, złamanie samorządu ubezpieczeń społecznych, uchwalenie t. zw. ustawy scaleniowej, która nałożyła na ubezpieczonych obowiązek opłat za wizyty u lekarza i recepty, zniszczenie zasady wolnego wyboru lekarza —** oto bukiety tych „dobrodziejstw“, które mogły spaść na świat pracy tylko dlatego, że prowodyrzy ZZZ nie mieli odwagi czy też nie chcieli zamachom na nabyte przez robotników prawa się przeciwstawić.

Dziś część tych ludzi, bezsprzecznie współodpowiedzialna za wszystkie grzechy ZZZ, przymknęła do nowego obozu i ogłasza deklarację, że

„chcę służyć idei dobra publicznego i stanowić narzędzie do zjednoczenia całego polskiego ruchu zawodowego, z którego musi być wyłączony czynnik osobistej prywaty i niezdrowych ambicji jednostek, będących jedną z głównych przyczyn jego rozbitcia i bezsilności. Zrzeszenie Zjednoczonych Polskich Związków Zawodowych ma być szkołą dla obecnych i przyszłych pokoleń robotnika polskiego, ma być instytucją, w której wychowywać się będą ludzie silnej woli, mocnych charakterów, głębokiej odpowiedzialności...“

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Wiedeń, 26. 10. (Tel. wł.) Jak z dobrze poinformowanego źródła dowiaduje się rzymski korespondent „Reichspost“, **Watykan nie widzi powodów do zmiany swego stanowiska w sprawie tworzenia parafii polskich na terenie W. M. Gdańska. Depesza prezydenta Senatu Gdańskiego skierowana do Watykanu pozostanie bez odpowiedzi,** ponieważ nadesłana została z pominięciem oficjalnej drogi, mianowicie reprezentującego W. M. Gdańsk przedstawiciela rządu polskiego przy Watykanie. Tym niemniej Watykan uznał za wskazane o depeszy tej poinformować **ambasadora Polski** przy Stolicy Apostolskiej. Zaznaczyć zresztą należy, że biskup gdański ks. E. O'Rourke przedsięwziął tworzenie ściśle ograniczonej liczby parafii polskich na terenie W. M.

Gdańska nie bez porozumienia ze Stolicą Apostolską i po uprzednim przedstawieniu sprawy Nuncjuszowi Apostolskiemu w Warszawie.

O rozwoju sprawy tworzenia parafii polskich na terenie W. M. Gdańska **Stolica Apostolska jest najdokładniej poinformowana.** Dopóki sytuacja katolików gdańskich nie była zagrożona, katolicy narodowości polskiej nie okazywali tendencji tworzenia własnych parafii. W miarę jednak, jak wolność Kościoła na terenie W. M. Gdańska stawała się coraz bardziej problematyczną, Polacy zapragnęli warunków nie narażających ich na ataki nacjonalistów w kościele i szukali ochrony w tych przywilejach kulturalnych, które mieszczą się w ramach umowy polsko-gdańskiej i konkordatu

Stolicy Apostolskiej z Polską. Aczkolwiek z punktu widzenia niemieckiego tworzenie oddzielnych parafii polskich może być rzeczą niemiłą, to jednak pamiętać trzeba, że doprowadziła do tego agitacja nacjonalistyczna.

*

Wiadomość powyższa dobrze zazwyczaj poinformowanego organu katolików austriackich zasługuje na szczególną uwagę, gdyż pokrywa się ze stanowiskiem opinii polskiej, która żywo zareagowała na **niedopuszczalne mieszanie się prezydenta W. M. Gdańska do spraw wewnętrznych Kościoła katolickiego.** Zamach gdańskich „Nazich“ na wolność sumienia i kultu religijnego Polaków Wolnego Miasta musiał spotkać się z właściwą oceną ze strony miarodajnych władz kościelnych.

Kłopoty marszałków sejm i senatu.

KONFERENCJE SĄ, ALE SESI SEJMOWEJ NIE MA.

Warszawa, 26. 10. (Tel. wł.) Marszałek Car zaprosił na dzień 27 i 28 bm. przedstawicieli parlamentarnych grup regionalnych, celem poinformowania ich o przebiegu rozmowy, którą odbył w dn. 21 bm. z szefem Obozu Zjednoczenia Narodowego **płk. Kocem.** Przedstawiciele grup parlamentarnych kolejno będą przyjmowani przez pana marszałka, aby ze swej strony mogli zaraz ustosunkować się do jego oświadczeń.

W sferach politycznych zapowiedz

tych konferencji wywołała duże zainteresowanie, bowiem chodzi tu o sprawę zasadniczą, a mianowicie — następuje **renesans klubów parlamentarnych w sejmie.** Jeśli tak istotnie się stanie, natenczas nie będą miały racji bytu ugrupowania regionalne, a liczba klubów poselskich będzie stale wzrastała. Niewątpliwie przy pierwszej okazji przedstawiciele Kl. Demokratycznego zgłoszą swoje ugrupowanie, zgłosi się również oficjalnie **klub katolicki posłów**

i senatorów itd. Wielu posłów, którzy pod wpływem pierwszego odruchu zapachu, po ogłoszeniu deklaracji płk. Koca zgłosili się pojedynczo lub w zespołach do Ozonu, znalazło się dziś w trudnej sytuacji. Wielu z nich bowiem zmieniło swe poglądy na działalność Ozonu i dziś zajmują **stanowisko krytyczne,** inni zaś nie przypuszczając, że Ozon będzie dążył do utworzenia własnego klubu parlamentarnego, zgłosili już akces do innych ugrupowań poselskich. Bo już obecnie dzieje się tak, że **jeden poseł należy naraz do kilku zespołów poselskich,** co nie może być uważane za dodatni objaw dla prac parlamentarnych.

Bolszewicy hiszpańscy uciekają do Francji.

Wzięcie Gijon przez wojska narodowe spowodowało masową ucieczkę czerwonych do Francji. Na zdjęciu — statek z czerwonymi uchodźcami w porcie Pauillac na południowo-zachodnim wybrzeżu Francji.

W najprzekrzejszej sytuacji znajduje się prezydium Sejmu i Senatu. Jak wiadomo, prezydialne stanowiska w parlamencie zajmują zagorzali zwolennicy pana Sławka. Twórcy konstytucji i ordynacji wyborczej z p. Sławkiem i Carem na czele z góry przekreślili wszelką możliwość ugrupowania się posłów w oddzielne kluby parlamentarne. A jednak życie przynosi wiele niespodzianek. Jak z tej sytuacji wybrnie przede wszystkim p. Car, zobaczymy.

(r)

Burza na Atlantyku.

Paryż, 26. 10. (PAT) Na oceanie Atlantyckim panuje silna burza. Niepomyślnie warunki atmosferyczne opóźniają przybycie do brzegów francuskich okrętów, znajdujących się w drodze. W zatoce Biskajskiej wydarzyło się **kilka wypadków zatonięcia mniejszych statków z uchodźcami hiszpańskimi z Gijon.** Podczas akcji ratunkowej, okazanej parowcowi „Mar de Médie“, na pokładzie którego znajdowało się 200 uchodźców, **utonąło 10 Asturjczyków.**

Z. P. Z. Z.

(Ciąg dalszy).

Nie wierzymy w szczerą deklarację, pod którą się podpisał jako jeden z pierwszych taki silny charakter i taki — niekarierowicz jak „Wojtek” Malinowski, kiedyś jeden z najbardziej bojowych członków PPS (w czasach, kiedy PPS pozbawiana wszelkiego poczucia odpowiedzialności, karczemnymi awanturami obniżała autorytet parlamentu), później gorliwy członek BBWR a obecnie podobno wyznawca etyki chrześcijańskiej, stanowiącej podstawę programowych dążeń Obozu Zjednoczenia Narodowego. Przypominamy sobie, jak „Wojtek” Malinowski wraz z innymi ryczał w Sejmie Ustawodawczym „O cześć wam panowie magnaci” i „na barykady ludu robczy”, więc trudno nam uwierzyć, aby dziś mógł szczerze śpiewać „Kochajmy się bracia mi!” Znamy jego dawną, nieugiętą wiarę w Marksa, nie wierzymy więc w szczerą jego powrotu do Chrystusa. Zresztą deklaracja ideowa o zasadach, na których chce oprzeć swoją działalność ZPZZ, nie mówi. Wolno więc będzie każdemu członkowi nowej zawodówki wyznawać zasady, wynikające z światopoglądu Marksa, albo też chrześcijańskie. Ale czy środowisko o tak nieokreślonym obliczu będzie mogło być szkołą, wyrabiającą ludzi silnej woli i mocnych charakterów jakich Polsce potrzeba? Z tej szkoły OZN — o tym jesteśmy głęboko przekonani — mało będzie miał pociechy.

Czy ZPZZ może się stać „narzędziem do zjednoczenia całego polskiego ruchu zawodowego”? „Dobrowolnego” zjednoczenia w żadnym razie nie, bo żadna organizacja zawodowa, stojąca na gruncie chrześcijańskim, nie może pójść drogą, jaką wskazuje „Robotnik Polski”, organ ZPZZ, który w numerze drugim pisze, że „ZPZZ pójdzie w przymierzu z młodymi” i który zachwyca się przykładem Niemiec, „gdzie młodzież podporządkowana jest bezpośrednio kancierzowi tak jak armia, gospodarka czy polityka zagraniczna” i „gdzie Baldur von Schirach, führer młodzieży niemieckiej jest podległy bezpośrednio Hitlerowi. Robotnika polskiego ten przykład nie zachwyca, bo nasz robotnik zna położenie robotnika niemieckiego i wie, że robotnikowi niemieckiemu za odebrane prawo koalicji i wolność strajku ekonomicznego dano namiastkę w postaci instytucji „Kraft durch Freude”, na którą cała warstwa robotnicza składa ciężki haracz a z której stosunkowo nieliczni korzystają.

Zjednoczenie Polskich Związków Zawodowych, wyrażając sympatię dla ustroju Niemiec, zamknęło sobie drzwi do rozmów z innymi organizacjami zawodowymi. Jeżeli kto sądzi, że te rozmowy będzie można zastąpić „pociąganiem pióra” (zgleichszaltowaniem) ten nie zna polskiego robotnika. Większość polskiego świata pracy odrzuciła przeprowadzoną z dużym naciskiem próbę „prostytuowania robotnika” już raz. Druga próba groziłaby już zakłóceniem wewnętrznego spokoju i ładu.

b.

Znamienny okólnik.

Warszawa, 26. 10. (Tel. wł.). Ministerstwo oświaty ogłosiło znamienny okólnik do nauczycielstwa w sprawie organizacji szkolnych. Zakazaną została publiczna krytyka w szkołach stowarzyszeń uczniowskich, gdyż zdarzające się wypadki publicznego ujemnego odzywania się nauczycieli o poszczególnych organizacjach jest wysoce niepedagogiczne. (r)

Anglicy poskramiają rozruchy w Bombaju.

Bombay, 26. 10. (PAT) W Bangalore policja była zmuszona dać salwę do tłumu, który pomimo kilkakrotnych wezwań, nie rozchodził się, zajmując groźną postawę. Manifestacje, które miały krwawy epilog, były spowodowane aresztowaniem w ciągu dnia wczorajszego wybitnego członka kongresu Narimana, który usiłował przemawiać na zebraniu studentów, zorganizowanym wbrew zakazowi wadz.

60 osób odniosło cięższe rany, co spowodowało umieszczenie ich w szpitalach. Na znak protestu przeciwko aresztowaniu Narimana, w ciągu dnia wczorajszego były zamknięte sklepy, a giełda bawełniana była nieczynna.

Wielki Wojewoda Michał został podporucznikiem.

Wspaniała defilada wojsk rumuńskich zakończyła uroczystość.

Sinaia, 26. 10. (PAT). Wczoraj od wczesnego ranka grzmiące pobudki orkiestr zwiastowały zbliżanie się uroczystości.

Wzdłuż drogi ustawiono szpalery dziatwy szkolnej, organizacji młodzieży itd. Na długiej polanie, ograniczonej z jednej strony torem kolejowym, z drugiej zaś łańcuchem wzgórz, zarosniętych do połowy mieniącymi się barwami jesiennymi lasami, z ponad których stercza w niebo nagie strome szczyty — ustawiono niewysoką trybunę przybraną flagami ze wspaniałe udekorowaną lożą królewską w środku.

Frontem do trybuny na tle imponującej panoramy górskiej stanęło 8 batalionów, reprezentujących wszystkie pułki piechoty górskiej. batalion „eskor-

ty królewskiej”, batalion straży granicznej z dwiema orkiestrami oraz poczty sztandarowe wszystkich pułków rumuńskich.

Na okolicznych wzgórzach dokola polany zgromadziły się wielkie tłumy ludności.

Około godz. 9 trybuny zaczynają się wypełniać. Przybywają wyżsi urzędnicy i wojskowi, dyplomacja, członkowie rządu, a następnie wojskowi delegaci.

Na krótko przed godz. 10 nadjeżdżają dostojni goście zagraniczni: ks. Fryderyk Hohenzollern Sigmaringen, ks. Karol belgijski, ks. Gustaw Adolf szwedzki, marszałek Śmigły-Rydz, księżniczka Ileana z małżonkiem, ks. Antonim Habsburgiem i ks. regent jugosłowiań-

ski Paweł. Wszyscy wchodzą do loży królewskiej.

O godz. 10 nadjeżdża król Karol z wielkim wojewodą Michałem. Po powitaniu króla z dostojnymi gośćmi, zgromadzeni w loży królewskiej, rozpoczyna się właściwa uroczystość. Otwierają ją śpiewane modły odprawione przez miejscowego biskupa w otoczeniu klery.

Po zakończeniu modłów król Karol i wielki wojewoda Michał wychodzą przed lożę królewską. Minister obrony narodowej gen. Iliasevici odczytuje dwa dekrety królewskie o nominacji ks. Michała na podporucznika i o wcieleniu go na stanowisko dowódcy plutonu w pierwszej kompanii 1 baonu strzelców górskich. Dowódca baonu ppłk. Focseanau w białej pelerynie kawalera orderu Michała walecznego podchodzi ze sztandarem do ks. Michała, który kładąc rękę na sztandarze, wygłasza czytym i doniosłym głosem słowa zwyczajowe przysięgi.

Następnie po ucałowaniu krzyża, podanego przez biskupa, na komendę króla Karola, stojącego naprzeciwko, wielki wojewoda Michał dobywszy szpady w postawie na baczność słuca skierowanego do niego dłuższego przemówienia jego Królewskiej Mości.

Po zakończeniu przemówienia król Karol ucałował dwukrotnie syna, po czym gorąco uściskał mu rękę.

Rozległo się 16 strzałów armatnich, odpowiadających liczbie lat Wielkiego Wojewody.

Król Karol daje sygnał do rozpoczęcia defilady, pozostając na miejscu przed lożą królewską.

Przed rozpoczęciem defilady marszałek Śmigły-Rydz prowadził ożywioną rozmowę z ks. Karolem belgijskim. Po defiladzie król Karol powrócił do loży i rozmawiał przez dłuższą chwilę z Marszałkiem Polskim.

Defilujące oddziały zwłaszcza oddziały strzelców górskich miały znakomitą postawę i witane były hucznymi oklaskami publiczności.

Dar armii polskiej.

Sinaia, 26. 10. (PAT). Pan marszałek Rydz-Śmigły wręczył wielkiemu wojewodzie ks. Michałowi starą karabellę polską, jako dar armii polskiej.

Odnaczenie marszałka Śmigłego-Rydza.

Sinaia, 26. 10. (PAT). Król Karol II nadał marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi medal pamiątkowy króla Karola II pierwszej klasy.

Jest to specjalny medal domu królewskiego, nadawany przez króla jako osobiste wyjątkowe wyróżnienie.

Młodzież polska do rumuńskiego następcy tronu.

Warszawa. (PAT) Organizacje młodzieżowe polskie, które przyjmowały wielkiego wojewodę Michała podczas jego pobytu w Polsce i które utrzymują stałe przyjazne stosunki z młodzieżą rumuńską, wystąpiły pod adresem ks. Michała telegram następującej treści:

„Organizacje młodzieży polskiej, które miały zaszczyt gościć W. K. Wysokość w swoim gronie w czasie jego niezapomnianego pobytu w Warszawie i które współpracują bratersko z młodzieżą rumuńską, łączą się sercem z tą młodzieżą, składając Waszej Królewskiej Wysokości najszlachetniejsze życzenia z okazji jego promocji”.

Hallerczycy na rzecz chłopów

Warszawa, 26. 10. (Tel. wł.). Na apel gen. Hallera, w myśl uchwał ostatniego walnego zjazdu Związku Hallerczyków, poszczególne placówki przystępują w myśl wydanego wezwania zarządu głównego do akcji samarytańskiej na rzecz chłopów, potrzebujących pomocy, przesyłając najdrobniejsze nawet datki do komitetów biskupich w Krakowie, Tarnowie, Przemyślu i Lwowie.

Odprawa prezesów i komendantów

kół Związku Legionistów

ma zacieśnić współpracę legionistów z Ozonem.

Warszawa, 26. 10. (tel. wł.). Notujemy niebywałe ożywienie się życia politycznego w Polsce. Na miesiąc listopad przygotowuje się jakby jedna wielka mobilizacja wszystkich frontów, obozów i ugrupowań demokratycznych.

W tych warunkach i obóz legionowy nie chce pozostać w tyle. Po ogłoszeniu deklaracji płk. Koca wszyscy legionieści automatycznie znaleźli się w Obozie Zjednoczenia Narodowego. Tymczasem wiele miesięcy upłynęło, a Obóz na zewnątrz nie wystąpił z żadną inicjatywą polityczną. Organizacja młodzieży napotkała na gwałtowne sprzeciwy nie tylko ze strony Peowiaków, ale również i Legionistów. Z drugiej strony doły legionowe widzą, że w dalszym ciągu prowadzi się urzędową robotę polityczną z pominięciem opinii dołów legionowych, a ponad ich głowami. W tych

warunkach rozpoczęły się fermenty wśród legionistów. Wszystkie większe ośrodki legionowe na swych posiedzeniach powzięły odpowiednie enuncjacje o charakterze politycznym.

Aby zacieśnić węzły obozu legionowego z OZN, płk Adam Koc jako naczelny komendant Związku Legionistów zawiązał do Warszawy na dzień 30 bm. wszystkich prezesów okręgowych i komendantów Zw. Legionistów na odprawę, która odbędzie się w pałacu rady ministrów w obecności marszałka Śmigłego-Rydza.

W kołach politycznych do sobotniej nady czołowych przedstawicieli Zw. Legionistów przywiązuje się ogromną wagę, gdyż narady te niewątpliwie mają uzgodnić linie postępowania Zw. Legionistów i Ozonu.

Zmiany personalne w O. Z. N.

Warszawa, 26. 10. (tel. wł.). W kołach politycznych duże wrażenie wywołało ustąpienie ze stanowiska szefa sztabu OZN płk. Kowalewskiego. Wśród wielu pogłosek, które krążą na temat tej dymisji przeważa pogląd, że płk Kowalewski nie mając poparcia wyższych czynników w przeprowadzeniu swoich planów, zgłosił rezygnację.

Następcą płk. Kowalewskiego został płk Wenda, dotychczasowy oficer do zleceń przy generalnym inspektoracie sił zbrojnych, członek naczelnej komendy Zw. Legionistów. Płk Wenda uchodził w kołach legionowych za tzw. ortodokse-piłsudczyka. Poza tym pozostaje on w bardzo zażyłych stosunkach z szefem Obozu płk. Kocem. Niewątpliwie nominacja ta była w zupełności zależna od płk. Koca, a nie jak niektórzy sądzą, że jest wyrazem fermentów w kołach legionowych. (r).

P. Gruber do Ozonu należy.

Warszawa, 26. 10. (tel. wł.). W tych dniach odbyła się dłuższa konferencja szefa Ozonu płk. Koca z prezesem PKO p. Grubrem. Jednocześnie z wiadomością o tej konferencji sekretariat Ozonu zakomunikował, że p. Gruber do Ozonu należy, przy czym współpracę swoją miał zgłosić jeszcze na wiosnę bieżącego roku. (r).

Zbombardowanie statku francuskiego przez nieznane samoloty.

Paryż, 26. 10. (PAT) Kapitan parowca Oued Mellah Guidicelli, który przybył wczoraj do portu Vendres, oświadczył, że statek jego podążający z Casablanci do Port Vendres, został o godz. 17 zaatakowany w odległości 50 mil na wschód od Barcelony przez dwa samoloty, których znaków rozpoznawczych nie mógł jednakże rozróżnić. Były to dwa dwupłatowce dwumotorowe. Na sterze widoczne były krzyże, które, jak wydawało mu się, były czarne, chociaż inni członkowie załogi statku twierdzą, iż krzyże te były białe. Jeden z samolotów rzucił dwie bomby. Obie trafiły statek, który został poważnie uszkodzony. Nadawczy syg-

nały, wzywające pomocy, kapitan rozkazał ewakuację statku.

Wrażenie w Paryżu.

Paryż, 26. 10. (PAT) Bombardowanie parowca francuskiego Oued Mellah przez wodnopłatowiec, którego przynależności nie udało się stwierdzić, wywarło w Paryżu wielkie wrażenie. Wydano niezwłocznie zarządzenia, mające na celu stwierdzenie przynależności państwowej samolotu.

Skoro tylko rząd francuski będzie w posiadaniu koniecznych informacji, będą rozpatrzone dalsze kroki w związku z tym poważnym wypadkiem.

Reprodukujemy podobiznę płk. Zygmunta Wendy, powołanego do pełnienia obowiązków szefa sztabu Obozu Zjednoczenia Narodowego, po ustąpieniu z tego stanowiska płk. Kowalewskiego, odwołanego do służby w Ministerstwie Spraw Wojskowych.

Na marginesie.

Wyobraźcie sobie państwo taki obrazek: Tatry, jeden ze szczytów, skąpany w chmurach albo ozłocony słońcem, a na tym tle stary żyd w chalacie.

— Niemożliwe! — powie ktoś. — To jest fantazja bez najmniejszych cech prawdopodobieństwa.

A właśnie, że nie fantazja. Wcale nie trzeba bujnej wyobraźni, ażeby wpaść na taki pomysł. To jest po prostu obrazek z niedalekiej przyszłości. Obrazek, jakich niedługo już będzie bardzo dużo w polskich Tatrach.

Zaczęło się to wszystko od tej nieszczęsnej kolejki linowej na Kasprowy Wierch. Kolejka kosztowała miliony, a teraz dalsze miliony idą na pokrywanie jej deficytów.

Aby zmniejszyć deficyty kolejkowe, wpadają jej autorzy na rozmaite pomysły. Ostatnim z takich pomysłów jest droga, wygodna i szeroka, wiodąca z Kasprowego Wierchu pod samymi szczytami tatrzańskimi do Morskiego Oka. Droga już się buduje, niszcząc całe pierwotne piękno Tatr.

To nic, że Tatry tracą w ten sposób swój największy urok, to nic, że tępi się kocznie i pokrycie roślinne, to nic, że prowadzi się prace na cudzych gruntach. To wszystko nic, grunt, żeby interes na Kasprowym szedł, żeby różne pataluchy, zwabione dostępnością bawity się w taterników i napedzały pieniądze do kieszeni sprawców kolejkowej afery.

Żyd w chalacie na szczycie górskim — to symbol tego, co się dzieje w polskich Tatrach. Pierwsze głupstwo rodzi następne głupstwa, coraz bardziej szkodliwe, i oburzające.

I najgorsze jest to, że na to systematyczne niszczenie Tatr nie ma żadnego sposobu. Opinia protestuje, wszyscy się oburzają ale cóż, kiedy są ludzie, którzy nic sobie z tego nie robią i robią swoje.

Ot, beznadziejna historia!

Król reporterów francuskich u Paderewskiego.

Paryż, 26. 10. (Tel. wł.) Dziennik „Paris Soir” (Wieczór Paryski) ogłasza na całej prawie stronie sprawozdanie Sauerveina (alżatczyka, uchodzącego we Francji za „króla” reporterów) z pobytu w siedzibie Ignacego Paderewskiego w Riond Bosson w Morgues. Sauervein pisze, że Paderewski jest w pełni sił, mimo sędziwego wieku. Porównuje on Paderewskiego z Clemenceau, który zapisał najpiękniejszą kartę w swym życiu i w dziejach Francji, gdy wiek jego dobiegał lat 80. Publicysta francuski kończy, że Paderewski olbrzymią popularność swą w Polsce i na świecie ma w niemalym stopniu do zawdzięczenia przywiązaniu do ideałów wolności i demokracji, którym hołdują także Francja, Anglia i Ameryka.

Kobieta niemiecka rodząca wypełnia wielki czyn narodowy.

Berlin, (PAT). Według danych urzędowych, wpłynęło już blisko pół miliona wniosków od rodzin, obdarzonych licznym potomstwem, a pragnących uzyskać t. zw. „książkę honorową licznych rodzin niemieckich”.

Do prasy rozesłano odezwę, podkreślającą znaczenie wysokiego przyrostu ludności dla Niemiec. „Żołnierze wielkiej wojny” — głosi odezwa — „walczyli o teraźniejszość narodu, matki niemieckie ponoszą ofiary dla jego przyszłości. Klęskę można odrobić, ale śmierć narodu oznacza koniec. Kobieta niemiecka, obdarzająca naród dzieckiem, wypełnia wielki czyn narodowy i zasługuje na uznanie każdego obywatela za swe bezimiennie, ciche bohaterstwo”. (U nas natomiast inteligencja przechodzi na system jednego dziecka i powstają poradnie świadomego macierzyństwa. Przyrost spada z roku na rok. Ostatnio obniżył się do 10 promil! — red.).

Konsekracja dzwonów w Poznaniu.

Poznań, 25. 10. W ub. sobotę odbyła się w parafii oo. Zmartwychwstańców na Wildzie podniosła uroczystość konsekracji dzwonów kościelnych na Wildzie. Aktu konsekracji dokonał J. E. ks. biskup Dy-mek.

Czy Anglia dąży do sojuszu z Niemcami?

Niejaki p. Robert Dell, długoletni współpracownik dyplomatyczny „Manchester Guardian'u”, współpracownik czasopism „The Nation” i „Burlington Magazine”, cieszący się sławą znakomitego znawcy zakulisowych machinacji politycznych i posiadaniem wielkiej odwagi cywilnej w wypowiadaniu swych sądów, zamieszcza w bazylijskiej „National Zeitung” dwa ciekawe artykuły o „Sir Robercie Vansittart, arbitrze Europy”. Dell jest liberałem czystej krwi, wespół z apalczywie wszelką „zdradę”, która by mogła wyjść na korzyść faszyzmu. Należy go zapewne zaliczyć do tej kategorii angielskich germanofilów, którzy bardzo kochali Niemcy, dokąd one były wejmarską republiką, którzy je ogromnie zmienawdzili od czasu dojścia do władzy Hitlera i którzy mierzą swych przeciwników własną miarą.

Dell twierdzi, że nici całej polityki europejskiej zbiegają się w rękach stałego podsekretarza angielskiego ministerstwa spraw zagranicznych p. Vansittarta. Pociąga on za kulisami za sznurki i każdy z ministrów, czy nazywa się Simon, Hoare, czy Eden robi to, co mu zasugeruje szara eminencja z Foreign Office. Ponieważ we Francji stali urzędnicy ministerstwa spraw zagranicznych również odgrywają rozstrzygającą rolę i ponieważ pp. Léger i Massigli uważają, że Francja kroczyć winna w polityce za Anglią, w praktyce p. Vansittart jest w kwestiach rozstrzygających ministrem spraw zagranicznych tak Anglii jak Francji.

Francja ma zawsze zapewnioną pomoc Anglii w wypadku naruszenia całości terytoriów Belgii lub Holandii. Wielka Brytania nie może ścierpieć usadowienia się Niemiec w Calais lub Antwerpii. Mimo tego Francja płaci za pomoc angielską, którą może mieć darmo, ustępstwami nader kosztownymi. Pan Dell twierdzi, że „sojusz francusko-belgijski jest zerwany, francusko-polski egzystuje tylko w swojej nazwie, pakt z Sowiecami jest bezwartościowy i Mała Ententa jest wstrząśnięta. Francja jest odsunięta od wszystkich swych wschodnich przyjaciół i w Europie Zachodniej izolowana”.

Takie poświęcenia ze strony Francji nazywa Dell polityką dziecinną. Co za cel przyświeca jednak angielskiej szarej eminencji? Nic innego tylko odnowienie sojuszu angielsko-niemieckiego, który niegdyś proponował przed czterdziestu laty Salisbury i Joseph Chamberlain. Dzisiejszy kanclerz Wielkiej Brytanii Neville Chamberlain jest synem wielkiego Józefa. Dell podejrzewa

go, że chętnie wszedłby na drogi wytyczone przez swego wielkiego ojca. Wprawdzie minister Eden jest szczerym ligowcem, czyli wrogiem Trzeciej Rzeszy i porozumienia z nią, niemniej jednak germanofile mogą się poszczycić w swych szeregach takimi ludźmi jak Monatagu Norman, gubernator Banku Angielskiego, jak należący do lewicy lordowie Allen of Hurtwood, Ponsoby, Noel-Buxton i przede wszystkim całym „House of Lords” — Izba Lordów.

Podstawą polityki angielskiej jest oczywista pewność, że Anglia nie może prowadzić wojny, jeśli nie zostanie bezpośrednio napadnięta lub nie zostaną zagrożone jej życiowe interesy. Vansittart chciałby więc zamienić Ligę Narodów na klub dyskusyjny, aby uniknąć takiej ewentualności, że wojska angielskie musiałyby śpieszyć komuś na pomoc z tytułu słynnego art. 16 paktu o Lidze Narodów. I dlatego to właśnie Anglia nie chce dopuścić, aby Francja wchodziła się w wojnę z tytułu jakichkolwiek swych zobowiązań na wschodzie, gdyż wówczas w praktyce Anglia musiałaby stanąć w obronie zaatakowanej Czechosłowacji, czy Polski.

Polityka Vansittarta, dążąca do sojuszu, czy porozumienia się z Niemcami, tłumaczy wszystkie ostatnie pociągnięcia Anglii, jak porozumienie flotowe z Niemcami, zgodę na zajęcie Nadrenii, która po ufortyfikowaniu przez Niemcy utrudni Francji spieszenie na pomoc swych wschodnim sprzymierzeńcom!!! Tłumaczy ona również angielską zachętą dla Belgii do ogłoszenia „neutralności” i dla Polski przy jej pertraktacjach z Niemcami na temat oświadczenia o nieagresji.

Polityka Vansittarta zdaniem Della jest dobrze widziana w angielskiej klasie rządzącej. Woli ona blok faszystowski od komunizmu. Cała rzecz polega na tym, czy liberałowie i partia pracy zorientuje się w sytuacji i powstrzyma Anglię od przystąpienia do bloku faszystowskiego.

Nie ulega wątpliwości, że obawy p. Della wydają się nieco przesadzone. Stosunki choćby włosko-angielskie nie dają ani krzty podstawy do wypowiedziania takich sądów. Niemniej jednak prawdziwe w tych wywodach są trzy punkty: istniejący stale w Anglii germanofilizm, niechęć do zbrojnego wkroczenia do jakiegokolwiek zatargu, rozgrywającego się na terenach od Anglii odległych i niechęć do maszerowania ramię przy ramieniu z rosyjskim komunizmem. Jedyłą przeszkodą stanowią Włosi. Gdyby ich tak można było

wyłączyć, gdyby stracili na swym rozpędzie, względnie skierowali się w kierunkach mało Anglię obchodzących, kto wie, czy wówczas taka polityka angielska

Uczucie suchości w ustach rano

któż tego nie zna — a jak łatwo temu zapobiec! Użyjcie choć raz natychmiast po przebudzeniu się pasty do zębów Chlorodont, Chlorodont nie tylko czyści i odświeża, ale dzięki zawartości soli tlenowych pobudza gruczoły ślinowe do wzmożonej działalności, przez co powoduje naturalne czyszczenie jamy ustnej. Pamiętajcie więc zawsze:

Rano, jako pierwsze, wieczorem, jako ostatnie

21251

ska jaką Dell insynuuje Vansittartowi nie stałaby się rzeczywistością.

Dla nas nie jest rzeczą najważniejszą stopień prawdopodobieństwa, czy prawdziwości wywodów Della. Nam powinno wystarczyć samo istnienie możliwości, aby ją przyjąć do naszego rachunku i zabezpieczyć się przed ewentualnością. Najważniejszą nauką, płynącą dla nas z tych jakby nie było bardzo ciekawych, rzeczy można, nawet rewelacyjnych wywodów jest nieulegający wątpliwości fakt, że Polska nie jest dla żadnego Anglika obiektem wartym kości bodaj jednego Tommy i że Francja, pragnąca stanąć w naszej obronie musi się liczyć z tym tak potężnym hamulcem.

Wynika z tych stwierdzeń dla naszej polityki wskazówka również oczywista jak przez bardzo wielu zapoznana, że wyrażając się językiem liczb procentowych Polska w 80 jeśli nie 90 procentach jest zainteresowana tylko w stosunkach z Niemcami bądź z Rosją, a tylko w pozostałych 20 lub 10 z dalekim dla nas Zachodem. Tymczasem cała masa naszych polityków odwraca te cyfry z podziwu godną lekkomyślnością i jeszcze bardziej niezrozumiałym uporem. Zdaje im się, że klucz do naszej sytuacji nie leży w naszych regionach, tylko gdzieś na skrzyżowaniu interesów i prądów na które nie mamy i nie możemy mieć żadnego wpływu.

Zdaje się, że więcej zrozumienia dla takiego „świętego egoizmu” angielskiego, jaki wyznawać ma p. Vansittart może uleczyć nasz romantyzm polityczny. Jesteśmy wtłoczeni między Niemcy i Rosję i na tak niebezpiecznym odcinku powinniśmy szukać zapewnienia sobie bezpieczeństwa na drodze zbrojeń, zorganizowania całego narodu pod jednym sztandarem i najbardziej konsekwentnego realizmu, wyzyskującego konsekwentnie przeciwieństwa między narodowym socjalizmem i komunizmem.

St. Strąbski.

Proces Doboszyńskiego rozpocznie się 6 grudnia br.

Kraków, 26. 10. Proces inż. Adama Doboszyńskiego rozpocznie się przed sądem przysięgłych w dniu 6 grudnia.

Wobec zasystowania werdyktu ławy przysięgłych przez trybunał podczas pierwszej rozprawy, do ponownej rozprawy wyznaczono nowy komplet sędziowski, — któremu przewodniczyć będzie prezes dr Nowosielski. Oskarżenie wnosi, jak przy poprzednim procesie, prok. dr Szypuła. Proces potrwa około dwa tygodnie.

Z polityki zagranicznej.

Niemiecka gwarancja neutralności Belgii.

Z kraju.

Za kłamliwe artykuły konfiskata 5 pism niemieckich. W Katowicach skonfiskowane zostały niedzielne wydania pism: „Kattowitzer Zeitung”, „Oberschlesischer Kurier”, „Ostschlesische Post”, „Oberschlesischer Wanderer” oraz „Schlesische Tageszeitung”. Powodem konfiskaty było zamieszczenie kłamliwych artykułów o aresztowaniach. Ostatnie z pism zostało skonfiskowane również za artykuł atakujący wojewodę Grażyńskiego.

Robotnicy dają przykład. Na stadionie klubu sportowego Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu odbyła się uroczystość przekazania armii 6 ciężkich karabinów maszynowych, zakupionych z ofiar pracowników Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu.

Wojsko na Polesiu prowadzi intensywną akcję w kierunku podniesienia oświaty na wsi. Jeden z pułków stacjonowanych w Pińsku postanowił zaopiekować się szkołą we wsi Bereźce, leżącej o 45 km na wschód od Pińska. Na zebraniu oficerów i podoficerów uchwalono opodatkować się na przeciąg 3-ch lat po 50 gr miesięcznie i za zebrane pieniądze wybudować 3-klasową szkołę oraz świetlicę szkolną.

Na Wołyniu odkryto węgiel. Swego czasu podaliśmy wiadomość o odkryciu złóż węgla kamiennego w Krzemieńcu. Jest to węgiel brunatny, który według wyników analizy przeprowadzonej przez Akademię Górniczą, nadaje się do celów przemysłowych. Węglem tym opalana będzie rozbudowująca się obecnie elektrownia w Krzemieńcu.

Katastrofa szybowca. Na szybowisku K. P. W. w Tegoborzy, pod Nowym Sączem, wydarzyła się katastrofa. Prywatny pilot Rudolf Policzny z Katowic podczas lotu na szybowcu typu „Wrona”, dostał się nagle w korkociąg i runął wraz z aparatem. Szybowiec został roztrzaskany, a pilot doznał wstrząsu mózgu.

Kwitną fiołki. W ogrodzie p. Bartkowiaka w Gnieźnie zakwitły po raz drugi w tym roku fiołki, na balkonie p. Barcikowskiego zakwitło dzikie wino, w pow. mogileńskim w Głęboczku zakwitła fasola, w Koprzynie wiśnie i bzy, na targu w Mogilnie pojawiły się poziomki, w Barcinie w ogrodzie p. Marynowskiego obrodziły jabłka, które są wielkości orzechów włoskich.

Czarna karta. W rzeźni miejskiej w Kolbuszowie popełnił nadużycia lekarz weterynaryjny, Meinhardt, do spółki z niejakim Rappaportem. Obecnie odpowiadają oni razem z burmistrzem, oskarżonym o brak nadzoru, przed sądem w Rzeszowie. — Przed sądem okręgowym w Stanisławowie stanął b. referent podatkowy miasta Halicza, oskarżony o przywłaszczenie 5.000 zł. — W Nowym Sączu aresztowano dyspozytora ogrzewalni kolejowej, Nowaka, za przywłaszczenia 6.000 zł. — W Katowicach wdrożono dochodzenie przeciwko asystentowi pocztowemu Spinadłowi, oskarżonemu o przywłaszczenie 1.608 zł. — Sąd okręgowy w Katowicach skazał b. urzędnika skarbowego, Stodkę, na rok więzienia za wzięcie łapówki.

Jak jeden żyd może obrazić cały naród... Sąd okręgowy w Częstochowie rozpatrywał sprawę Szlany Demela, oskarżonego o znieważenie narodu polskiego. Demel, przechodząc ulicą zderzył się z jakąś kobietą, a na zwróconą uwagę powiedział: „trzymaj pysk ty polska świnią”. Żyda skazano na trzy miesiące aresztu.

Jak się naciąga nauczycieli na wydawnictwa lewicowe?

Jeszcze jeden tajny okólnik b. zarządu ZNP.

B. zarząd główny Związku Nauczycielstwa Polskiego jeszcze nie zrezygnował z okazji oporu przeciw kuratorowi i zarządzeniom władz państwowych. Jesteśmy znowu w posiadaniu kilku okólników rozsyłanych przez „machowszczyznę” do oddziałów i ognisk Z. N. P. na terenie całej Polski.

Przytaczamy jeden z tych okólników, bardzo charakterystyczny, bo demaskujący akcję zbierania wśród nauczycieli pieniędzy na „folksfrontową” robotę polityczną i propagandową. Kurator w Z. N. P. **przeciął niemal wyłącznie źródło dochodów „Dziennika Porannego”, jakim były subsydia zarządu głównego Z. N. P.** Wobec tego „Dziennik Poranny” skomle o pomoc nauczycieli w następującym okólniku, rozesłanym 21. 10. br. do zarządów ognisk Z. N. P. wraz z przekazem rozrachunkowym:

Warszawa, w październiku 1937 r.

Do Oddziałów i Ognisk Związku Nauczycielstwa Polskiego.

W sprawie ofiar.

Wydawnictwo „Dziennik Poranny 10 Gr” otrzymuje częste zapytania Oddziałów i Ognisk w sprawie przesyłania dobrowolnych ofiar na rzecz Dziennika oraz **dobrowolnego opodatkowania się poszczególnych osób na rzecz Funduszu Prasowego „Dziennika Porannego 10 Gr”.**

Wyjaśniamy, że osoby i organizacje, chcąc dopomóc nam w naszej ciężkiej pracy utrzymania jedynego naszego niezależnego

organu prasowego, mogą przysłać na adres „Dziennik Poranny 10 Gr” dobrowolne ofiary, lecz winny w tym wypadku wyraźnie zaznaczyć, na jaki cel zebrały i przesyłały pieniądze.

Cel ten winien być sformułowany jak następuje:

„Wpłacamy dobrowolne ofiary zebrane wśród kolegów i znajomych na rzecz rozwoju „Dziennika Porannego 10 Gr” oraz na realizowanie celów wydawniczych spółdzielni „Oświata”.

Zgodnie ze statutem naszej Spółdzielni oraz wymogami prawidłowej księgowości, możemy przyjmować ofiary na Fundusz Prasowy „Dziennika Porannego 10 Gr” jedynie w tym wypadku, jeżeli będą one zadeklarowane wg. powyższego tekstu.

Akcja propagandowa.

Dziękujemy Ogniskom oraz sympatykom naszego Pisma za ich dotychczasową akcję w poparciu „Dziennika Porannego 10 Gr”.

Zwracamy się z apelem do Kolegów, stojących na czele Ognisk i Okręgów, aby zechcieli w sposób energiczny jednać nam czytelników oraz wskazywać adresy nowych prenumeratorów. Będzie to najlepszym sposobem wyrażenia ich sympatii dla naszego wydawnictwa.

Oczekujemy od Was, Koledzy, **niezłomnego poparcia i dalszej propagandy na rzecz „Dziennika Porannego 10 Gr”.**

Cześć.

Administracja „Dziennika Porannego 10 Gr”.

Mimo zakazu...

Z Katowic piszą: Kierownictwo oddziału śląskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego zwołało na niedzielę do Katowic wiec protestacyjny. Miejsowe władze bezpieczeństwa **nie zezwoliły na urządzenie wiece.** Mimo to w niedzielę rano **ponad 1000 nauczycieli** udało się na salę kina „Capitol” przy ul. Plebiscytowej, gdzie wystawiono urywki filmu „Na Sybir”. **Podczas przerwy**

prezes śląskiego nauczycielstwa **odczytał rezolucję**, w której nauczyciele domagają się usunięcia kuratora Musioła i ustanowienia zarządu Z. N. P. zdolnego do intensywnej pracy organizacyjnej. Następnie zebrani udali się pochodem na plac Wolności, składając wieniec na płycie Nieznanego Żołnierza.

Potworna zemsta odrzuconego konkurenta.

Zamordował toporem całą rodzinę i poderzwał sobie gardło

We wsi Derewno pow. stonimskiego dokonano potwornej zbrodni. Niejaki Arkadiusz Lepko, który oddawna zalecał się do córki młynarza Zenajdy Jakubczykówny, przyszedł do mieszkania jej rodziców i zniechęca toporem strażackim zabił jej 48-letnią matkę, a następnie rzucił się w kierunku łóżka, gdzie leżała 8-letnia córeczka Jakubczykówna Weronika i zadał jej straszny cios w głowę. Zbrodniarz spostrzegłszy, że narzeczona jego Zenajda schowała się do szafy, rozwalil szafę i zadał Zenajdzie 7 ciosów toporem.

Młynarza Jakubczyka w tym czasie nie było w domu. Lepko poszedł więc do sąsiedniej wsi na jego spotkanie. Spotkawszy go jadącego samotnie drogą, zbrodniarz rozplątał mu głowę toporem.

Po dokonaniu zbrodni, Lepko udał się do

swego mieszkania, zamknął się na klucz i rozciął sobie nożem brzuch, a następnie poderzwał gardło.

W nadchodzącą niedzielę odbyć się miał ślub Zenajdy Jakubczykówny z jednym z mieszkańców sąsiedniej wsi. Lepko dokonał swej strasznej zbrodni z zemsty, że go odpalono.

Zgon ojca Jadwigi Fontanówny.

Poznań, 24. 10. W Poznaniu zmarł w ub. sobotę śp. Marian Fontana, emerytowany radca sądowy. Chorował przez dłuższy czas przykutą do łóżka paraliżem stawów. Zmarły był jednym z założycieli „Echa — Macierzy” w Lwowie. Śmierć jego okryła żalobą wdowę i córkę Jadwigę, utalentowaną artystkę operetkową.

— Gdzie jesteście? Przecież to kościół!

Poprowadził ją po schodach. Świątynia stała w ożywionej części miasta i nikt nie zwracał na nich uwagi. Bliss zdjął kapelusz.

— Kochanie — rzekł łagodnie — bardzo się boisz? Teraz odbędzie się nasz ślub.

Milczała wrzuszona do głębi. Organy grały gdy prowadził ją do ołtarza. W kościele było tylko kilkanaście osób. Obrzęd ślubny rozpoczął się prawie natychmiast. Po odbytej ceremonii dopełnił formalności w kancelarii parafialnej, po czym podał księdzu jakąś karteczkę.

— Niech ksiądz dobrodziej to obejrzy gdy się oddalimy. Jest to nasza ofiara dziękczynna. Proszę z niej zrobić użytek w sposób, jaki ksiądz uzna za właściwy.

Duchowny uściskał mu dłoń. Gdy wyszeli na ulicę ujął ją mocno pod ramię.

— Erneście — szepnęła — czy wiesz cośmy uczynili?

— Naturalnie. Przygotowałem tę chwilę od dawna. Przed miesiącem wyszły zapowiedzi.

— I nic mi o tym nie mówiłeś?

— Milczałem z powodów o których niebawem się dowiesz. O jedno cię tylko proszę: miej do mnie zaufanie.

Ze świata.

— Zmarł redaktor dziennika polskiego w Kanadzie. W mieście Winnipeg zmarł w 76 roku życia śp. Julian Nowacki, prezes Sokoła, były redaktor tygodnika „Czas”, energiczny działacz polski. Do Kanady przybył przed 35 laty z kieleckiego.

— Importerzy angielscy w Glasgowie zawarli z polskimi eksporterami umowę na dostawę 20.000 kub. m kopalniaków, które zostaną załadowane w przyszłym roku w kwietniu i maju w Gdyni i Gdańsku z przeznaczeniem do portów angielskich.

— Najmniejszy koran na świecie. W bośniackiej miejscowości Zenicie znajduje się najmniejszy koran na świecie o wymiarze 18 milimetrów długości, 11 mm szerokości. Liczy on 374 niezmiernie cienkich karteczek na których spisany jest cały tekst koranu. Liczy on już 300 lat.

— Pocztowe trąbki znowu zabrzmią. Jak donosi „Tiroler Anzeiger”, austriackie władze pocztowe mają zamiar wprowadzić znowu w obrębie Tyrolu trąbki pocztowe dla pocztylionów.

— Dom Marynarza Polskiego w Holandii. W porcie Scheveningen nastąpiło uroczyste otwarcie Domu Marynarza Polskiego w obecności posła Babińskiego, przedstawiciela nuncjatury papieskiej oraz linii okrętowych. Dom Marynarza Polskiego jest pierwszym w Europie domem przeznaczonym specjalnie dla rybaków z fundacji Apostołów Morza.

Rostand w „Comedie Française”. Słynna sztuka Edmunda Rostanda „Cyrano de Bergerac” została po raz pierwszy zaliczona do repertuaru pierwszej sceny francuskiej Comedie Française. Pierwsze przedstawienie tej sztuki odbędzie się dopiero za rok.

Występy baletu Parnella w Niemczech. Do Niemiec przybył na serię występów gościnnych polski balet Parnella. Pierwszy występ tancerzy polskich odbył się z zasłużonym sukcesem w mieście Gera w Turynii.

Nowy rekord.

Londyn. (PAT). Lotniczka Jean Batten wylądowała w Lympe, bijąc dotychczasowy rekord lotu z Australii do Anglii o 14 godz. i 9 min.

Przykre przypomnienie.

Praga, 25. 10. Prasa niemiecka podniosła wielki alarm na skutek pobicia dwóch posłów niemieckich przez policję czeską. W odpowiedzi na to, rozesał zarząd niemieckiej partii socjalistycznej, przebywającej na wygnaniu w Pradze, do prasy okólnik, w którym się stwierdza, że w Niemczech b. posłów spotkał znacznie gorszy los i wylicza imiennie, że 22 posłów zamordowano, a morderców nie pociągnięto do odpowiedzialności; bez wyroku sądowego trzymano w areszcie i po części skatowano 36 posłów a obecnie jeszcze 14 posłów od 4 lat przebywa w więzieniu.

Pytanie, czy te bezprawia nie obrażają poczucia honoru narodu niemieckiego, jest istotnie uzasadnione.

E. Phillips-Openheim.

Milione
bez PIENIĘDZY

Powieść.

38)

(Ciąg dalszy).

— Dostałem urlop. Chciałbym, abys i ty postarała się o to.

— Urlop? Ależ to są marzenia ścietej głowy!

— Zapewniam cię, że wprost przeciwnie. Możesz i musisz wziąć urlop. Żądam tego od ciebie, kochana moja. Zadzwońmy do twego szefa i przeprosimy go, że dziś nie przyjdiesz do biura i że w ogóle nie jesteś pewna, czy będziesz mogła nadal u niego pracować.

Przez chwilę stała oniemiała, on zaś z zachwytem patrzył w jej oczy. Wszystko co dotychczas przeżył było niczem w porównaniu z tym, co go teraz czekało.

— Erneście! — szepnęła — co się stało?

Bliss przywołał taksówkę.

— Nic się nie stało, a w każdym razie nie takiego, coby nam mogło wyjść na szkodę. Poczekaj na mnie w samochodzie, aż się rozmówię z twoim szefem.

Ustuchała go, ale gdy wrócił dostrzegł, że była mocno zdenerwowana.

— Frances kochana — rzekł — na dziś musisz skupić całą energię. Walczyliśmy ciężko, ale obecnie walka skończona.

— Nie mów tak, bo czuję, że tego nie przetrzymam. Uściskała mocno jego palce.

Nagle taksówka stanęła.

— Znowu taksówka — zawołała, gdy skinął ręką na szofera. — Ernestku, obawiam się, że będę musiała wziąć cię pod kuratelę. Choćbyś nawet miał nową i lepszą posadę, to przecież nie możemy pozwalać sobie na ciągłe jazdy samochodami.

Śmiejąc się, podał adres szoferowi, po czym usiadł przy niej i mocno się do niej przytulił.

— Kochanie moje — szepnął miłośnie — jestem najszcześliwszym człowiekiem, mogąc cię nazwać żoną.

Pocałował ją. Wargi jego drżały z tęsknoty, a oczy błyszczały z upojenia. Przystanęli na godzinkę przed wykwinnym magazynem mód, gdzie przygotowana już była dla niej toaleta wieczorowa, a potem udali się na ulicę Harley. Pomógł jej wysiąść i zadzwonił do drzwi mu znanych drzwi, które wnet otworzył równie dobrze mu znany lokaj.

Zaledwie weszli do poczekalni, na progu ukazał się dr Aldroyd.

— Pozwoli pan doktor, że przedstawię mu moją żonę..

Zdumiony lekarz ścisnął serdecznie obiedwie ręce Frances, mocno zarumienionej i nie zdającej sobie jeszcze sprawy z tego, co się wokół niej działo.

(Dokończenie nastąpi).

DZIAŁ GOSPODARCZY

Obcy o nas.

Polska rozwija się na wszystkich polach - stwierdza wybitny ekonomista angielski.

W fachowej prasie angielskiej czytamy niezwykle ciekawe wyrzucenia jednego z wybitnych przemysłowców angielskich, który bawił niedawno w Polsce, gdzie zwiedził najważniejsze ośrodki przemysłowe i wrażeniami swymi dzieli się z czytelnikami pism angielskich. Opinie autora, którego nazwiska prasa wprawdzie nie podaje, zaznacza jednak, że jest to jeden z czołowych przedstawicieli angielskiego życia gospodarczego, streszczają się w stwierdzeniu olbrzymiego postępu, dokonanego w Polsce w ostatnich latach na wszystkich prawie odcinkach życia gospodarczego. Ekonomista angielski zainteresował się przede wszystkim naszym przemysłem metalurgicznym i maszynowym.

Maszyny polskie nie ustępują zagranicznym

„Gdziekolwiek byłem — zaznacza autor, mogłem stwierdzić olbrzymi postęp, dokonany przez przemysł polski w dziedzinie budowy maszyn. Polska przeszła ostatnio do konstrukcji maszyn skomplikowanych, które w niczym nie ustępują produkcji zachodnio-europejskich krajów wysoko przemysłowych”. Doskonałe wyniki zdołaliśmy — zdaniem autora — osiągnąć w dziedzinie konstrukcji maszyn włókienniczych. Jeszcze 4 lata temu sprowadzaliśmy maszyny do obróbki drzewa z zagranicy. Dziś nasze frezarki, tokarki itp. mogą pod względem precyzyjności śmiało konkurować z maszynami zagranicznymi. Wyzwalamy się od zagranicy stopniowo wprawdzie, powoli, ale pewnie, w dziedzinie tak ważnej i trudnej, jak konstrukcja maszyn graficznych. Są to wprawdzie — jak stwierdza obserwator angielski — dopiero pierwociny naszego prze-

mysłu graficznego, ale pierwociny rokujące jak najlepsze nadzieje.

Postępy w dziedzinie budowy maszyn rolniczych.

W kraju rolniczym, jak Polska, dział maszyn rolniczych, młynarskich itp. odgrywa doniosłą rolę. I w tej dziedzinie Polska potrafi uwolnić się od zależności zagranicznej. Polskie maszyny młynarskie należą do najlepszych i przy odpowiedniej propagandzie mogą liczyć nawet na zdobycie rynku zagranicznego. Niemniej imponujące postępy osiągnęliśmy w dziedzinie budowy maszyn rolniczych. Zapotrzebowanie na maszyny rolnicze wzrosło się w ostatnim czasie tak znacznie, że przemysł polski nie może nadążyć z wykonywaniem zamówień.

Przodujemy w dziedzinie narzędzi i instrumentów precyzyjnych.

Skazani do niedawna jeszcze prawie wyłącznie na zagranicę, potrafiliśmy w produkcji narzędzi i instrumentów precyzyjnych wybić się na pierwsze miejsce, dając — jak podkreśla angielski przemysłowiec — rzeczy pierwsorzędne. Państwowe Zakłady Inżynierii produkują motory Diessla o sile 25 do 500 HP, które śmiało wytrzymują konkurencję zagraniczną. Wiele elektrowni w Polsce pracuje już polskimi Diesslami. Z przyrządów precyzyjnych autor stawia na pierwszym miejscu naszą produkcję instrumentów chirurgicznych i lekarskich, zwłaszcza dentystycznych. Cenne są również polskie wagi precyzyjne.

Polskie rowery.

Z dużym uznaniem wyraża się autor o produkcji polskich rowerów. W tej dziedzinie jednak mamy jeszcze duże zaległości

do odrobienia. Szczególnie w konstrukcji rowerów wytrzymałych bije nas dotychczas jeszcze zagranica. Inwestycja kapitałów obcych mogłaby tę dziedzinę produkcji pchnąć u nas na nowe tory, umożliwiając polskim konstruktorom, którzy pod względem pomysłowości nie ustępują obcym, stworzenie maszyn wytrzymałych i precyzyjnych.

Postępy w dziedzinie radiotechniki.

Nasz przemysł radiotechniczny daje ostatnio rzeczy pod każdym względem doskonałe. Coraz bardziej w tej najmłodszej gałęzi przemysłu uniezależniamy się od konkurencji zagranicznej. Precyzyjność budowy naszych aparatów i instalacji radiowych nie ustępuje zagranicznemu. Jedynie w dziedzinie wyrobu lamp, kondensatorów i części o nadzwyczajnej precyzji biją nas inne kraje, szczególnie Ameryka.

Z motoryzacją gorzej.

Gorzej przedstawia się sprawa wyrobu maszyn do pisania i konstrukcja samochodów. W tej dziedzinie jesteśmy i prawdopodobnie długo jeszcze zdani będziemy na zagranicę. Wprawdzie i tu autor konstatuje pewne jaśniejsze punkty, cytując jako przykład wypuszczone niedawno przez zakłady „Polski Saurer” typ autobusu, którym zainteresowała się zagranica. Państwowe Zakłady Inżynierii pracują nad nowym typem wozu osobowego 8-cylindrowego o sile 100 HP. Samochód ten może rozwijać maksymalną szybkość do 140 km na godzinę. Wyrób części samochodowych rozwija się coraz lepiej. Mamy już szereg części, sprowadzanych dawniej z zagranicy, a produkowanych obecnie w kraju. Nasze opony „Stomil” zdobyły sobie już rozgłos zagranicą swą dużą wytrzymałością.

krajów produkujących jest przeważnie regulowany, to jednak syndykat międzynarodowy nie zdoła zapobiec wzrostowi zapasów poza obszarem objętym syndykatem. Zapasy w nieregulowanych obszarach wzrosły w przeciągu dwóch miesięcy, począwszy od lipca br. do 394.446 ton w porównaniu z 374.406 w tym samym okresie roku ub.

Widoki na wielką podaż pszenicy w tym roku też są znaczne. Według sprawozdań, nadchodzących z Kanady, Sowieć i Ameryki należy się spodziewać, że w przeciągu sezonu przyszłego będziemy mieli znacznie większą podaż pszenicy, niż w roku ubiegłym.

Ta przewaga wytwarzania nad spożyciem nie wróży nic dobrego. Jeśli nowe inwestycje i nowe zbrojenia nie pochłona nadwyżek można się liczyć z zahamowaniem koniunktury na rynkach surowcowych na dłuższą metę.

Brazylia niszczy w roku b. 70 proc. produkcji kawy.

Donoszą z Rio de Janeiro, że zatwierdzono tam ustawę, nadającą moc prawną umowie, zawartej w maju br. pomiędzy poszczególnymi stanami produkującymi kawę. W myśl powyższej umowy, 70 proc. tegorocznej produkcji kawy zostanie zniszczone przez spalanie. Zatwierdzona ustawa przewiduje zarazem emisję pożyczki w sumie 500 tys. „contos”, celem sfinansowania programu ochrony przemysłu kawowego.

Ostrzeżenie P. K. O.

Jak się dowiadujemy, na terenie m. Wilna i okolicy pojawili się domokraczy, proponując otwieranie księżeczek premiowanych P. K. O. V serii za ich pośrednictwem. W związku z powyższym P. K. O. wyjaśnia, że księżeczki premiowane 5 serii mogą być otwierane jedynie za pośrednictwem Centrali i Oddziałów oraz wszystkich urzędów pocztowych.

Ekspansja kupiectwa wielkopolskiego.

W ciągu III kwartału br. powstało w Kielcach kilkanaście dużych sklepów polskich, cieszących się dużym poparciem miejscowego społeczeństwa. Najokazalej przedstawiają się sklepy kupców przybyłych z Poznańskiego, którzy sprzedają całą akcję, biorąc czynny udział w organizowaniu różnego rodzaju kursów dla kupiectwa miejscowego.

Oprocentowanie pożyczek rzemieślniczych udzielanych za pośrednictwem PKO.

W tych dniach Kom. Kasy Oszczędności wydały komunikat, że Banki udzielające pożyczek rzemieślnikom podwyższyły stopę procentową z 4 proc. na 6 proc. licząc od dnia 25 VI br.

Na skutek interwencji odpowiednich władz Kom. Kasy Oszcz. wyjaśniły tę sprawę i jak dowiadujemy się, Banki podwyższyły stopę procentową, lecz dotyczy to tylko pożyczek udzielanych po 25 VI br. i trwać będą do końca br., przy czym po tym terminie Banki przestrzegają sobie ewentualne zmiany tej stopy.

Pożyczki udzielone przed tym terminem podlegają aż do zlikwidowania oprocentowaniu w dotychczasowej wysokości tj. 4 proc.

Izba Rzemieślnicza w Toruniu.

Projekty podatkowe min. skarbu przygotowane na sesję budżetową.

Ministerstwo Skarbu opracowuje szereg ustaw, które będą wniesione do sejmu.

Projekty te w dużej mierze dotyczą dziedziny podatkowej. I tak opracowuje się projekt, dotyczący zmian w podatku dochodowym w związku z likwidacją podatku specjalnego od uposażeń. Podatek dochodowy od uposażeń urzędników państwowych będzie wynosił w przybliżeniu 1/3 dotychczasowych stawek podatku specjalnego. W ten sposób preeliminowana z tego źródła kwota wyniesie w przybliżeniu 50 do 60 milionów zł. Jest to kwota daleko odbiegająca od sumy podatku specjalnego, który dawał skarbowi państwa około 180 milionów zł rocznie. W tej sytuacji jasnym jest, że plany ministerstwa skarbu będą szukały dodatkowego pokrycia jeszcze w innych źródłach dochodu.

Poza tym opracowany jest projekt zmiany świadectw przemysłowych, jak również rozważana jest możliwość reformy opłat stempowych. Dalsze projekty mają dotyczyć zmian w zakresie podatków pośrednich a przede wszystkim akcyz od niektórych artykułów masowego spożycia.

Projekty powyższe będą przedłożone Radzie Ministrów, która zadecyduje o ich losie i wniesieniu do łaski marszałkowskiej.

Hodowla owiec na Pomorzu.

Na terenie pow. morskiego rozpowszechniona jest hodowla owiec runnych, których ilość obliczona jest na 20.000 sztuk. Owce te — według zdania fachowców hodowlanych są bardzo wartościowe pod względem gatunku runa. W największej ilości hodowana jest owca t. zw. „kaszubska”, charakteryzująca się runem długim i cienkim, zbliżając się tym samym do gatunku merynosów. Wielkim utrudnieniem w hodowli owiec runnych jest niezorganizowany rynek zbytu na wełnę. Sprawa tą zainteresowały się ostatnio czynniki miarodajne, tak że spodziewać się należy w niedługim czasie odpowiedniego zorganizowania zbytu.

Powstanie Związku Gospodarczego

Spółdzielni Rolniczo-Handl. w Warszawie.

Dnia 19 bm. odbyło się zebranie konstytucyjne Związku Gospodarczego Spółdzielni Rolniczo-Handlowych w Warszawie, nowej centrali handlowej, mającej przejąć agendy handlowe Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych w myśl uchwał Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 5 października br.

Nowa centrala powstała w formie spółdzielni z odpowiedzialnością udziałami. Członkami nowej centrali obok P. Z. P. Z. mogą być spółdzielnie rolniczo-handlowe, działające na terenie 9 województw centralnych i wschodnich i należące do Związku Spółdzielni Rolniczych i Zar.-Gosp. Po przyjęciu statutu przez założycieli i te spółdzielnie, które już zgłosiły swoje przystąpienie do nowej centrali, dokonano wyboru 9-ciu członków rady nadzorczej, dwóch członków zarządu i 1 zastępcy.

Przed uruchomieniem akcyj futrzarskich w Poznaniu.

Donoszą z Poznania, że zarząd Targów Poznańskich, w porozumieniu z samorządem rolniczym, reprezentującym zachodniopolskie koła, producentów szlachetnych futer, czyni starania w kierunku uruchomienia w Poznaniu stałych aukcyj futrzarskich. Aukcje poznańskie miałyby w stosunku do aukcyj wileńskich charakter pomocniczy i uzupełniający bez znamion międzynarodowych. Według opinii sfer zainteresowanych, województwa zachodnie posiadają wszelkie warunki ku temu, aby rozwinąć na wielką skalę hodowlę zwierząt futerkowych. Będąc okręgiem hodowlanym wysoko-wartościowego inwentarza, województwa zachodnie mogą z łatwością rozwinąć hodowlę zwierząt futerkowych. Kilkakrotne doświadczenie, poczynione na fermach hodowlanych w Zbiczynie i Pawłowicach ze srebrnymi lisami w Komaszczach z piżmowcami itd., wykazały, że warunki województw zachodnich sprzyjają produkcji tego wysoko-wartościowego artykułu.

Z rynków produktów rolnych.

Ceny zbóż bez większych zmian.

Poważna zniżka cen ziemniaków oraz trzody chlewnej.

(w) Na krajowym rynku zbożowym zauważyć się daje pewne ustalenie cen. Tylko ceny jęczmienia i owsa wykazały w ubiegłym tygodniu lekkąwyżkę. Jęczmień zdrożał o 25 gr na kwintalu. (Większe zakupy jęczmienia poczyniła u nas Belgia), a owies o 50 groszy na kwintalu. Cena owsa jest obecnie znacznie wyższa od cen zagranicznych. Na wyżkę cen owsa u nas w kraju wpłynęły zakupy wojskowe. Zwyżkowo kształtują się też ceny oleistych, strączkowych oraz koniczyny białej. Dostawa zbóż ostatnio cokolwiek podniosła się, ale ciągle jest utrzymywana w granicach umiarkowanych. Większej podaży można się spodziewać w listopadzie, po zakończeniu pilnych robót w polu.

W ostatnich dniach nastąpiła poważna obniżka cen ziemniaków jadalnych i fabrycznych. Giełda bydgoska notuje ziemniaki jadalne po 3 do 4 zł za 100 kg. Dostawa ziemniaków, które w tym roku bardzo dobrze obrodziły, jest duża, szczególnie ze strony właścicieli większych majątków. Zbyt ziemniaków natrafia natomiast na trudności, gdyż nie ma ich gdzie wywozić. Wywóz ziemniaków ma obecnie dobre widoki do Włoch, natomiast jest bardzo nie-

wielki do Belgii i prawie całkowicie zamknięty do Francji i Portugalii. Wobec tego wyższe ceny ziemniaków spodziewać się nie należy. Nadmienić należy, że w związku z urodzajem ziemniaków starają się wieśniacy o przychówek prosiąt, czego wyrazem jest wzrost cen prosiąt.

Jakkolwiek dobry urodzaj ziemniaków znacznie ułatwi rolnikom przeżywienie hodowanych zwierząt do wiosny, to jednak ceny ich nie poprawiają się, a to głównie skutkiem dużej podaży sztuk lekkich niedotuczonych. Rynek trzody chlewnej wykazuje w ogóle skłonność do cen niżkowych i to głównie dlatego, że na jesieni spada spożycie wieprzowiny, bo wypiera ją dziczyzna i drób. Ceny świń obniżają się z każdym tygodniem. W ubiegłym tygodniu ceny świń obniżyły się o 6 zł na 100 kg. Jest to zniżka poważna. Ceny bydła nie uległy w ostatnim tygodniu zmianom.

Zwyżkują natomiast ceny masła i jaj. Za mendel jaj placą obecnie w detalu 1,50 zł. Zwyżkę cen jaj powoduje słaba dostawa i brak świeżych jaj. Za masło placą w detalu 3,50 zł za kg. Na zwyżkę cen masła wpłynęła wysoka cena paszy i korzystny wywóz, zwłaszcza do Anglii.

Dlaczego zniżkują surowce.

Czy koniunktura jest w niebezpieczeństwie.

Jesteśmy obecnie świadkami ogólnej zniżki cen wszystkich prawie surowców na rynkach światowych, która przybrała objawy stałej tendencji.

Ceny wielu artykułów, jak bawełna, pszenica i kauczuk kształtują się już na niższym poziomie, niż w okresie z przed ostatniej ogólnej zwyżki cen. Cena bawełny np. jest obecnie na najniższym poziomie kiedykolwiek notowanym od roku 1933.

Zdaniem wielu ekonomistów angielskich — obecny spadek cen został przeważnie spowodowany wzrostem produkcji podstawowych surowców, jaki miał miejsce w przeciągu ostatniego roku.

Tak np. ogólna światowa produkcja miedzi wzrosła w przeciągu pierwszych ośmiu miesięcy 1937 r. do 1.559.162 ton w porównaniu z 1.053.025 ton w przeciągu tego samego okresu 1936 r. Zwyżka produkcji wynosi więc 48,2 proc. Konsumcja miedzi w tym okresie miała też wprawdzie tendencję wzrastającą, ale wzrost konsumpcji wynosił tylko około 35,4 proc. Od końca kwietnia do chwili obecnej światowe zapasy miedzi

miały też ciągnąć tendencję zwyżkową i w dniu 31 sierpnia 1937 r. wyniosły 328,6 ton, co jest o 45 tysięcy ton więcej od poziomu najniższych zapasów w przeciągu roku.

Produkcja cynku stale była, począwszy od marca br. większa od konsumpcji i zapasy w dniu 31 sierpnia wyniosły 23.551 ton i były o 2.486 ton wyższe od najmniejszej ilości zapasów w przeciągu br.

Produkcja oliwiny poza Stanami Zjednoczonymi i Hiszpanią wzrosła w przeciągu 7 miesięcy br. o 14,2 proc., gdy tymczasem konsumpcja poza Stanami Zjednoczonymi wzrosła tylko o 6 proc. To samo zjawisko można zaobserwować w produkcji innych surowców. Produkcja bawełny w Stan. Zjednoczonych np. będzie w roku 1937-38 wynosiła według szacunku — 22.216.000 bel w porównaniu z 19.369.000 w sezonie 1936-37. Produkcja bawełny poza Stanami Zjednoczonymi wynosi w sezonie bieżącym 26.221.000 bel w porównaniu z 24.521.000 bel w sezonie ubiegłym.

To samo dotyczy produkcji i zapasów kauczuku. I chociaż eksport kauczuku z

WIARA I ROZUM.

Czy wiara religijna krępuje w badaniach naukowych?

Paryski dziennik „Figaro” ogłosił wielką ankietę na temat: „Czy wiedza sprzeciwia się uczuciu religijnemu?”.

Profesor „Collège de France” Kamil Matignon pisze: „Po czterdziestu latach pracy nie obawiam się stwierdzić, że w ciągu całego tego okresu czasu nigdy nie znalazłem sprzeczności między nauką a wiarą”. Albo z tejże ankiety prof. Karol Mouzeu, znakomitość naukowa dla całej Francji powiada: „Początkowo zdawało mi się, że wiara i religia wzajemnie się wykluczają, lecz w miarę, jak postępowalem w nauce, w miarę jak stawałem się uczonym, różnice zacierały się i obecnie są tylko wspomnieniem. „Prof. instytutu agronomicznego, znany chemik M. G. André, odpowiadając na pytanie redakcji, pisze: „Ci, co najczęściej potępiają religię, robią to przez pychę”. Paweł Sabatier, laureat nagrody Nobla, prof. chemii uniwersytetu w Tuluzie oznajmia: „Przeciwnicy religii są to ludzie zwykle mało wykształceni, półuczeni lub pisarze, nie mający pojęcia o wiedzy ścisłej”. Słynny mechanik i fizyk b. inspektor generalny ministerium komunikacji we Francji, Séjourné powiada: „Pomiędzy wiedzą i religią nie ma najmniejszej rozbieżności; jeżeli ją kto tam widzi, to tylko dlatego, że ją tam umieścił przez nieuctwo, przez nienawiść do Kościoła, przez zawziętą urażę renegata, dla zniszczenia subordynacji, która go wiąże lub dla dotknięcia przeciwników politycznych”.

W związku z tą ankietą powstaje zasadnicze pytanie: jaki jest stosunek wiary do rozumu? Przede wszystkim musimy stwierdzić, że akt, w którym dusza osiąga Boga głównie sercem i wolą, jest podstawą życia religijno-moralnego; jest to akt wiary naturalnej,

o którym św. Augustyn powiada: „Wiara, ta pierwotna naszego serca”, a teologia nazywa praktycznym nakazem sumienia... Między aktem wiary przyrodzonej i teologicznej zachodzi związek jak najściślejszy, choć są to akty różne. Jeden, będąc aktem jedynie rozumu i sumienia, jest aktem właściwym naturze ludzkiej, drugi, przeciwnie, całkowicie przekracza zdolności natury ludzkiej i możliwy jest tylko wówczas, gdy Bóg w swej dobroci przez Łaskę swą i natchnienie wnieśnie nas ponad naszą własną naturę. A jednak, nie bardziej związanego, jak oba te akty, gdyż i ten nadprzyrodzony jest również aktem rozumu i sumienia.

Oba te światła: rozumu i wiary pochodzą więc ze wspólnego źródła i w punkcie wyjścia są jednym promieniem. Lecz człowiek nieraz rozczepia ten promień i według swej woli może zmienić kierunek linii świetlnych, zmusić je do falowania w kierunku przeciwnym i tak... zgasić jedno przez drugie. To same spotykamy w fizyce: gdy dwa promienie świetlne, pochodzące z jednego źródła, lecz odwrócone i promieniejące w kierunku odwrotnym, napotykają się, wówczas te dwa promienie przez krzyżowanie znoszą się — i dwa światła tworzą czarność. Fizycy nazywają te punkty ciemne wytworzone przez zetknięcie się dwu światła, punktami interferencji. (por. Graczy, Credo).

Bezstronny i głębiej myślący obserwator musi stwierdzić, że gdy chodzi o badanie całego świata przyrodzonego, to wiara z natury swej nigdzie nie wchodzi w drogę rozumowi. Ani przyroda, ani historia, ani świat żywy, ani świat nieżywy, ni niebo ni ziemia,

ni pozytywne ni spekulatywne nauki nie mają nigdzie żadnego terenu, na którym by wiara zakazywała rozumowi badać przedmiot mu właściwy w całej pełni i z całą swobodą. Dlaczego miałby wierzący badacz być mniej tęgim chemikiem lub fizykiem, geografem lub botanikiem, niż niewierzący?

Wiara religijna — jak słusznie twierdzi ks. dr P. Siwek, prof. uniwersytetu Gregoriańskiego — nie krępowała w badaniach naukowych ani astronomów: Kopernika, Herschela, Le Verriera, ani chemików Claude Bernarda, J. B. Dumas, Chevreula, Pasteura, ani fizyków Volty, Ampèra, De la Rive, Branly, ani matematyków takiej niary jak Kartezjusz, Cauchy ani geologów Cuviera, Elie de Beaumonta de Laparenta, ani lekarzy i chirurgów Laënneca, Péana, Nélatona itd.

Każdy prawdziwy uczony im głębiej bada, tym jaśniej sobie uświadamia, że poza wszystkimi tajemnicami bytu kryje się nieskończenie mądra i potężna Istota, której istnienie i doskonałość wyczuwamy, lecz nie możemy ich w pełni ogarnąć. Oto co mówi o tej Istocie w sposób wzruszająco piękny wielki uczyony Linneusz: „Bóg wieczny, Bóg nieogarniony, wszechwiedzący, wszechmocny przeszedł przede mną. Nie widziałem Go wprost; lecz odbłask Jego porwał nagle moją duszę i rzucił w nią zdumienie i osłupienie. Szedłem tu i tam za Jego śladem wśród rzeczy stworzonych; we wszystkich tych dziełach, nawet najdrobniejszych, najmniej dostrzeganych, jaka przedziwna niepojęta moc, jaka mądrość, jaka nieopisana doskonałość”. (Karol Linneusz, Systema naturae t. III). (KAP).

Największy milioner dziwakiem.

W stolicy Rumunii zmarł w sędziwym wieku najbogatszy człowiek tego kraju, deputowany Jan Michail. Pozostawił on majątek, przewyższający 2 miliardy lei, czyli około 20 milionów dolarów.

Michail pochodził z rumuńskiej rodziny ziemiańskiej, z Macedonii. Ojciec jego przywędrowawszy z Macedonii do Rumunii, zakupił tu duże dobra, poza tym przed trzydziestu laty zbudował sobie wspaniały pałac, który do dziś jeszcze jest jedną z najpiękniejszych budowli w kraju. Z dwu synów starego Michaila jeden umarł tuż po wojnie, tak, że Jan Michail został jedynym spadkobiercą ojcowskiej fortuny. Poza tym po kilku swoich ciotkach odziedziczył on jeszcze kilkadziesiąt milionów lei, którymi pomnożył bogactwa otrzymane po ojcu. Ołbrzymią tę fortunę odziedziczył prawdopodobnie państwo, gdyż Jan Michail był starym kawalerem i nie zostawił żadnych spadkobierców.

Stary bogacz rumuński był znanym dziwakiem. We wspaniałym swym pałacu, obejmującym niezliczoną ilość pokoi, zamieszkiwał tylko jeden, jedyny pokój. W drugim sąsiednim pracowali jego dwaj bardzo licho płatni urzędnicy, prowadzący administrację całego majątku swego pryncypala. W ostatnich latach nigdy żadna kobieta nie przekroczyła progu pięknego pałacu. Michail żył w zupełnym odosobnieniu, pochłonięty tylko jedną myślą, aby ciągle, dalej jeszcze pomnażać swój majątek.

Stary dziwak rumuński nie uznawał żadnych „nowoczesnych wymysłów”. Auto uważał za luksusową zabawkę, dla niego niedostępną i zadawała się tylko jakimś starym powozikiem, o formie z przed stu laty. Największą część majątku Michaila pozostawił w depozycie w złocie w Banku Francuskim. Podczas wojny, magnat rumuński ofiarował ze swego depozytu 10 milionów franków w złocie, jako pożyczkę dla Francji, za co otrzymał podziękowanie od rządu francuskiego, opublikowane w prasie. Michail brał żywy udział w polityce, był członkiem partii liberalnej i stale wybierany był do parlamentu.

Wpływy z podatków w Z. S. R. R. zawodzą.

„Ekonomiczeskaja Zizn” stwierdza w artykule wstępnym niepomyślny stan rzeczy w dziedzinie ściągania podatków od przedsiębiorstw państwowych. Trzeci kwartał zamknięty został niedoborem, a w czwartym kwartale wpływ z tych podatków jest w dalszym ciągu niepomyślny, gdyż w pierwszej dekadzie bieżącego kwartału wykonano plan zaledwie w 9,3 proc. Niektóre działy przemysłu, jak np. przemysł perfumeryjny w republikach białoruskiej, tadzińskiej i turkmeńskiej w ogóle nie płacą podatku dochodowego.

FORDON. Z walnego zebrania Polskiego Białego Krzyża. Roczne walne zebranie podsekcji Fordon zgaił prezes p. Płotka, ogłaszając porządek obrad. Następnie prezes złożył sprawozdanie z działalności zarządu, wykazując, że Biały Krzyż w Fordonie liczy członków rzeczywistych 24, wspierających 21. Od czasu istnienia podsekcji Fordon, tj. od 20. 10. 1936 r. zebrano tytułem składek 191 zł, w czasie „Tygodnia Polskiego Białego Krzyża” zaś 78,70 zł, razem 269,70 zł. Z kwoty tej przekazano do oddziału powiatowego 247,70 zł, resztę zaś (22 zł) zużyto na koszty administracyjne. Sprawozdanie przyjęło z zadowoleniem i zarządowi udzielono absolutorium. Po przeprowadzonej dyskusji wybrano jednomyślnie zarząd w dotychczasowym składzie: Franciszek Płotka - prezes, Lucyna Zdanowska - zast. prezesa, Władysław Witkowski - sekretarz, Józef Gorzkiewicz - zast. sekretarza i Wacław Lewandowski - skarbnik.

WIERZCHUCIN, pow. bydgoski. (f) Wystawa lokalna Przystosowania Rolniczego odbyła się w Łasku Wielkim, zorganizowana przez zespół P. R. I-go stopnia, połączona z uroczystym zebraniem Kółka Rolniczego. Wystawiono ziemiopłody — prócz rośliny tematowej, kartofle rakocyporne „Ackersegen” itp. Po nabożeństwie zebrali się członkowie miejscowego Kółka Rolniczego wraz z rodzinami przed lokalem wystawowym. Po okolicznościowym przemówieniu przewodnika zespołu P. R. p. Goździka oraz prezesa K. R. p. Nowaka nastąpiło otwarcie wystawy przez przecięcie wstęgi. Objasnieni na wystawie udział pow. instr. rolny p. Jachecki, który w swym przemówieniu zaapelował do rodziców, aby zachęcali swe dzieci do wstępowania w szeregi P. R., a zwłaszcza dzieci tych rodziców, którzy nie mają środków na posyłanie swych synów i córek do szkół rolniczych.

KORONOWO. Skazani zostali przez sąd grodzki: Pacybulenko P., Szczupacki J. oraz Ranowski Fr. wszyscy z Koronowa za kradzież ryb po 1 miesiącu bezwzględnej aresztu; Kocharski Jan z Koronowa za kradzież 54 kg żyta, który wyniósł rowerem na polu na 2 tyg. aresztu.

Z ROŚJI SOWIECKIEJ.

W POSZUKIWANIU ZAGINIONEGO LOTNIKA LEWONIEWSKIEGO.

Z miejscowości Narjanmar wystartowały 4 samoloty ekspedycji ratunkowej pod kierownictwem lotnika Czuchnowskiego. Najbliższym etapem lotu ekspedycji miała być miejscowość Matoczkin Szar. Samoloty miały brać udział w poszukiwaniach zaginionego lotnika Lewoniewskiego. Po dwugodzinnym locie samoloty dostały się w strefę burz śnieżnych i straciły orientację. Dwa samoloty, z których jeden był pilotowany przez Czuchnowskiego, a drugi przez Faricha, zawróciły z drogi i wylądowały po południu na lotnisku Narjanmar. Pozostałe dwa samoloty, kierowane przez Babuszkina i Moszkowskiego, zdołały pomimo burzy dotrzeć do celu swego lotu — miejscowości Matoczkin Szar. Samoloty te mają się połączyć z ekspedycją Szewielewa, poszukującą Lewoniewskiego.

SZCZĘŚLIWY TRAF.

Terror, panujący ostatnio w ZSRR, podziałał deprymująco na kierowników przemysłu sowieckiego. Potracili oni głowy, nie mogą zrozumieć, czego od nich się żąda i często już nie zdają sobie sprawy z tego, co robią. Oto co np. opowiadają „Izwestia” z dnia 5 b. m.

„Kurskie zakłady wyrobu drożdży wypuściły na rynek przeszło 2.000 ton drożdży z domieszką... farby do garbowania skór. Analiza chemiczna wykazała, że użycie tych drożdży spowodowałoby masowe zatrucie. Jedynie szczęśliwy traf zdziałał, że drożdży tych nie puszczono jeszcze na sprzedaż detaliczną.”

Ten „szczęśliwy traf” wygląda bardzo „po sowiecku”. Gdyby nie było tego trafu, sprzedano by ludności zamiast drożdży dwa tysiące ton trucizny. Bagatela...

ARESztOWANIA NA KAUKAZIE.

Prasa sowiecka donosi, że na Kaukazie, w autonomicznym okręgu czerkiesko-ingułskim, przedstawiciele miejscowych władz partyjnych i sowieckich, pewni swej bezkarności, znęcali się nad ludnością, kradli mienie państwowe i kołchozów, tworzyli specjalne oddziały, które dokonywały bezprawnych rewizji i aresztowań itd. W związku z tym aresztowano prezesa CIK autonomicznego okręgu czerkieskiego Gorchanowa, sekretarza miejscowego komitetu partyjnego Wachajewa, kierownika działu propagandy Okujewa i innych. Wszystkich aresztowanych oskarża się ponadto o burzacyjny nacjonalizm.

Gdy kobiety milczą...

Młoda, utalentowana wiedeńska Hansi Knoček oraz znany śpiewak holenderski Johann Heesters ukaza się razem w komedii muzycznej, której wielce oryginalny tytuł brzmi: „Gdy kobiety milczą...”

Ciekawe wyniki ankiety wśród czytelników pism amerykańskich.

Waszyngton. Pośród abonentów 515 dzienników amerykańskich zorganizowano ostatnio ankietę, która dała ciekawe rezultaty. Wykazała ona m. in., że największe zainteresowanie w kołach czytelników wzbudzą artykuły, omawiające zagadnienia religijne. Jest to zjawisko tym bardziej interesujące, że jeszcze niedawno największą poczytnością cieszyły się artykuły i nowele o posmaku skandalicznym i pornograficznym. Jak się okazuje z ankiety, koła czytelnicze w Ameryce interesują się również bardzo żywo reportażami, opi-

sami podróży egzotycznych oraz wszelkimi informacjami, mogącymi się przyczynić do udoskonalenia posiadanego wykształcenia.

Amerykański minister oświaty, dr Gerborich, stwierdza na podstawie tej ankiety, że szerokie masy społeczne w Stanach Zjednoczonych uległy poważnym i pomyślnym przeobrażeniom wewnętrznym i że poziom moralny prasy amerykańskiej podniósł się ostatnio bardzo znacznie, bowiem, jak wiadomo, dzienniki stanowią niejako odbicie nastrojów i zainteresowań publiczności, która je czyta. (KAP).

DZIAŁ GOSPODARCZY

Obcy o nas.

Polska rozwija się na wszystkich polach - stwierdza wybitny ekonomista angielski.

W fachowej prasie angielskiej czytamy niezwykle ciekawe wyrażenia jednego z wybitnych przemysłowców angielskich, który bawił niedawno w Polsce, gdzie zwiedził najważniejsze ośrodki przemysłowe i wrażeniami swymi dzieli się z czytelnikami pism angielskich. Opinie autora, którego nazwiska prasa wprawdzie nie podaje, zaznacza jednak, że jest to jeden z czołowych przedstawicieli angielskiego życia gospodarczego, streszczają się w stwierdzeniu olbrzymiego postępu, dokonanego w Polsce w ostatnich latach na wszystkich polach odcinkach życia gospodarczego. Ekonomista angielski zainteresował się przede wszystkim naszym przemysłem metalurgicznym i maszynowym.

Maszyny polskie nie ustępują zagranicznym

„Gdziekolwiek byłem — zaznacza autor, mogłem stwierdzić olbrzymi postęp, dokonany przez przemysł polski w dziedzinie budowy maszyn. Polska przeszła ostatnio do konstrukcji maszyn skomplikowanych, które w niczym nie ustępują produkcji zachodnio-europejskich krajów wysoko uprzemysłowionych”. Doskonale wyniki zdołaliśmy — zdaniem autora — osiągnąć w dziedzinie konstrukcji maszyn włókienniczych. Jeszcze 4 lata temu sprowadzaliśmy maszyny do obróbki drzewa z zagranicy. Dziś nasze frezarki, tokarki itp. mogą pod względem precyzyjności śmiało konkurować z maszynami zagranicznymi. Wyzwalamy się od zagranicy stopniowo wprawdzie, powoli, ale pewnie, w dziedzinie tak ważnej i trudnej, jak konstrukcja maszyn graficznych. Są to wprawdzie — jak stwierdza obserwator angielski — dopiero pierwociny naszego prze-

mysłu graficznego, ale pierwociny rokujące jak najlepsze nadzieje.

Postępy w dziedzinie budowy maszyn rolniczych.

W kraju rolniczym, jak Polska, dział maszyn rolniczych, młynarskich itp. odgrywa doniosłą rolę. I w tej dziedzinie Polska potrafi uwolnić się od zależności zagranicznej. Polskie maszyny młynarskie należą do najlepszych i przy odpowiedniej propagandzie mogą liczyć nawet na zdobycie rynku zagranicznego. Niemniej imponujące postępy osiągnęliśmy w dziedzinie budowy maszyn rolniczych. Zapotrzebowanie na maszyny rolnicze wzrosło się w ostatnim czasie tak znacznie, że przemysł polski nie może nadążyć z wykonywaniem zamówień.

Przodujemy w dziedzinie narzędzi i instrumentów precyzyjnych.

Skazani do niedawna jeszcze prawie wyłącznie na zagranicę, potrafilismy w produkcji narzędzi i instrumentów precyzyjnych wybić się na pierwsze miejsce, dając — jak podkreśla angielski przemysłowiec — rzeczy pierwszorzędne. Państwowe Zakłady Inżynierii produkują motory Diessla o sile 25 do 500 HP, które śmiało wytrzymują konkurencję zagraniczną. Wiele elektrowni w Polsce pracuje już polskimi Diesslami. Z przyrządów precyzyjnych autor stawia na pierwszym miejscu naszą produkcję instrumentów chirurgicznych i lekarskich, zwłaszcza dentystycznych. Cenne są również polskie wagi precyzyjne.

Polskie rowery.

Z dużym uznaniem wyraża się autor o produkcji polskich rowerów. W tej dziedzinie jednak mamy jeszcze duże zaległości

do odrobienia. Szczególnie w konstrukcji rowerów wytrzymałych bije nas dotychczas jeszcze zagranica. Inwestycja kapitałów obcych mogłaby tę dziedzinę produkcji pchnąć u nas na nowe tory, umożliwiając polskim konstruktorom, którzy pod względem pomysłowości nie ustępują obcom, stworzenie maszyn wytrzymałych i precyzyjnych.

Postępy w dziedzinie radiotechniki.

Nasz przemysł radiotechniczny daje ostatnio rzeczy pod każdym względem doskonałe. Coraz bardziej w tej najmłodszej gałęzi przemysłu uniezależniamy się od konkurencji zagranicznej. Precyzyjność budowy naszych aparatów i instalacji radiowych nie ustępuje zagranicznemu. Jedynie w dziedzinie wyrobu lamp, kondensatorów i części o nadzwyczajnej precyzji biją nas inne kraje, szczególnie Ameryka.

Z motoryzacją gorzej.

Gorzej przedstawia się sprawa wyrobu maszyn do pisania i konstrukcja samochodów. W tej dziedzinie jesteśmy i prawdopodobnie długo jeszcze zdani będziemy na zagranicę. Wprawdzie i tu autor konstatuje pewne jaśniejsze punkty, cytując jako przykład wypuszczony niedawno przez zakłady „Polski Saurer” typ autobusu, którym zainteresowała się zagranica. Państwowe Zakłady Inżynierii pracują nad nowym typem wozu osobowego 8-cylindrowego o sile 100 HP. Samochód ten może rozwijać maksymalną szybkość do 140 km na godzinę. Wyrób części samochodowych rozwija się coraz lepiej. Mamy już szereg części, sprowadzanych dawniej z zagranicy, a produkowanych obecnie w kraju. Nasze opony „Stomil” zdobyły sobie już rozgłos zagranicą swą dużą wytrzymałością.

krajów produkujących jest przeważnie regulowany, to jednak syndykat międzynarodowy nie zdoła zapobiec wzrostowi zapasów poza obszarem objętym syndykatem. Zapasy w nieuregulowanych obszarach wzrosły w przeciągu dwóch miesięcy, począwszy od lipca br. do 394.446 ton w porównaniu z 374.406 w tym samym okresie roku ub.

Widoki na wielką podaż pszenicy w tym roku też są znaczne. Według sprawozdań, nadchodzących z Kanady, Sowieców i Ameryki należy się spodziewać, że w przeciągu sezonu przyszłego będziemy mieli znacznie większą podaż pszenicy, niż w roku ubiegłym.

Ta przewaga wytwarzania nad spożyciem nie wroży nic dobrego. Jeśli nowe inwestycje i nowe zbrojenia nie pochłoną nadwyżek można się liczyć z zahamowaniem koniunktury na rynkach surowcowych na dłuższą metę.

Brazylia niszczy w roku b. 70 proc. produkcji kawy.

Donoszą z Rio de Janeiro, że zatwierdzono tam ustawę, nadającą moc prawną umowie, zawartej w maju br. pomiędzy poszczególnymi stanami produkującymi kawę. W myśl powyższej umowy, 70 proc. tegorocznej produkcji kawy zostanie **zniszczone przez spalanie**. Zatwierdzona ustawa przewiduje zarazem emisję pożyczki w sumie 500 tys. „contos”, celem sfinansowania programu ochrony przemysłu kawowego.

Ostrzeżenie P. K. O.

Jak się dowiadujemy, na terenie m. Wilna i okolicy pojawili się demokracjcy, proponując otwieranie książeczek premiowanych P. K. O. V serii za ich pośrednictwem. W związku z powyższym P. K. O. wyjaśnia, że książeczki premiowane 5 serii mogą być otwierane **tylko za pośrednictwem Centrali i Oddziałów oraz wszystkich urzędów pocztowych.**

Hodowla owiec na Pomorzu.

Na terenie pow. morskieskiego rozpowszechniona jest hodowla owiec runnych, których ilość obliczona jest na 20.000 sztuk. Owce te — według zdania fachowców hodowlanych są bardzo wartościowe pod względem gatunku runa. W największej ilości hodowana jest owca t. zw. „kaszuńska”, charakteryzująca się runem długim i cienkim, zbliżając się tym samym do gatunku merynosów. Wielkim utrudnieniem w hodowli owiec runnych jest niezorganizowany rynek zbytu na wełnę. Sprawą tą zainteresowały się ostatnio czynniki miarodajne, tak że spodziewać się należy w niedługim czasie odpowiedniego zorganizowania zbytu.

Powstanie Związku Gospodarczego Spółdzielni Rolniczo-Handl. w Warszawie.

Dnia 19 bm. odbyło się zebranie konstytucyjne Związku Gospodarczego Spółdzielni Rolniczo-Handlowych w Warszawie, nowej centrali handlowej, mającej **przejąć agendy handlowe Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych** w myśl uchwał Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 5 października br.

Nowa centrala powstała w formie spółdzielni z odpowiedzialnością udziałami. Członkami nowej centrali obok P. Z. P. Z. mogą być spółdzielnie rolniczo-handlowe, działające na terenie 9 województw centralnych i wschodnich i należące do Związku Spółdzielni Rolniczych i Zar.-Gosp. Po przyjęciu statutu przez założycieli i te spółdzielnie, które już zgłosiły swoje przystąpienie do nowej centrali, dokonano wyboru 9-ciu członków rady nadzorczej, dwóch członków zarządu i 1 zastępcy.

Przed uruchomieniem akcji futrzarskich w Poznaniu.

Donoszą z Poznania, że zarząd Targów Poznańskich, w porozumieniu z samorządem rolniczym, reprezentującym zachodniopolskie koła, producentów szlachetnych futer, czyni starania w kierunku uruchomienia w Poznaniu stałych aukcyj futrzarskich. Aukcje poznańskie miałyby w stosunku do aukcyj wileńskich charakter pomocniczy i uzupełniający bez znamion międzynarodowych. Według opinii sfer zainteresowanych, województwa zachodnie posiadają wszelkie warunki ku temu, aby rozwinąć na wielką skalę hodowlę zwierząt futerkowych. Będąc okręgiem hodowlanym wysoko-wartościowego inwentarza, województwa zachodnie mogą z łatwością rozwinąć hodowlę zwierząt futerkowych. Kilkakrotne doświadczenie, poczynione na fermach hodowlanych w Zbiczynie i Pawłowicach ze srebrnymi lisami, w Komarszynie z piżmowcami itd., wykazały, że warunki województw zachodnich sprzyjają produkcji tego wysoko wartościowego artykułu.

Z rynków produktów rolnych.

Ceny zbóż bez większych zmian.

Poważna niżka cen ziemniaków oraz trzody chlewnej.

(w) Na krajowym rynku zbożowym zauważyć się daje pewne ustalenie cen. Tylko **cenę jęczmienia i owsa wykazały w ubiegłym tygodniu lekkąwyżkę**. Jęczmień zdrożał o 25 gr na kwintalu. (Większe zakupy jęczmienia poczyniła u nas Belgia), a owies o 50 groszy na kwintalu. Cena owsa jest obecnie znacznie wyższa od cen zagranicznych. Na wyżkę cen owsa u nas w kraju wpłynęły zakupy wojskowe. **Zwyżkowo kształtują się też ceny olejstych, strączkowych oraz konicznych białej.** Dostawa zbóż ostatnio cokolwiek podniosła się, ale ciągle jest utrzymana w granicach umiarkowanych. Większej podaży można się spodziewać w listopadzie, po zakończeniu pilnych robót w polu.

W ostatnich dniach nastąpiła poważna obniżka cen ziemniaków jadalnych i fabrycznych. **Giełda bydgoska notuje ziemniaki jadalne po 3 do 4 zł za 100 kg.** Dostawa ziemniaków, które w tym roku bardzo dobrze obrodziły, jest duża, szczególnie ze strony właścicieli większych majątków. **Zbyt ziemniaków natrafia natomiast na trudności**, gdyż nie ma ich gdzie wywozić. Wywóz ziemniaków ma obecnie dobre widoki do Włoch, natomiast jest bardzo nie-

wielki do Belgii i prawie całkowicie zamknięty do Francji i Portugalii. Wobec tego **zwyżki cen ziemniaków spodziewać się nie należy.** Nadmienić należy, że w związku z urodzajem ziemniaków starają się wieśniacy o przychówek prosiąt, czego wyrazem jest **wzrost ceny prosiąt.**

Jakkolwiek dobry urodzaj ziemniaków znacznie ułatwi rolnikom przeżywienie hodowanych zwierząt do wiosny, to jednak ceny ich nie poprawiają się, a to głównie skutkiem dużej podaży sztuk lekkich niedotuczonych. Rynek trzody chlewnej wykazuje w ogóle skłonność do cen niskich i to głównie dlatego, że na jesieni spada spożycie wieprzowiny, bo wypiera ją dziczyzna i drób. Ceny świń obniżają się z każdym tygodniem. **W ubiegłym tygodniu ceny świń obniżyły się o 6 zł na 100 kg.** Jest to niżka poważna. Ceny bydła nie uległy w ostatnim tygodniu niżce.

Zwyżkują natomiast ceny masła i jaj. Za mendel jaj płać obecnie w detalu 1,50 zł. Zwyżkę cen jaj powoduje słaba dostawa i brak świeżych jaj. Za masło płać w detalu 3,50 zł za kg. Na zwyżkę cen masła wpłynęła wysoka cena paszy i korzystny wywóz, zwłaszcza do Anglii.

Ekspansja kupiectwa wielkopolskiego.

W ciągu III kwartału br. powstało w Kielcach kilkanaście dużych sklepów polskich, cieszących się dużym poparciem miejscowego społeczeństwa. Najokazalej przedstawiają się sklepy kupców przybyłych z Poznańskich, którzy przodują całej akcji, biorąc czynny udział w **organizowaniu różnego rodzaju kursów dla kupiectwa miejscowego.**

Oprocentowanie pożyczek rzemieślniczych udzielanych za pośrednictwem PKO.

W tych dniach Kom. Kasy Oszczędności wydały komunikat, że Banki udzielające pożyczek rzemieślnikom podwyższyły stopę procentową z 4 proc. na 6 proc. licząc od dnia 25 VI br.

Na skutek interwencji odpowiednich władz Kom. Kasy Oszcz. wyjaśniły tę sprawę i jak dowiadujemy się, Banki podwyższyły stopę procentową, lecz dotyczy to tylko pożyczek udzielanych po 25 VI br. i trwać będą do końca br., przy czym po tym terminie Banki zastrzegają sobie ewentualne zmiany tej stopy.

Pożyczki udzielone przed tym terminem podlegają aż do zlikwidowania oprocentowaniu w dotychczasowej wysokości tj. 4 proc.

Izba Rzemieślnicza w Toruniu.

Projekty podatkowe min. skarbu przygotowane na sesję budżetową.

Ministerstwo Skarbu opracowuje szereg ustaw, które będą wniesione do sejmu.

Projekty te w dużej mierze dotyczą dziedziny podatkowej. I tak opracowuje się projekt, dotyczący zmian w podatku dochodowym w związku z **likwidacją podatku specjalnego od uposażeń.** Podatek dochodowy od uposażeń urzędników państwowych będzie wynosił w przybliżeniu 1/2 dotychczasowych stawek podatku specjalnego. W ten sposób prelimitowana z tego źródła kwota wyniesie w przybliżeniu 50 do 60 milionów zł. Jest to kwota daleko odbiegająca od sumy podatku specjalnego, który dawał skarbowi państwa około 180 milionów zł rocznie. W tej sytuacji jasnym jest, że plany ministerstwa skarbu będą szukały dodatkowego pokrycia jeszcze w innych źródłach dochodu.

Poza tym opracowany jest projekt **zmiany świadectw przemysłowych**, jak również rozważana jest możliwość **reformy opłat stempelnych.** Dalsze projekty mają dotyczyć zmian w zakresie podatków pośrednich a przede wszystkim **akcyz od niektórych artykułów masowego spożycia.**

Projekty powyższe będą przedłożone Radzie Ministrów, która zadecyduje o ich losie i wniesieniu do laski marszałkowskiej.

Dlaczego niżkują surowce.

Czy koniunktura jest w niebezpieczeństwie.

Jesteśmy obecnie świadkami ogólnej niżki cen wszystkich prawie surowców na rynkach światowych, która przybrała objawy stałej tendencji.

Ceny wielu artykułów, jak bawełna, pszenica i kauczuk kształtują się już na niższym poziomie, niż w okresie z przed ostatniej ogólnej wyżki cen. Cena bawełny np. jest obecnie na najniższym poziomie kiedykolwiek notowanym od roku 1933.

Zdaniem wielu ekonomistów angielskich — obecny spadek cen został przeważnie spowodowany wzrostem produkcji podstawowych surowców, jaki miał miejsce w przeciągu ostatniego roku.

Tak np. ogólna światowa produkcja miedzi wzrosła w przeciągu pierwszych ośmiu miesięcy 1937 r. do 1.559.162 ton w porównaniu z 1.053.025 ton w przeciągu tego samego okresu 1936 r. **Zwyżka produkcji wynosi więc 48,2 proc.** Konsumcja miedzi w tym okresie miała też wprawdzie tendencję wzrastającą, ale wzrost konsumpcji wynosił tylko około 35,4 proc. Od końca kwietnia do chwili obecnej światowe zapasy miedzi

miały też ciągle tendencję zwyżkową i w dniu 31 sierpnia 1937 r. wynosiły 328,6 ton, co jest o 45 tysięcy ton więcej od poziomu najniższych zapasów w przeciągu roku.

Produkcja cynku stale była, począwszy od marca br. większa od konsumpcji i zapasy w dniu 31 sierpnia wynosiły 23.551 ton i były o 2.486 ton wyższe od najmniejszej ilości zapasów w przeciągu br.

Produkcja ołowiu poza Stanami Zjednoczonymi i Hiszpanią wzrosła w przeciągu 7 miesięcy br. o **14,2 proc.**, gdy tymczasem konsumpcja poza Stanami Zjednoczonymi wzrosła **tylko o 6 proc.** To samo zjawisko można zaobserwować w produkcji innych surowców. Produkcja bawełny w Stan. Zjednoczonych np. będzie w roku 1937-38 wynosiła według szacunku — 22.216.000 bel w porównaniu z 19.369.000 w sezonie 1936-37. Produkcja bawełny poza Stanami Zjednoczonymi wynosi w sezonie bieżącym 26.221.000 bel w porównaniu z 24.521.000 bel w sezonie ubiegłym.

To samo dotyczy produkcji i zapasów kauczuku. I chociaż eksport kauczuku z

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

Środki.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelników Ludowych mieści się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17-19-tej.

Biblioteka Kolejowa. Przysp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska” przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Karetka sanitarna, tel. 278, czynna dzień i w nocy.

Dyżur nocny pełni apteka „Pod Krzyżem”.

Repertuar kin:

Słońce: „Po burzy”.

Stylowy: „90 minut postępu”.

Świt: „Ty, co w Ostrej świecisz Bramie”.

Matwy: „Hrabia Monte-Christo”.

—

MOGILNO. (mk) Zbiórka publiczna na cele Sokoła mogileńskiego przyniosła 100,10 zł. Zarząd przeznaczył tę kwotę na umundurowanie drużyny ćwiczącej.

— W dniu 23 bm. odbył się ślub p. Barbary Bartzówny, córki ziemianina szeroko znanego ze swej pracy społecznej, ostatnio odznaczonego srebrnym krzyżem zaślubiła p. Bartza Apol. z Czarnotula, z p. Julianem Szulcem, kupcem zbożowym w Strzelnie. Szczęść Boże!

GĘBICE. (mk) Na szosie do Kwieciszewa zdarzył się nieszczęśliwy wypadek. Jadący na rowerze syn kupca 16-letni Gerhard Weidemann z Gębic, wskutek nagłego defektu w rowerze spadł na ziemię, doznając poważnych obrażeń twarzy oraz lekkiego wstrząsu mózgu. Leżącemu na drodze bezprzytomnego chłopca znaleźli przechodnie, którzy odwieźli go do lekarza w Orchowie. Stan chłopca jest poważny.

— Ogrodnik Fletter wyhodował dynię o wadze 50 kg. Takiego okazu w tutejszej okolicy dotychczas nie spotykano.

KWIECISZEWO. (mk) Do zagrody p. Mądrowicza wtargnęli złodzieje i skradli wszystką garderobę i bieliznę. Prawdopodobnie ci sami sprawcy odwiedzili p. Adamczyka i skradli 15 kaczek. Z łupem tym poszli do trzeciego gospodarza po zboże, lecz zostali spłoszeni.

TRZEMESZNO. (mk) Przeprowadzany w tym mieście bojkot sklepów żydowskich odbywa się ze spokojem, lecz bardzo skutecznie. Dowodem tego był ostatni jarmark, w czasie którego omijano sklepy żydowskie. Ustawiane pikety gorliwie bronią wstępu Polakom do sklepów żydowskich, co wścieka żydów do najwyższego stopnia. Bojkot potrwa do końca bm. W wszystkich oknach wystawowych kupców chrześcijańskich wywieszono afisze z wielkimi napisami: „Trzemeszno bez żydów”.

GOŁAŃCZ. (ja) Podczas pracy w tartaku parowym p. Bethkego w Gołańczy zmarł nagle na udar serca robotnik Antoni Knapowski z Gołańczy.

WĄGROWIEC. (ja) W związku z projektem nowelizacji prawa przemysłowego odbyło się zebranie protestacyjne Wlkp. Zw. Rzem. Chrześcijańskie z udziałem przedstawicieli poszczególnych cechów. Przewodniczył prezes Paul, który zreferował projekt nowej ustawy, po czym uchwalono jednogłośnie rezolucję, jako wyraz protestu przemiości. Na zjazd rady wojewódzkiej w dniu 21 listopada br. wybrano jako delegatów pp. prezesa Paula i cechmistrza M. Filipowskiego.

SZUBIN. (c) Zainteresowanym czytelnikom podajemy do wiadomości, że 26 bm od godz. 9,30-12,30 w Kcyni, 28 bm. od godz. 10-13 w Barcinie, 29 bm. od godz. 9-12 w Łabiszynie, kierownik urzędu skarbowego w Szubinie celem ułatwienia swych spraw przyjmować będzie zainteresowanych płatników.

— W ub. niedzielę na stadionie miejskim w Szubinie rozegrano mecz towarzyski pomiędzy K S Gwiazda (B-klasowym Bydgoszcz) a tut. C-klasowym KS Rezerwa. Mecz zakończył się zwycięstwem gospodarzy w stosunku 3:1 (0:0). Przedmecz old-boyów IKP Znin, a KS Polonia Szubin zakończył się zwycięstwem Polonii 5:0. Widzów dużo.

ZNIN. Czesław Jędrowski z pow. mogileńskiego za kradzież damskiego złotego zegarka na szkodę Piotra Zakaczewskiego skazany został na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 3 lata. Bernard Busse, czeładnik rzeźniczy z Janowca za przywłaszczenie jednej krowy skazany został przez sąd grodzki w Żniniu na 2 miesiące aresztu z warunkowym zawieszeniem na 2 lata, o ile w ciągu 3 miesięcy naprawi szkodę.

PAKOŚĆ. (fj) Po przeszło półrocznym, rzecz można bezkrólewiu, z dniem 20 bm. został przez p. Marię Majewską (ul. Piłsudskiego) otwarty nowy zakład dentystyczny. Życzymy powodzenia.

— Od pewnego czasu daje się zauważyć wzmoczenie ruchu na Noteci. Długie rzędy barek ciągnięte przez parostatki, skierowują się bądź po cukier do Mątew, Janikowa, Kruszwicy, bądź też po sodę do Mątew. Także dość znaczną ilość zboża załadowuje się w naszym porcie.

— 20 bm. opuścił naszą miejscinę po 8 latach pracy zawodowej nauczyciel tut. szkoły powszechnej p. Ziółek wraz z małżonką, która czternaście lat była wzorową wychowawczynią młodzieży w tej samej szkole. Pp. Ziółkowie pozostawiają dużo po sobie miłych wspomnień, bowiem poświęcali się z gorliwością pracy w organizacjach śpiewaczych. Szczęść im Boże w Jadownikach, dokąd przeniesieni zostali.

— Z racji zakończenia „Tygodnia Miłosierdzia” odbyła się w ub. niedzielę na sali p. Klichy wenta, z której czysty dochód przeznaczono na biednych miasta.

GNIĘZNO. (fb) W kościele św. Wawrzyńca pobożogostawił ks. prob. Chilomer związek małżeński pomiędzy p. Janiną Polusówną z Gniezna a p. Władysławem Kaźmierczakiem, kupcem z Inowrocławia.

— Zawieszony swego czasu w urzędowaniu i oddany sądowi pod stały nadzór policyjny — o czym niedawno donosiłmy — urzędnik ubezpieczalni społecznej Stefan Tymoszek symuluje chorobę umysłową.

Żyd-komunista napadł, pobił i groził zastrzeleniem chrześcijance. Znamienny proces przed sądem okręgowym w Tczewie.

Tczew. (as) W ub. sobotę na ławie oskarżonych przed wzmocnionym wydziałem karnym starogardzkiego s. o. na sesji wyjazdowej w Tczewie zasiadł znany na bruku starogardzkim żyd-wywrotowiec 27-letni kamaznik, **Srul Icek Waks**, stale zamieszkały w Starogardzie przy ul. Kościuszki.

Obszerny akt oskarżenia zarzucił Waksowi, że w Tczewie w dniu 6 września br. ok. godz. 19 zniemacka napadł na idącą ul. Baldowską nieznaną mu chrześcijankę, żonkę 33-letnią Martę P., zam. w Tczewie. Pod terrorem i groźbą zastrzelenia usiłował żyd zmusić napadniętą do czynów nierządnych. Gdy napadnięta głośno wzywała pomocy policji, żydowski zwyrodnialec dwukrotnie z całej siły uderzył swą ofiarę pięścią w twarz.

Przechodzący przypadkowo ulicą przodownik policji Szajda usłyszał wołanie i aresztował apasza.

Prokurator Dietrich w swej mowie oskarżycielskiej w mocnych słowach napiętnował apaszowski-terrorystyczny napad Srula Icka Waks na bezbronną chrześcijankę, zaznaczając, że pan Srulek Icek mógł sobie wybrać za ofiarę jakąś tam izraelkę, ale on potrzebował mieć chrześcijankę. W wyniku przeprowadzonej rozprawy sąd skazał **Waks na 7 miesięcy bezwzględnej więzienia.**

ŚWIECIE. (t) Pożar wybuchł w czwartek wieczorem na wybudowaniu Świecia u rolnika Franciszka Dunajskiego. Spaliła się stodoła ze zniwem oraz maszynami rolniczymi. Szkody wynoszą około 6.000 zł. Na miejsce pożaru przybyli niebawem strażnicy pożarne ze Świecia, Przechowa oraz Chelmy, jednak brak wody uniemożliwił akcję ratowniczą.

— Na ślubnym kobiercu w miejscowym kościele poklastornym stanęli: p. Maria Jagłówna, córka rolnika z pobl. Chmielnik z p. Józefem Chocińskim, rolnikiem z Piskarek. Młodej parze „Szczęść Boże!”.

— Szajka złodziejska, która ma na sumieniu szereg kradzieży, popełnionych w rozmaitych okolicach powiatu, została w tych dniach zlikwidowana przez policję.

— Budowa stacji wzmocniakowej w Świeciu postępuje powoli naprzód. Roboty ziemne i betonowe odbywają się z przerwami. Nowy gmach ma rzekomo stanąć jeszcze do zimy pod dachem.

CHOJNICE. (s) W sobotę 23 bm. o godz. 4 odbyło się nadzwyczajne zebranie Zw. Emerytów tut. oddziału przy udziale przeszło 200 osób i delegacji z Tucholi, Kościerzyny, Tczewa, Czerska i in. miejscowości. Przewodniczył prezes Gała. Poseł Gizella wygłosił przemówienie, w którym przedstawił całą tragedię życia emerytów.

— W ostatnich dniach z chojnickich Zakładów Opieki Społecznej uciekł znany włóczęga Ignacy Sawicki, który mimo braku prawej nogi, nie bacząc ani na swój wiek, ani na porę, uciekł od pracy przymusowej.

— W ub. sobotę odbyło się w sali posiedzeń rady miejskiej zebranie przedstawicieli władz i społeczeństwa z p. starostą Lipskim na czele. Po złożeniu sprawozdania z akcji zesioroczniej pomocy zimowej, na której zebrano przeszło 85.000 zł, przystąpiono do opracowania planów pomocy dla bezrobot-

nych podczas zimy. W Chojnicach mamy 600 bezrobotnych, z rodzinami ogólną liczbę 2000 osób, potrzebujących pomocy. Wybrano komisję wykonawczą z p. burmistrzem Siemackim na czele, komisję rewizyjną, sekcję zbiorczą i rozdzielczą.

— We wtorek została przytrzymana obywatelka niemiecka Helena Pomerence z Meklenburg-Schwerin, która przekroczyła granicę po zamknięciu kontroli paszportowej. Mimo posiadania odnośnych dokumentów grozi jej ukaranie.

DZIAŁDOWO. W związku z artykułem pt. „Nadużycie w Rolniku w Działdowie”, umieszczonym w numerze z dnia 10 września br. w „Dzienniku Bydgoskim”, prezes rady nadzorczej p. Włodzimierz Pańkowski, stwierdza: Nieprawdą jest, jakoby p. Paterek popełnił jakiegokolwiek nadużycia przez nieprawne pobranie zaliczki, natomiast prawdą jest, że za wiedzą władz nadzorczych otrzymał p. Paterek zaliczkę na pokrycie manka kasowego, powstałego nie z jego winy, a które to manko dobrowolnie przejął na siebie i je spłaca.

TCZEW. (as) Kino Światowid: „Detektyw z Honolulu”.

— Nieznany sprawca korzystając z nieobecności domowników włamał się do mieszkania kolejarza Zdźmienickiego w Tczewie i skradł branzoletkowy zegarek męski wartości 50 zł.

— Przed tut. sądem grodzkim na ławie oskarżonych zasiadła szajka sędownie karanych młodocianych włamywaczy 16-letnich chłopców: Antoni Starosta, Zygmunt Szuster, Jan Felchner i Henryk Zmyślny z Tczewa, którzy w nocy z 10 na 11 bm. dokonali włamania do Br. Wintrowej na Czyżykowie. Sąd zasądził każdego z nich na umieszczenie w domu poprawczym w Chojnicach.

— Wczoraj w południe sprzed gmachu urzędu oddz. mech. PKP nieznanymi sprawcami skradli kolejarzowi rower wartości 70 zł. Policja ujęła podejrzanego o dokonanie tej kradzieży osobnika.

KOŚCIERZYNIA. (b) Ostatnie zebranie członków sekcji restauratorów w Kościerzynie poświęcone było zaznajomieniem się z nowymi przepisami sprzedaży wyrobów tytoniowych. Sprawę referował przew. sekcji

p. Tkaczyk oraz p. Świdorski. Dla powiatu kościerskiego ustaliła dyrekcja Mon. Tyt. 3 miejsca sprzedaży i to: w Kościerzynie, Skarszewach i Starej Kiszewie. Poza tym polecono zarządowi załatwienie sprawy uciążliwych cen na piwo.

— Plenarne zebranie korporacji kupieckich odbyło się w lokalu p. Tkaczyka, na którym przyjęto do wiadomości protokół ostatniego zebrania oraz sprawozdanie z prac Związku Tow. Kupieckich za wrzesień. Referat wygłosił prezes Łukowin. Wyrażono życzenie, ażeby zarząd Korp. Kup. czynił nadal starania o uruchomienie instytucji bankowej w Kościerzynie. Sprawozdanie z posiedzenia kom. podatkowej Izby Przemysł. Handl. złożył prezes Łukowicz. Poruszono sprawę Domu Katolickiego oraz dyplomów za datki na FON, które dotąd nie nadeszły.

WEJHEROWO. (m) Niezwykle oburzenie wywołało swego czasu na całym wybrzeżu barbarzyńskie złamanie 168 drzewek przy alei Żwirki i Wigury w Rumii-Zagórz. Szkodę wyrządzoną przez to skarbowi państwa obliczono na 3.000 zł. Dzięki energicznemu śledztwu sprawców po pewnym czasie ujęto. Byli to: Stefan Sporny, Marian Wydrychowski i Marian Sobocki, wszyscy zamieszkałi w Rumii-Zagórz. Włóczęgów odstawiono do dyspozycji sądu grodzkiego w Wejherowie. W ostatni piątek odbyła się rozprawa, która została jednak odroczone do 3 listopada br. z uwagi na powołanie 5 nowych świadków. Obrona złożyła wniosek o wypuszczenie z aresztu jednego z oskarżonych. Jednakże ze względu iż cała sprawa zaczyna się komplikować, sąd wnioskowi obrony nie uwzględnił.

Grudziądz.

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” (Toruńska 22, tel. 1294) przyjmuje przedpłatę za „Dziennik Bydgoski” na listopad oraz zamówienia na ogłoszenia i druki po cenach najniższych. Biuro czynne od godziny 8 do 18.

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11. Nocny dyżur pełni Apteka pod Lwem, Pańska, tel. 20-40.

Repertuar kin: Apollo: „Dzieci Szczęścia” z Lilian Harvey.

Gryf: „Zdrajca”.

Orzeł: „Amok”.

— **Kalendarzyk teatralny.** Wtorek 26 bm. godz. 20: „Woźny i minister” kapitałna francuska komedio-farsa Andrzeja Birabeau w wykonaniu zespołu Teatru Ziemi Pomerńskiej.

— **Z obrad rzemiosła grudziądzkiego.** W lokalu p. Kellasa odbyło się zebranie koła rzemieślników grudziądzkich oraz starszych cechu, pod przewodnictwem prezesa Nogowskiego. Dłuższy referat o obecnym ciężkim położeniu rzemiosła i środkach zaradczych wygłosił b. prezes izby p. Grobelny. Po referacie wywiała się bardzo ożywiona i rzeczowa dyskusja, w wyniku której zapadła uchwała, że cechy ze względu na dobro rzemiosła i dobro własne wstąpią do koła samodzielnego rzemieślników, aby tym sposobem móc wspólnie i solidarnie pracować nad podniesieniem stanu rzemieślniczego. Wybrano ścisły komitet, który przystąpi do zrealizowania tej sprawy.

— **Złodziej na strychu.** P. Maria Wałdek (Paderewskiego 55) przechowywała futro swoje wraz z mufką na strychu. Okazję tę wykorzystał jakiś złodziej, który włamał się na strych i skradł futro oraz mufkę, ogólnej wartości 500 zł.

— **Sąd okręgowy podwyższył karę dla niepoprawnych złodziei.** W tych dniach sąd okręgowy rozpatrywał sprawę dwóch kilkakrotnie karanych przestępców poznańskich Stanisława Ryszczynskiego i Józefa Henkego, którzy swego czasu dokonali zuchwałego włamania do mieszkania p. Lidii Kowalskiej (Marsz. Focha 24) i skradli garderobę oraz bieliznę ogólnej wartości 500 zł. Sąd grodzki skazał w swoim czasie Ryszczynskiego na 2 lata więzienia, Henkego na 1 rok, zaś oskarżona o paserstwo Agnieszka Szymkowiak z Bydgoszczy została skazana na 6 miesięcy więzienia i 200 zł grzywny. Ponieważ od wyroku oskarżyciel publiczny wniósł apelację, sprawa rozpatrywana była ponownie przez sąd okręgowy. W wyniku przeprowadzonej rozprawy sąd podwyższył karę dla niepoprawnych złodziei i skazał St. Ryszczynskiego na 3 lata więzienia, a Józefa Hankego na 1 rok i 6 miesięcy więzienia. Odośnię Agnieszki Szymkowiakowej sąd zatwierdził wyrok I instancji.

Sprzyskrzyło mu się życie.

Grudziądz. W nocy z piątku na sobotę w tut. parku miejskim usiłował popełnić samobójstwo przez wypicie esencji octowej 27-letni Bronisław Pasiński bez stałego miejsca zamieszkania. W stanie groźnym przewieziono go do szpitala miejskiego. Jako motyw usiłowanego samobójstwa podał, że sprzyskrzyło mu się życie.

Hotel „Dwór Wabrzeski”
WABRZEŻNO
Tel. 51. Właśc.: Marian Kostrzewa
poleca: (19802)
wykwintną kuchnię, pielęgnowane
napoje, garaż. Podróżującym zniżki.

W Gdańsku biją żydów.

Komisarz generalny R. P. staje w obronie poszkodowanych obywateli polskich

Gdańsk, 26. 10. (PAT) Wczoraj w nocy wybito jeszcze w śródmieściu Gdańska sztyby wystawowe w kilkudziesięciu większych sklepach żydowskich. Tak samo, jak i poprzednio zniszczono również towary znajdujące się na wystawach sklepowych.

W związku z ekscesami antyżydowskimi, kierownik okręgu śródmieścia stronnictwa narodowo-socjalistycznego Kampe wydał odezwę, rozlepioną na słupach w Gdańsku, w której stwierdza, że „stronnictwo narodowo-socjalistyczne nie ma wspólnego ze sprawcami wybić sztyb i starać się ono będzie o to, aby sprawcy zostali ukarani“.

Biuro prasowe partii narodowo-socjalistycznej wydało podobny co do treści komunikat, w którym potępia ekscesy. (Patrzcie, patrzcie, co za obłuda! — Dopisek red.)

Prezydium policji gdańskiej wydało również oficjalny komunikat, stwierdzając, że przed sklepami żydowskimi zebrał się tłum, a następnie kamieniami wybijali szyby. Na skutek interwencji policji wybiły zlikwidowano, dokonując aresztowania.

„Der Danziger Vorposten“ donosi, że — aresztowano 70 osób, ale aresztowanych zwolniono z powodu braku dowodów...

Zaczęło się od żydów a skończyło się na Polakach.

Gdańsk, 26. 10. (PAT) W związku z akcją bojkotową przeciwko ludności żydowskiej prowadzoną przez czynniki narodowo-socjalistyczne w Gdańsku (!!!) Porównaj o-rzędzie hitlerowców, którzy tchórzliwie się wypierają. — Uw. red.) podczas której poszkodowani zostali obywatele polscy, Komisariat Generalny R. P. złożył w senacie W. Miasta szereg protestów przeciwko bierności gdańskich władz bezpieczeństwa.

Komisariat Generalny zwrócił uwagę senatu, że tolerowanie akcji bojkotowej i

Gabinet van Zeelanda podał się do dymisji.

Bruksela, 26. 10. (PAT) Gabinet van Zeelanda podał się do dymisji.

Przyczyną dymisji — jak wiadomo — jest śledztwo sądowe, otwarte w sprawie Banku Narodowego, dotyczące pewnych faktów, które miały miejsce w czasie urzędowania van Zeelanda w radzie zarządu banku.

Strzelaniny i starcia.

Jerozolimka, 26. 10. (PAT) W ciągu ub. nocy w pobliżu Haify doszło do strzelaniny i starć w kilku miejscach. Do Atlihu wysłano posiłki wojskowe. W Haifie podczas strzelaniny został ranny mieszkaniec miasta narodowości żydowskiej.

Internowanie Muftiego.

Rzym, 26. 10. (PAT) Agencja Stefani donosi z Londynu: Według „Daily Herald“, rząd francuski po naradzeniu się z rządem brytyjskim zaproponował rękoma Wielkiemu Muftiemu, by osiedlił się we Francji. Wobec jednak odmownej odpowiedzi, postanowiono internować go w małej wiosce libańskiej, gdzie będzie pozostawał pod surową kontrolą.

Zmiana gabinetu w Turcji.

Ankara, 26. 10. (PAT) Premier İsmet İnönü złożył na ręce prezydenta Atatürka prośbę o dymisję. Dymisja została przyjęta i prezydent państwa powierzył misję tworzenia nowego gabinetu dotychczasowemu ministrowi gospodarki İsmir Kelal Bayarowi. Przedłożony skład gabinetu Bayara został przyjęty. Należy nadmienić, że były premier İnönü ustąpił również ze stanowiska zastępcy przewodniczącego partii ludowej, na którym również zastąpił go Bayar.

Znów niemiecka wizyta w Rzymie.

Rzym, 26. 10. (PAT) Cała prasa donosi na naczelnych miejscach o bliskiej wizycie w Rzymie delegacji niemieckiej, złożonej z ministra Hessa, Francka i „Gauleitera“ Berlina Göringera, którzy wezmą udział w wielkich uroczystościach włoskich związanych z obchodem 15 rocznicy marszu faszystowskiego na Rzym. „Tribuna“ pisze: Naród włoski zdaje sobie sprawę z wielkiej doniosłości udziału wybitnych osobistości niemieckich w obchodzie faszystowskim. Włochy witają znakomitych gości reprezentujących triumfalne odrodzenie zaprzysiężonego narodu niemieckiego.

ekscesów, godzących w interesy obywateli polskich narusza zobowiązania, wynikające z umów polsko-gdańskich, w szczególności zaś z protokołu z dnia 13 sierpnia 1932 r., w którym senat zobowiązał się zapobiegać wszelkim wrogim manifestacjom i aktom, skierowanym przeciwko obywatelom polskim.

Ze strony senatu Komisariat Generalny otrzymał zapewnienie, że wydane zostały zarządzenia zapobiegawcze oraz że wypadki poszkodowania obywateli polskich zostaną jak najrychlej rozpatrzone.

Gwałtowna ofensywa Japończyków pod Szanghajem rozwija się pomyślnie.

Tokio, 26. 10. (PAT) Komunikat dowództwa wojsk japońskich w Chinach: Na frontach Szansi, Hanan i Szantung walki o lokalnym znaczeniu.

Front szanghajski: Gwałtowne natarcie wojsk japońskich na południowym odcinku frontu trwa. Komunikat japoński stwierdza, że celem uderzenia na odcinku Taczang-Kianguan było przepełnienie całej linii obronnej wojsk chińskich, ciągnącej się na przestrzeni około 40 km od północnej dzielnicy Szanghaju—Czapei do Liuho u brzegu rzeki niebieskiej. (Jangtsekiang). Rozpoczęły w sobotę o świcie atak japoński doprowadził w ciągu trzech dni do przełamania pierwszej linii obron-

nej wojsk chińskich, które się cofnęły. Kolumna wojsk japońskich usiłuje okrążyć Taczang od południa, druga kolumna prowadzi natarcie w kierunku południowym celem zajęcia kolei Szanghaj—Nankin i odcięcia dzielnicy Czapei. Wojska chińskie, według komunikatu japońskiego, cofają się na zachód w kierunku Nansiang (stacja kolejowa o 5 km na zachód od Szanghaju).

Komunikaty chińskie nie zaprzeczają, że oddziały chińskie cofnęły się pod naporem Japończyków, stwierdzają jednak, że zacięte walki trwają. W wielu miejscach dochodzi do walki na bagnety. Taczang i Kianguan są nadal w ręku wojsk chińskich.

Japończycy tworzą Wielką Mongolię nowe „niezależne“ państwo.

Tokio, 26. 10. (PAT) Agencja Domei donosi: Wewnętrzno-mongolski ruch autonomiczny, który został udaremniony przez rząd nankiński, obecnie wchodzi w okres pomyślny dzięki zajęciu prowincji Czahar i Suiyuan przez połączone wojska japońsko-mongolskie.

Ruch autonomiczny dotychczas domagał się oderwania obszarów zamieszkałych przez Mongołów od chińskiego systemu rządowego ujętego w ramy prowincji. Pragnął on uzyskać własne granice oraz gwarancję przeciwko dalszemu naciskowi ze strony chińskiej i przeciwko kolonizacji. Obecnie ruch ten dąży do stworzenia wielkiej Mongolii przez odrodzenie i połączenie 5 milionów Mongołów.

Wielki 3-dniowy kongres Mongołów, zwołany na dzień 27 października do Suiyuanu, zgromadzi 500 delegatów, reprezentujących przewodców chorągwi lub szczepli należących do różnych lig

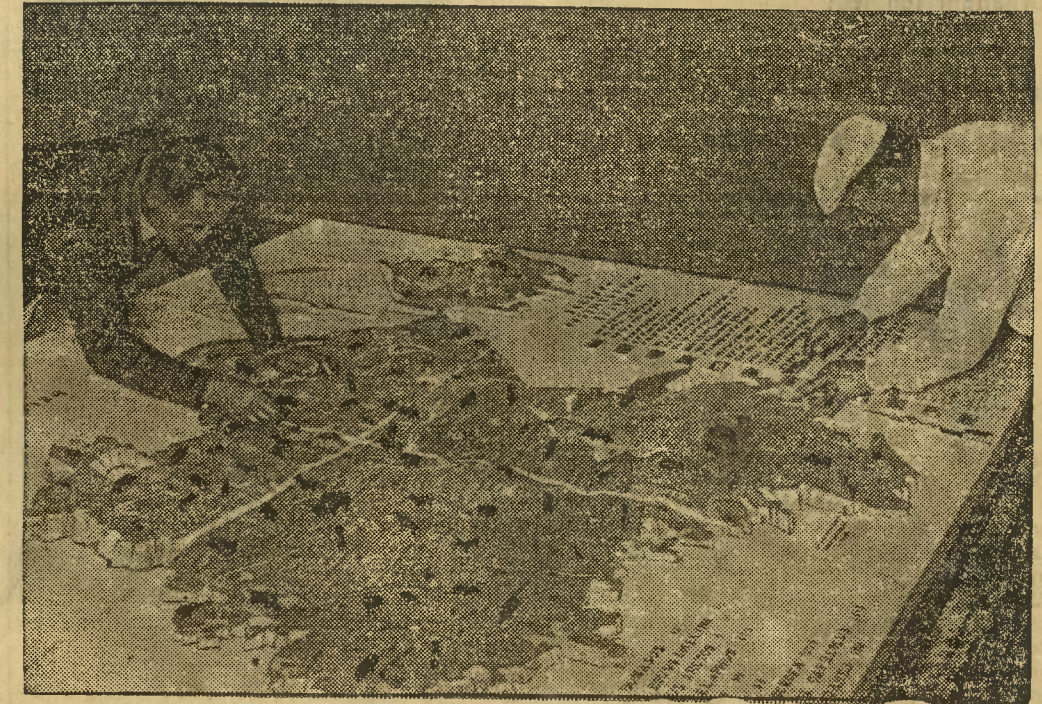
mongolskich. Zgromadzenie to zdecyduje o ustroju nowej administracji dwóch prowincji Suiyuanu i Czaharu.

Panuje przekonanie, że przedstawielem najwyższej władzy wykonawczej zostanie książę Yun, przewodca szczepli Urad, należącego do ligi Ulan Czape. Książę Teh zostałby wybrany ministrem spraw ogólnych, a gen. Li-Szu-Szin ministrem wojny.

Okolo 400 tys. Chińczyków, zamieszkujących obecnie prowincje Suiyuan i Czahar posiadałoby własnych przedstawicieli w nowym ustroju.

Na czele ruchu autonomicznego stoi książę Teh, jeden z najbardziej światłych książąt mongolskich i stosunkowo jeszcze młody o bardzo postępowych poglądach. Wpływy jego rozciągają się na wszystkie ligi i związki mongolskie w Czaharze i Suiyuanie. Książę Teh jest wspomagany w swych dążeniach przez gen. Li-Szu-Szina.

Polska na wystawie łowieckiej w Berlinie.

W Berlinie są już na ukończeniu przygotowania do międzynarodowej wystawy łowieckiej, która w tych dniach zostanie otwarta. Na zdjęciu widzimy montowanie plastycznej mapy, wykazującej bogactwo zwierzyzny w Polsce.

Co to jest FENOMEN?

Radio TELEFUNKEN

harmonia tonów-symbol jakości

WYSOKOWARTOŚCIOWA SUPERHETERODYNA DOSTĘPNA W CENIE DLA WSZYSTKICH, OSZCZĘDNA W ŻYWIENIU PRĄDU / TYLKO 25 WATÓW /

Poza obywatelami polskimi pochodzenia żydowskiego w związku z akcją bojkotową ofiarą ekscesów padły również osoby narodowości polskiej, w tej liczbie niektórzy właściciele sklepów i restauracji polskich.

Gen. Nissel oblicza siły ochotników walczących w Hiszpanii.

Paryż, 26. 10. (PAT) General Nissel, były członek najwyższej rady wojennej zamieścił na łamach dziennika „Le Capital“ interesujące zestawienie sił ochotników cudzoziemskich walczących po obu stronach w Hiszpanii. General Nissel dochodzi do konkluzji, że wbrew tendencyjnym informacjom, udział ochotników po obu stronach jest prawie równy i dochodzi do cyfry 40.000 ludzi.

Po stronie rządu walencckiego ochotnicy cudzoziemscy są skupieni w 12 brygadach międzynarodowych. Brygada składa się z 4 batalionów po 600 ludzi, czyli liczy 2.400 ludzi ze sztabem i służbami pomocniczymi. Brygady liczą łącznie około 30.000 ludzi. Poza tym istnieją jeszcze brygady mieszane, w których liczba cudzoziemców, przeważnie specjalistów od czołgów i techników jest dość trudna do określenia. Razem z brygadami międzynarodowymi liczba cudzoziemców po stronie rządu walencckiego powinna wynosić mniej więcej około 35.000 ludzi.

Jeżeli chodzi o gen. Franco, to według Nissela liczba 100.000 ochotników włoskich, podawana przez prasę, jest nieprawdziwa. Włosi mają w Hiszpanii 3 dywizje stanowiące samodzielne brygady, liczące łącznie 25.000 żołnierzy. Jeżeli do tego doliczy się dywizję t. zw. „czarnych straż“, w której większość żołnierzy stanowią Włosi, i której dowództwo jest sprawowane przez włoskich oficerów, dalej garnizony na Balearach oraz eskadry lotnicze, to liczbę włoskich ochotników będzie można ocenić od 35.000 do 40.000 ludzi. Jest to więc ta sama cyfra, co po stronie rządu walencckiego.

Schmidt odjechał do Warszawy.

Wiedeń, 26. 10. (PAT) Sekretarz stanu do spraw zagranicznych dr Guido Schmidt odjechał wczoraj o godz. 23.15 do Warszawy. Ministrowi Schmidtowi towarzyszą poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny dr Maks Hoffinger oraz sekretarz legacyjny dr Schlumetzky-Loeventhal.

Socjalistyczne związki zawodowe w obronie żydów.

Warszawa, 26. 10. (tel. wł.) Niedzielny kongres klasowych związków zawodowych, ulegających wpływom PPS, podjął m. in. uchwałę, w której potępia wszelki antysemityzm jako szkodliwy i wrogi dla interesów klasy robotniczej, piętnując go jako przejaw reakcji i przygotowanie do zduszenia dążeń wyzwoleniczych społeczeństwa. VI kongres związków zawodowych poleca komisji centralnej związków zawodowych, by łącznie z bratnimi organizacjami podjęła szeroką akcję uświadamiającą o istocie antysemityzmu i stwierdza, że w dążeniu do wyzwolenia z więzów kapitalizmu i w walce o Polskę socjalistyczną — klasa robotnicza polska idzie solidarnie ze wszystkimi robotnikami Polski bez względu na ich narodowość i wyznanie.

(Innej uchwały po socjalistach się oczywiście nikt nie spodziewał. Cenne jest jednak opublikowanie tej uchwały. Teraz przynajmniej robotnik polski wie, że w walce z supremacją gospodarczą żydów w Polsce socjalistów będzie miał po stronie żydów a przeciw sobie. — Red.)

Wojewoda poznański w Warszawie.

Warszawa, 27. 10. (tel. wł.) W dniu 25 października przyjechał do Warszawy w sprawach służbowych wojewoda poznański p. Artur Maruszewski. (r)

Zmarł pierwszy polski starosta powiatu chodzieskiego.

W Poznaniu zmarł w wieku 56 lat śp. dr Zbigniew Jerzykowski, starosta powiatu poznańskiego, wskutek nagłego udaru serca. Śp. Zbigniew Jerzykowski urodził się dnia 12 sierpnia 1881 r. w Poznaniu. Po odbyciu studiów w Monachium i Wrocławiu, gdzie uzyskał doktorat filozofii w r. 1907, poświęcił się rolnictwu. W początkach 1919 r. zostaje pierwszym polskim starostą powiatu chodzieskiego, a w roku 1930 zostaje mianowany starostą powiatu poznańskiego. Śp. Jerzykowski, będący najstarszym w urzędowaniu starostą w województwie poznańskim, odznaczony był orderem Polonia Restituta i złotym Krzyżem Zasługi.

PRZY BÓLACH
REUMATYCZNYCH
ARTRETYCZNYCH
NERWOBÓLACH

**BALSAM
JAPONSKI**

Tuba 21.180

CO INNI PISZA

„Rozważania legionowe”.

Wychodzący we Lwowie tygodnik „Wola i Czyn” ogłosił w ostatnim numerze pod powyższym tytułem artykuł, który twierdzi, że przyczyną obecnego kryzysu zaufania jest rozdarcie w górze legionowej.

„Gdzie nie ma zgody na górze — pisze „Wola i Czyn” — nie może być zaufania na dole — a więc ani na dole społeczeństwa, ani wśród masy legionowej. Obecna dekompozycja organizacyjno-polityczna jest wywołana przez rozterkę, panującą wśród czołowych legionistów; bez usunięcia tej rozterki nie będzie ładu ani w obozie ani w Polsce. Trzeba dzwonić na alarm, trzeba publicznie — tu od dołu — podnieść głos ostrzeżenia i krzyk bólu i troski tych, którzy zawsze szli w karnym ordynku, ale wiedzieli, że góra jest zgodna, zdrowa i jednolita. Czasy są tak ciężkie dla Polski i tak obciążające odpowiedzialnością każdego i wszystkich, że nie wolno dziś tolerować rozdwojenia w naszych szeregach.

Mamy obowiązek wskazać naszym dzisiejszym przywódcom, że nadszedł czas pojednania. Groza sytuacji zawisła nad Polską. Groza ta zmusza nas, aby z idących w zapomnienie kart historii, krwi i trudem Komendanta pisanych, wy dobyć to, co jest rycerskim słowem przebaczenia.

Czasy bowiem nadeszły takie, że pałka, kastet i rewolwer zaczynają sięgać do roli arbitra w sporach politycznych, plugawą swymi wyczynami nasze imię i naszą żołnierską przeszłość.”

W dalszym ciągu artykułu autor wysuwa pytanie, dlaczego przystąpiono do konsolidacji społeczeństwa a nie pogodzono skłócone góry legionowej.

Wystąpienie tygodnika „Wola i Czyn” wymownie świadczy o rozdziewkach, jakie istnieją w łonie Związku Legionistów, stanowiącego najsilniejsze oparcie dla pomajowego reżimu.

Ofiara strasznego nieszczęścia samochodowego zmarła w szpitalu.

Grudziądz. (Tel. wł.) W sobotę o godzinie 11 zmarł w szpitalu w Łasinie nie odzyskawszy przytomności robotnik sezonowy Stanisław Czajkowski z Wielkiej Tymawy (pow. Grudziądz), który jak wczoraj donosiliśmy jadąc rowerem i chcąc tuż przed nadjeżdżającym samochodem przejechać na drugą stronę szosy — wpadł pod koła samochodu. Jak się dowiadujemy, przeprowadzono sekcję zwłok, ponadto zostało ustalone, że winę za straszne nieszczęście ponosi śp. Czajkowski.

Młoda dziewczyna zapadła na śpiączkę.

Dziwny wypadek na weselu.

Świecie. (t) W Świekatowie u rolnika Siudy odbywało się wesele jednej z córek. Gody weselne jak zwykle na wsi zakończyły się tańcami, w których też brała udział służąca gospodarza. Tańczyła, jak to mówią, do upadłego, aż nagle obaliła się z wyczerpania i, jak się okazało, wpadła w stan śpiączki, bo śpi od szeregu dni bez przerwy. Zawieziono na pomoc lekarza, zawezwano też i kapłana, lecz młoda i zawsze zdrowa dziewczyna jak spała tak śpi.

Cała wieś i okolica jest do głębi poruszona tym dziwnym wypadkiem.

20 grobów przedhistorycznych na stadionie miejskim w Gdyni.

Podczas prac przy budowie nowego stadionu w Gdyni odkopano cmentarzysko przedhistoryczne z przed 2500 lat. Cmentarzysko zawiera groby prasłowiańskie, łużyckie, odkryto ich już dwadzieścia jeden. Nad pracami wykopaliskowymi czuwa dr. Janina Krajewska, kierowniczka muzeum miejskiego. Odkrycie ma wielkie znaczenie dla badania ruchu Słowian nad Bałtykiem.

Rzeź trwa.

Moskwa, 26. 10. (PAT) Bieżąca kronika wyroków śmierci według wiadomości dochodzących do korespondentów zagranicznych w dniu wczorajszym przedstawia się następująco:

W rejonie czystopolskim (republika tatarska), **dwóch członków** kontrrewolucyjnej organizacji szkodniczej działającej w gospodarce hodowlanej, zostało skazanych na karę śmierci przez rozstrzelanie.

W rejonie piatichatskim (Ukraina) skazano **3 członków** kontrrewolucyjnej organizacji trockistowsko-bucharinowskiej za akcję szkodniczą w rolnictwie na karę śmierci przez rozstrzelanie.

W Astrachaniu skazano **5 funkcjonariuszów** państwowego urzędu zbożowego „Zagotzierno” za szkodnictwo, na karę śmierci przez rozstrzelanie.

W Beslanie (Osetia) skazano **5 funkcjonariuszów** państwowego urzędu zbożowego jako członków organizacji dywersyjnej na karę śmierci przez rozstrzelanie.

W obwodzie saratowskim skazano na **karę śmierci 10 funkcjonariuszów sowchozu oktiabrskiego** za szkodnictwo jako członków kontrrewolucyjnej organizacji prawicowotrockistowskiej na karę śmierci przez rozstrzelanie.

W kraju ordzonikidzewskim (Kaukaz północny) **rozstrzelano 10 osób** jako „nieprawnych wrogów ludu i zdrajców ojczyzny socjalistycznej”.

Poza tym zaznaczyć należy, iż w różnych miejscowościach kraju wykrywane są coraz to nowe organizacje kontrrewolucyjne, przeważnie w dziedzinie rolnictwa.

Wielki konkurs radiowy

ogłosimy w

specjalnym dodatku „Dziennika Bydgoskiego”

(dwubarwne wykonanie)

z okazji **Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w Bydgoszczy**

Pierwsza nagroda — 5 lampowa superheterodyna „Telefunken”

Szczegóły podamy w nast. numerach.

Stronnictwo Pracy

rozpoczyna swoją działalność w Toruniu.

Toruń, 26. 10. (Tel. wł.) W „Gospodzie Murarskiej” odbyła się miejska konferencja Stronnictwa Pracy, w której udział wzięli przedstawiciele filii N. P. R., działacze Ch. D., Zw. Halerczyków oraz zaproszeni sympatycy Stronnictwa Pracy z grona pokrewnych związków zawodowych.

Konferencję zagał **dyr. Antczak**, który imieniem pomorskiego zarządu wojewódzkiego S. P. powitał licznie przybyłych przedstawicieli, po czym przewodnictwo obrad zdał na ręce **p. Nowaka** i wygłosił treściwe przemówienie sprawozdawcze z odbytego w Warszawie kongresu.

W dalszym ciągu **p. red. Felczak** omówił program i statut Stronnictwa Pracy.

Po krótkiej i rzeczowej dyskusji zebrani dokonali wyboru **tymczasowego zarządu grodzkiego** w osobach pp.: prezes Nowak,

wiceprezes **Garczyński**, sekretarz **red. Chelmiński**, zastępca sekretarza **red. Kobierski** i skarbnik **Musiał**. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. **Malchrowicza, Gacę i Talagę**.

Wnosząc z zainteresowania licznie przybyłych na zebranie oraz z entuzjastycznego wprost nastawienia do nowego Stronnictwa śmiało stwierdzić można, iż wyniki tej pracy będą już w najbliższej przyszłości pozytywne. Entuzjazmu tego nie osłabiają złośliwości organów Stronnictwa Narodowego, które wielu rzeczy jakoś strawić nie mogą. **Stronnictwo Pracy uruchamia sekretariat wojewódzkie.**

Warszawa, 26. 10. (Tel. wł.) Do tej pory Stronnictwo Pracy uruchomiło 5 wojewódzkich sekretariatów, a mianowicie: w Warszawie, Katowicach, Krakowie, Poznaniu i Toruniu.

Kto pracą każdy święci dzień ten smutku nie zna, nie!

Tak jest w pieśni. Proza życia inaczej wygląda! Mało który pracownik fizyczny czy umysłowy ma dzisiaj **minimum egzystencji**. Walka o byt jest coraz cięższa, robotnik szuka sprzymierzeńców i **obrońców przed wyzyskiem** a znajduje ich nie w szeregach klasowych demagogów, lecz tylko wśród **chrześcijańskich** społeczników.

Organem ich jest

„DZIENNIK BYDGOSKI”

przeło go abonujmy i za nim agitujmy!

Katastrofa berlinki naładowanej sodą.

Nowe. (t) Szkuta „Helena”, ciągniona przez parowiec „Warszawa” Wisłą do Gdańska, między miastami Nowem a Gniewem wpadła na lawicę piaszczystą, a w dodatku nadziała swój kadłub na leżącą na mieliźnie sztukę drzewa budulcowego. Spowodowało to rozbicie się szkuty, zawierającej ładunek **2.260 ctr. rozproszkowanej sody**. Mimo natychmiastowej akcji ratowniczej ocalono tylko 14 ton sody — reszta rozplynęła się, zamieniając wodę rzeki między Nowem a Gniewem w prawdziwe mydliny.

Powstałe wskutek katastrofy szkody są bardzo poważne. Szkuta była ubezpieczona. Wypadku w ludziach nie było. Wiadomość o ka-

tastrofie ściągnęła nad brzeg Wisły tłumy ciekawych.

Nowe n. W. (t). Podana przez nas wiadomość o utonięciu berlinki „Heleny”, ciągniętej przez holownik „Warszawa” i wiozącej w górę rzeki do Gdańska ładunek sody przeznaczonej na eksport, uzupełniamy jeszcze kilkimi szczegółami. Otóż berlinka była własnością Bernarda Tuszyńskiego z Torunia i miała wartość 12.000 zł; nie licząc jeszcze wartości sody, jaka wskutek katastrofy rozplynęła się w rzecze. Berlinka najeżdżała na sztukę drzewa flisaczego i to było jej zgubą.

Nieszczęście miało miejsce tuż za Nowem, w pobliżu miejscowości Opalenie.

Kobieta bije rekord lotniczy.

Znana lotniczka Jeanne Batten ustanowiła rekord lotniczy, przelatując z Australii do Anglii w 14 godzin.

Powrót do samorządu ubezpieczeń społecznych.

Warszawa, 26. 10. (Tel. wł.) Naczelny dyrektor Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń p. B. Ziemięcki w piśmie, wystosowanym do Związku Pracowników Instytucji Społecznych, zdeklarował się jako zwolennik **samorządu ubezpieczeń społecznych**.

Wielki zjazd kupiectwa kolonialno-spożywczego.

Poznań, 26. 10. W ub. niedzielę odbył się w sali Domu Rzemieślniczego pierwszy zjazd chrześcijańskiego kupiectwa branży kolonialno-spożywczej przy udziale licznych delegatów z całej Polski. Przewodnictwo obrad powierzono p. Franciszkowi Woźniakowi, prezesowi Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich.

Po ukonstytuowaniu się prezydium przystąpiono do części referatowej zjazdu. Pierwszy przemawiał prezes St. Trybulski na temat: „Stosunek władz administracyjnych do handlu spożywczo-kolonialnego”.

Z kolei wygłosił referat prezes Michałowicz na temat: „Ceny artykułów monopolowych i skartelizowanych w handlu kolonialno-spożywczym”. W końcu referat pt. „Zyski w handlu artykułami markowymi” wygłosił p. St. Barłkowski.

Po referatach, które były bardzo gorąco oklaskiwane, pierwszy zabrał głos wiceprezes Konfraterni Kupców we Lwowie p. Mikołaj Olech, który omówił stosunki, panujące we Lwowie. Chrześcijańskie placówki branży kolonialnej reprezentują zaledwie 15 procent składów z tej dziedziny handlu, reszta jest w rękach żydowskich i ruskich.

W dyskusji zabrali również głos pp. Fr. Frafas i Zygm. Malicki ze Lwowa.

Zmarł zasłużony działacz śpiski.

Nowy Targ. (PAT) W dniu 24 bm. zmarł w 71 roku życia i 47 roku kapłaństwa ś. p. **ks. Stefan Andraszowski**, dziekan śpiski, kanonik, radca honorowy kurii metropolitalnej i długoletni proboszcz we Frydmanie na Spiszu. Zmarły był znanym działaczem śpiskim, ogólnie szanowanym przez ludność. Odznaczony był orderem „Polonia Restituta”.

Niemcy żądają zwrot kolonii.

Rząd niemiecki ogłosił niebawem oficjalną listę obszarów kolonialnych, których zwrot domagać się będzie w najbliższym czasie. Już dziś słychać, że Niemcy żądają zwrotu Togo, Kamerunu i Urundi, oraz utworzenia w Afryce międzynarodowego terenu, który miałby być eksploatowany przez Niemcy, Włochy, Francję i Anglię.

Demonstracja węgierskich hitlerowców.

Wiedeń, 26. 10. W niedzielę późnym wieczorem doszło na ulicach Budapesztu do demonstracji narodowych socjalistów węgierskich, które były największymi manifestacjami ulicznymi, jakie wydarzyły się w stolicy Węgier w ostatnich 18 latach.

Doniesienia ze źródeł węgierskich podkreślają, że **dopiero wojsku udało się przywrócić spokój w mieście.**

Kronika

Bydgoszcz, dnia 26 października 1937 r.

KALENDARZYK.

Dziś: Ewarysta p. m.
Jutro: Sabiny, Frumencjusza.
Wschód słońca o godzinie 6.44.
Zachód słońca o godzinie 16.43.

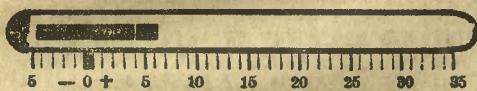
Stan pogody.

Rozpogodzenie.

Obecnie napływa nad Polskę z zachodu nieco chłodniejsze powietrze polarno-morskie uwarstwione statecznie. Wczoraj o godz. 14-tej panowała w całym kraju na ogół pogoda pochmurna i miejscami padał deszcz. Temperatura wynosiła plus 1 st. na Kasprowym Wierchu i około 12 st. na nizinach. Dziś rano w Bydgoszczy znowu pogoda. — Przewidywany przebieg pogody: W dalszym ciągu pogoda o zachmurzeniu zmiennym z przelotnymi deszczami, zwłaszcza we wschodniej połowie kraju, a z większymi rozpogodzeniami w zachodniej. Temperatura bez większych zmian.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK od 25—31 października br.

- 1) Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia 11, telefon 3050.
- 2) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa 48, telefon 3301.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

Muzeum Miejskie otwarte codziennie od godz. 9 do 16. W niedzielę i święta od 11 do 14.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, we wtorek „NIE-BOSKA KOMEDIA” Z. Krasińskiego.

W środę i czwartek wieczorem „KSIĘŻNA CZARDASZKA” Kalmana.

Już w nadchodzącą sobotę wchodzi na repertuar działu muzycznego arcydzieło muzyki lekkiej, przebogata w wartościowe melodie operetka P. Linke'go „LIZISTRA-TA”, z której próby odbywają się od dłuższego czasu pod kierunkiem reżyserskim M. Domosławskiego i muzycznym kapelm. J. Sillicha. W głównych rolach ujrzymy pp.: Carnero (tytułowa), Grywicówną (no-wozaangażowaną artystkę operetki warszawskiej), Hermanową, Morozowiczową, Wańską, Domosławskiego, Rewkowskiego, Tatrzańskie, Winczewskiego i Wawrzkowicza. W obrazie III „Czar nocy”, fantazja choreograficzna w wykonaniu Sobol-tówny i Wojnara w otoczeniu zespołu ba-letowego. Chóry przygotował K. Kulecki.

„KSIĘŻNA CZARDASZKA” po cenach zniżonych z B. Putzówną w roli tytułowej. W nadchodzącą niedzielę o godz. 16-tej da-ną będzie ciesząca się nadzwyczajnym po-wodzeniem operetka Kalmana „Księżna Czardaszka” w której zadebiutuje Basia Putzówna jako wykonawczyni roli tytu-łowej. Bilety są już do nabycia w kasie teatru.

Do każdej kolacji konserwy rybne!

Nowe transporty konserw rybnych na-deszły. Największy wybór — najniższe ce-ny. C. Behrend & Co, ul. Gdańska 23. (16682)

— Kawalarnia Szmeltera poleca już teraz znane z swej dobroci świeże pączki. (19860)

Informacje „Orbisu”.

Wycieczka do Berlina na wystawę lo-wiecką od 7—13 listopada. Zapisy do 3 li-stopada. Cena 70 zł. Informacje i zapisy: „Orbis”, Dworcowa 2, tel. 36-67. (20976)

— Młodzież roczników 1918, 1919 i 1920 może się zgłaszać do służby w junackich hufcach pracy. W związku z obwieszcze-niem Ministerstwa Spraw Wojskowych o zaciągu ochotniczym do służby w junackich hufcach pracy, które rozplakatowano na słupach miejskich, podaje się zainteresowa-nym do wiadomości, że podania o przyjęcie przyjmuje w Bydgoszczy Zarząd Miejski — Oddział Wojskowy, ul. Grodzka 25, pokój 1, w godzinach od 8 do 15-tej. Powołani ochot-nicy otrzymują wyżywienie, umundurowa-nie, zakwaterowanie i od 7,50 zł do 15 i 17 zł mies. żołdu.

Specjaliści od włamań piwnicznych przed sądem.

Za 13 włamań jeden rok więzienia.

Przez dłuższy czas na porządku dzien-nym kronik policyjnych w Bydgoszczy były kradzieże i włamania do piwnic. Dzień w dzień poszkodowani zgłaszali się w komi-sariatach, co zmusiło urzędników policji śledczej do wszczęcia energicznych docho-dzeń. Stwierdzono, że licznych kradzieży i włamań dopuścił się zawsze ten sam osob-nik, na co wskazywał jednolity system „pra-cy”. Dokonano bowiem każde z włamań przy pomocy łomu żelaznego, którym zło-czyńca wylamywał drzwi. Poza tym stwier-dzono, że włamywacz zabierał się do roboty zazwyczaj o jednej i tej samej porze i na niektórych tylko ulicach.

Zwiększona czujność policji doprowadzi-ła wreszcie do ujęcia zuchwałego włamywa-cza.

Pewnemu posterunkowemu znajdujące-mu się na ul. Jackowskiego podpadło, że do domu nr 27 wchodził kilkakrotnie i wy-chodził zawsze z paczkami pewien osobnik, którego w końcu zatrzymał i odstawił do komisariatu policyjnego. Okazało się, że w ręce policjanta wpadł znany złodziej 23-let-

ni Stanisław Matuszczak z Bydgoszczy, nie mający stałego miejsca zamieszkania. Dal-sze dochodzenia wykazały, że Matuszczak w krótkim czasie dopuścił się około 15 włamań piwnicznych i kradzieży.

W ub. sobotę karany już 4-krotnie zło-dziej odpowiadał przed sądem grodzkim za 13 udowodnionych mu włamań. Wraz z nim zasiadł na ławie oskarżonych 46-letni Ro-man Kopiński pod zarzutem paserstwa. Wśród poszkodowanych zeznania złożyli m. in. prof. Olejnik (Kwiatowa 10), A. Cymer (Jackowskiego 27, F. Witkowski (Dworcowa 53) i P. Dąbrowska (Łokietka 13). Oskarżo-ny Matuszczak do wszystkich zarzuconych mu włamań się nie przyznał, jak również i Kopiński nie przyznał się do winy, twier-dząc, że nie jest zobowiązany sprawdzać po-chodzenia nabytych przez niego przedmio-tów.

W wyniku postępowania dowodowego sąd wymierzył Matuszczakowi karę jednego roku więzienia, a Kopińskiego skazał za nieumyślne paserstwo na dwa miesiące aresztu z zawieszeniem na cztery lata.

Wielkie drzewo runęło na robotnika.

Nieszczęśliwy wypadek w ogrodzie Sądu Grodzkiego.

W ub. sobotę około godz. 2 w połud-niu w ogrodzie Sądu Grodzkiego pod-czas ścinania spróchniałych drzew wy-darzył się wypadek, który prawdziwym cudem nie pociągnął za sobą większych ofiar w ludziach. Grupa robotników za-jęta była ścinaniem drzew, gdy nagle alarmujący krzyk nadzorującego prace przestraszył robotników i w tej samej chwili wielkie drzewo runęło na ziemię.

Nie wszyscy jednak robotnicy zdoła-li ochronić się przed niebezpieczeń-

stwem. Jeden z robotników 22-letni Sta-nisław Goliński (Kujawska 22) przy-gnieciony został przez grube i ciężkie drzewo tak nieszczęśliwie, że doznał skomplikowanego złamania nogi, oraz innych jeszcze ciężkich obrażeń ciele-snych. Z trudem koledzy wydobyli nieszczęśliwego człowieka z pod grube-go pnia.

Zawezwaną karetką Pogotowia Ra-tunkowego przewieziono Golińskiego w ciężkim stanie do szpitala miejskiego. Stan jego nadal jeszcze jest poważny.

Postulaty ogrodników bydgoskich.

Wielkopolskie Tow. Ogrodnicze koło Byd-goszcz i Bydgoskie Tow. Właścicieli gospo-darstw ogrodniczych wystosowały do mini-sterstwa skarbu prośbę o całkowite zwolnie-nie ogrodników produkujących warzywa i kwiaty z obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego i handlowego, oraz zalicze-nie ogrodnictwa do rolnictwa i przyznanie ogrodnictwu takich samych praw i przywile-jęw, jakie posiada rolnictwo.

Wnioski swoje uzasadniają ogrodnicy bydgoscy tym:

Ogrodnictwo jest przez ustawę ubezpie-czeniową z r. 1933 traktowane na równi z rolnictwem i pracownicy zatrudnieni w o-grodnictwie wyłączeni są z ubezpieczenia w ubezpieczalniach społecznych dlatego, że pracują na roli.

Ogrodnicy tak samo jak rolnicy opłacają podatek gruntowy i płacą świadczenia ubez-

pieczeniowe od wypadków w rolnictwie.

Izby rolnicze posiadają osobne referaty dla spraw ogrodniczych, które prowadzą sta-tystykę, rejestrację itd.

Nie ma też wypadku, by ogrodnik posia-dał kartę rzemieślniczą lub większy zakład ogrodniczy był uważany za zakład przemysłowy, a jego właściciel był przyjęty do grona przemysłowców.

Wielka liczba ekonomistów uważa, że ogrodnictwo jest częścią składową rolnic-twa i jest tylko intensywniej prowadzonym gospodarstwem rolnym.

W Polsce około 90% gospodarstw ogro-dniczych stanowią gospodarstwa od pół do 4 ha gruntu średniej klasy ziemi i dlatego też powinny one korzystać z przywilejów przewidzianych dla małorolnych różnymi rozporządzeniami rządu.

Piękna uroczystość rodzinna.

W mieszkaniu państwa Stanisławostwa Zimochów w Bydgoszczy odbyła się dnia 19 b. m. piękna uroczystość — z okazji srebrnych godów u zacnych małżonków. Uroczystość uświetniły swą obecnością przedstawicielki organizacji kobiecych, przybyło również czterech księży, m. in. ks. prob. Skonieczny.

Czytelnicy nasi mają głos.

W ostatnim numerze niedzielnym wy-drukował „Dziennik” wielki artykuł pod tytułem „Blaski i cienie „wzorowego” osie-dla”. Autor tego artykułu skarży się na różne niedomagania w tym osiedlu. Żali się, że „nawet aż” kilkaset metrów ość trzeba do przystanku autobusowego.

Czytając te żale, coś dopiero mają po-wiedzieć mieszkańcy również wchodzącej w skład Wielkiej Bydgoszczy dzielnicy Czyżkówka? Przecież oni nie tylko że nie mają parę minut do najbliższego przystan-ku, lecz muszą dobrym marszem biec 20 mi-nut. A coś dopiero o innych wygodach mówić! Jak z artykułu powyższego wyni-ka, to mieszkańcy „wzorowego osiedla” rze-czywiście mieszkają kulturalnie, boć mają przecież i wodociągi i kanalizację, o czym niestety mieszkaniowie Czyżkówka tylko marzyć może! Starym zwyczajem musi scho-dzić z piętra po wodę do pompy, a swoje potrzeby fizjologiczne załatwia albo w mie-ście za 10 groszy, albo też w bardzo prymity-wnych ubikacjach. Wątpię, czy takie mieszkanie wielkiego miasta w XX wieku uważane być może za szczyt kultury. Jeże-li chodzi o inne przytoczone w artykule da-ne, to i Czyżkówko nie ma chodników, a oświetlenie ulic, to „pozał się Boże”. Po-dobno od przyszłego roku kursować ma au-tobus”, lecz jak zimą dostać się do miasta, to sprawa bardzo trudna do zrealizowania. Mieszkańcy Czyżkówka mają jednakże na-dzieję, że i o nich Wysoka Wadza naszego grodu rychło pomyśli i zaradzi złemu.

Mieszkaniec Czyżkówka.

Profesor Zdzisław Jahnke.

Dyrektor Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Poznaniu, znakomity skrzy-pek-wirtuoz, jest tym człowiekiem, któremu Bydgoszcz boday najwięcej zawdzięcza, jeśli chodzi o rozwój kultury muzycznej, promie-niującej dziś z Bydgoszczy na całe Pomorze. Z okazji obchodzonego właśnie 10-lecia Miejskiego Konserwatorium Muzycznego warto przypomnieć zasługi prof. Jahnkego, który był inicjatorem powstania tej uczelni, kładł pod nią podwaliny, był zawsze i jest jej duchem opiekuńczym. Prócz osobistej, ofiarnej pracy nad kształceniem młodzieży muzycznej, dyr Jahnke dokonał jeszcze je-dnej wielkiej rzeczy: umiał natchnąć zapa-łem i entuzjazmem wszystkich profesorów Miejskiego Konserwatorium Muzycznego w Bydgoszczy, którzy zresztą w przeważnej części są jego wychowankami z Poznania. Stąd wielki rozwój uczelni bydgoskiej i świetne rezultaty jej pracy społecznej. I stąd również wdzięczność, która się dyr. Jahnkemu od Bydgoszczy bezspornie należy.

— W obchodzie 10-lecia Miejskiego Kon-serwatorium Muzycznego zarząd miasta re-prezentował p. radca Mencil, który tę za-służoną uczelnię otacza specjalną opieką. Pomoc miasta dla Konserwatorium zapewni mu zapewne lepsze warunki rozwoju w przyszłości, a przede wszystkim odpowied-ni dla celów i pracy tej uczelni budynek.

Bydgoskie Koleje Powiatowe.

Rozkład jazdy ważny od 11-go września 1937 r.

Odjazd poc. z Bydgoszczy w niedz. i święta do:

Koronowa	8.10, 11.05, 14.00, 17.00, 20.10, 22.00.
Wierzbucina	10.25, 21.30.

Przyjazd do Bydgoszczy:

z Koronowa	7.35, 8.52, 11.31, 15.12, 19.26, 21.22.
z Wierzbucina	7.50, 20.03.

W dni powszednie do:

Koronowa	8.10, 11.03, 12.30** 14.00, 17.00, 20.10.
Wierzbucina	11.40*, 13.30*, 15.30**, 19.35*.

Przyjazd do Bydgoszczy:

z Koronowa	7.07** 7.35, 8.52, 11.31, 15.12, 19.26.
z Wierzbucina	7.55*, 7.50**, 9.18*, 18.13*.

Objaśnienie znaków: * Pociągi kursują w środy i soboty. ** Pociągi kursują w soboty. *** Pociągi kursują w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki. (18180)

Karty uczestnictwa i ulgi przejazdowe na Ogólnopolską Wystawę Radiową w Bydgoszczy.

Z okazji Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w Bydgoszczy, która się odbędzie od 30 października do 14 listopada 1937 r. wydała Liga Popierania Turystyki w Warszawie indywidualne karty uczestnictwa, w cenie 2,— dla wszystkich ziem Rzeczypospolitej, uprawniające:

- 1) do 75% ulgi od opłat normalnych na przejazd powrotny Kolejami Państwowymi z Bydgoszczy do miejsc zamieszkania. Przyznana ulga będzie stosowana tylko w czasie dni świątecznych w okresie trwania Wystawy;
  - 2) do 1-razowego bezpłatnego wejścia na teren Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w Bydgoszczy, ul. Toruńska 30;
  - 3) do bezpłatnego wstępu na Wystawę dzieł i zbiorów L. Wyczółkowskiego, K. Laszczki i K. Kierskiego przy ul. Bronisława Piarackiego 8;
  - 4) do 50% zniżki na tramwaje i autobusy miejskie;
  - 5) do 50% zniżki na przedstawienia w Teatrze Miejskim;
  - 6) do 50% zniżki w kinoteatrach bydgoskich (reż. wstęp bezpłatny dla drugiej osoby);
  - 7) do 50% zniżki na Bydgoskich Kolejach Powiatowych;
  - 8) do 10% zniżki w hotelach i restauracjach oraz zwolnienia z opłaty podatku hotelowego.
- Blizsze dane co do miejsc sprzedaży kart uczestnictwa wydanych przez Ligę, zawierają afisze propagandowe Ligi.

Uczestnikom wycieczek zbiorowych, organizowanych na Ogólnopolską Wystawę Radiową, przynależało Ministerstwu Komunikacji ulgę kolejową na zasadach przewidzianych w poz. 22 Instrukcji nr II-1a na przejazd z miejsc zamieszkania do Bydgoszczy i z powrotem na podstawie zaświadczeń ustalonych wzoru (33% przy udziale co najmniej 15 osób i 50% przy udziale co najmniej 60 osób). Dot. wniosków należy kierować do Wydz. tariff.-handl. Dyr. P. K. P.

Powyższa ulga będzie stosowana w dniach od 28 października do 16 listopada br. na każdorazowe wystąpienie organizacji społecznych, gospodarczych, turystycznych, kulturalno-oświatowych itp.

Poza tym przysługują **szkolom** ustalona powszechnie ulga dla wycieczek zbiorowych, wynosząca 66%, w obie strony przy udziale co najmniej 10 uczni wykupujących bilety, przy czym 11-ta osoba jako kierownik wycieczki ma przejazd wolny.

Lokalne karty uczestnictwa.

Niezależnie od powyższego wydał Zarząd Miejski w Bydgoszczy dla ludności miejscowej **lokalne karty uczestnictwa** w cenie 1,50 zł, uprawniające w ciągu całego czasu trwania Wystawy:

- 1) do 2-krotnego bezpłatnego wstępu na Ogólnopolską Wystawę Radiową;
- 2) do 2-krotnego bezpłatnego wejścia na Wystawę dzieł i zbiorów L. Wyczółkowskiego, K. Laszczki i K. Kierskiego;
- 3) do 2-krotnego bezpłatnego wstępu na Wystawę obrazów i szkiców Matejki w Muzeum Miejskim;
- 4) do 50% zniżki na 4-krotny przejazd tramwajami i autobusami miejskimi;
- 5) do 30% zniżki na wieczorne przedstawienia w Teatrze Miejskim;

6) do 30% zniżki na przedstawienia w kinoteatrach bydgoskich.

7) do 50% zniżki na przejazdy Bydgoskimi Kolejami Powiatowymi.

Lokalne karty uczestnictwa będą, począwszy od dnia 29 października br. godz. 12,00 w południe do nabycia w kiosku informacyjnym Wystawy przy Dworcu Głównym, a od dnia 30 października z chwilą otwarcia Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w biurze informacji Wystawy przy ul. Toruńskiej 30.

Ze sportu.

DUŻY SUKCES ERLICHA.

Drugie miejsce na międzynarodowym turnieju w Paryżu.

Paryż. Ping-pongowy mistrz Polski, Francji i Anglii Erlich odniósł w Paryżu duży sukces, zajmując w wielkim międzynarodowym turnieju, zorganizowanym z okazji wystawy światowej, **drugie miejsce na 200 startujących w turnieju zawodników z całej Europy.**

Erlich pokonał w ćwierćfinale Austriaka Weissa 3:2, a w półfinale Austriaka Lopstera 3:0. Dopiero w finale uległ byłemu mistrzowi świata, Czechowi Vana, w 4-ch setach 15:21, 21:18, 17:21, 17:21. W półfinale Vana wyeliminował w 5-ciu setach obecnego mistrza świata, Austriaka Bergmana.

AUSTRIA PRZEGRYWA Z NIEMCAMI.

Berlin. Mecz piłki ręcznej Austria — Niemcy rozegrany wobec 20.000 widzów zakończył się zwycięstwem Niemiec 17:5

(10:0). Był to 29-ty mecz reprezentacji Niemiec. Dotychczas Niemcy przegrali tylko dwa spotkania a wygrali 27.

„ROZKŁAD JAZDY” DLA TENISISTÓW.

Terminy najważniejszych imprez tenisowych w przyszłym sezonie.

W Paryżu odbyło się posiedzenie zarządu Międzynarodowej Federacji Tenisowej, na którym ustalono terminy najważniejszych imprez tenisowych w przyszłym sezonie.

Pierwsza runda zawodów o puchar Davisa ma być rozegrana do 10-go maja, druga runda — do 22 maja, trzecia runda — do 31 maja. Półfinały przewidywane są na 22—24 lipca. Finał strefy europejskiej odbędzie się w czasie od 29—31 lipca. Zawody międzystrefowe rozegrane zostaną w dniach 27—29 sierpnia. Finał o puchar Davisa odbędzie się w Ameryce w dniach 3—5 września.

Mistrzostwa Francji w hali odbędą się od 12—20 lutego.

Mistrzostwa Anglii na kortach otwartych w dniach 23—30 kwietnia.

Mistrzostwa Francji rozegrane zostaną w Paryżu w dniach 2—12 czerwca.

Mistrzostwa Niemiec mają się odbyć w Hamburgu w dniach 8—17 lipca.

Mistrzostwa świata w Wimbledonie odbędą się w dniach 20 czerwca do 2 lipca.

TURNIEJ PIŁKI ROWEROWEJ W GRUDZIADZU.

W Grudziądzu odbył się turniej piłki rowerowej, zorganizowany przez niemiecki klub SCG w Grudziądzu. W ostatecznej punktacji turniej wygrał mistrz Polski T. R. Siemianowice, mając 6 pkt., 2) SCG Grudziądz 4 pkt., 3) Tornado Bydgoszcz — 2 pkt.

Tabela loterii

4-ty dzień ciągnięcia 1-ej klasy 40-ej Loterii Państw.

I i II ciągnięcie Główne wygrane.

- 5.000 zł.: 150242 167526
- 2.000 zł.: 57649 57925
- 1.000 zł.: 42632 58356 94684
- 146448 146379
- 500 zł.: 4668 8842 38262
- 12279 752753 165642 175076
- 400 zł.: 12891 15145 20104
- 26609 33864 60452 90710 108273
- 104012 140883 146145
- Po 200 zł.: 12653 31972 58928
- 90215 110669 117820 145218
- 154651 180773
- Po 150 zł.: 4127 7722 7747
- 29451 34579 44066 49900 77566
- 78950 80106 88824 89711 92124
- 93228 96767 100609 101381
- 108505 109558 112824 115401
- 116039 126211 128443 148146
- 153477 156118 174394 184708

Wygrane po 100 zł.

- 1059 2808 3604 4070 5162 648
- 7231 98 351 8072 466 796 861 9065
- 109 95 8466 10176 348 436 881 926
- 46 11844 12110 714 13085 962 14012
- 538 15089 129 447 681 749 17080 75
- 191 531 717 889 18377 513 655 743
- 92 19597
- 20155 328 40 423 91 594 21230
- 22002 27 662 828 23268 891 24204
- 56 568 25094 919 26657 945 27533
- 28858 29219 609 30259 31762 32272
- 456 701 33275 528 733 69 34064 682
- 35007 697 761 36396 605 86 728
- 37242 664 845
- 38286 541 785 40177 41422 632
- 747 42748 43283 319 55 414 45080
- 315 89 533 747 967 46158 263
- 47361 731 43 867 48334 929 49469
- 50260 520 43 8341 51099 138 304
- 540 45 952 52456 585 53438 799
- 892 54170 234 475 699 55271 635
- 72 726 896 56006 18 190 747 48
- 936 57415 643 58240 56 628 59286
- 60679 856 61262 698 706 12 52 43
- 993 62390 713 63574 658 745
- 64405 65217 388 490 599 66282 387
- 627 826 97 67302 478 571 915 58
- 68857 69260 627 70454 595 900
- 71121 359 765 72235 73598 686 772
- 74047 93 554 793.
- 76055 77022 422 79716 80564 81184
- 796 994 82656 83001 359 84531 85065
- 132 292 523 788 820 87080 293 331
- 582 88175 402 686 935 89319 90058
- 865 91006 211 71 689 779 898 92911
- 25 93817 94122 210 772 95283 483
- 85 797 892 96338 539 97167 424 751
- 99152 100286 398 101393 796 102012
- 241 51 565 103172 104536 855 105226
- 469 730 107168 250 777 108070 321
- 705 56 109338 425 33 94 668 10110
- 613 988 111195 341 112473 637 875
- 113104
- 114692 115285 410 502 973
- 116110 415 992 117092 506 27 861
- 924 118108 559 743 903 44 119639
- 778 833 120241 307 47 648 121067
- 340 569 885 947 122208 123072 160
- 788 124827 31 125078 850 126769
- 127842 128316 735 132131 630
- 133060 389 134122 209 428 135319
- 136251 714 817 138873 139763
- 141284 321 436 142409 602 143758

Wygrane po 50 zł.

- 144518 145169 696 146108 616 27
- 147034 8 690 933 148308 54 697
- 982 149212 464 891 150468 151103
- 19 728 855 87
- 152015 144 638 905 153148 154032
- 321 876 158291 741 159437 686 966
- 160150 530 637 161705 964 162745 86
- 163138 164333 44 492 775 165479 528
- 734 166322 31 167055 395 528 168211
- 368 169423 513 171458 771 172368 759
- 961 173177 201 174538 754 80 907
- 175230 82 176634 755 177530 999
- 178907 179037 166 208 390 57 585 959
- 180313 8 599 761 78 181659 808 182220
- 1471 523 833 183014 165 306 695 857
- 184089 467 885 954 185052 815 187196
- 549 629 188383
- 190536 192407 908 72 193966 194665
- 587 601 98 721 1287 554 91 2001
- 17 489 3536 847 4279 664 859 902
- 5326 483 6014 537 900 28 54 7732
- 8076 174 291 380 506 902 9 9054 367
- 641 701 824 10149 81 93222 374 483
- 654 11078 107 257 90 764 950 82
- 12383 729 800 13019 162 257 500 61
- 754 141069 709 915 15023 168 482
- 768 861 16979 17017 176 903 91 18071
- 108 442 839 19046 863 676 716 911
- 89
- 20033 428 789 21394 778 22021
- 283 524 44 741 23269 347 982 24243
- 94 389 605 27 750 950 96 25119 604
- 26262 67 303 467 27066 69 364 633
- 81 28278 369 29303 36 491 681 906
- 30007 13 457 582 940 31148 441
- 657 772 902 32183 225 323 453 691
- 34113 416 551 712 16 965 35075 147
- 769 897 989 36430 507 659 73 834
- 37066 166 581 82 640
- 33086 384 471 622 962 39187
- 258 487 507 44 615 40667 41076
- 976 42092 256 69 83 460 69 801 28
- 43171 284 487 552 44243 52 482
- 506 43 724 27 71 45552 903 82
- 46506 935 4725 314 820 904 33
- 48394 472 531 49373 477 50015
- 93 495 59 725 51070 236 314 414
- 536 805 79 82 52146 93 320 441
- 53328 81 439 687 740 853 69 920
- 54024 298 56058 282 383 570 657
- 998 57004 61 564 863 58369 59763
- 60888 61995 620006 325 577 948
- 63212 489 667 851 922 64252 591
- 6 13 879 65068 431 41 566 620 71
- 928 66718 67014 221 338 417 62
- 549 58 67 969 68172 433 41 555 70
- 97 679 69189 316 445 675 752 886
- 70037 40 635 707 48 71541 812
- 72536 641 73787 74903.
- 76351 902 77423 710 930 78158 206
- 447 696 732 79172 477 933 91 80011
- 5509 649 928 81349 570 669 710
- 82319 61 83856 472 653 84068 151
- 309 462 596 631 85403 85 97 579
- 907 83 86297 692 713 87160 586 619
- 802 19 88128 302 98 962 89026 207
- 358 703 7 90171 238 444 687 804 6
- 931 91068 72 355 648 91 758 919
- 92307 90 487 598 745 93087 212 363
- 448 820 980 94071 184 348 497 506
- 12 40 89 744 845 979 95160 433 37
- 766 849 96320 464 664 81 889 97339
- 73 950 98126 75 207 35 61 951 99503
- 100263 481 660 907 101333 744
- 102069 254 365 525 651 75 721 840
- 103019 40 542 104005 91 321 858 63
- 76 105044 391 458 651 106382 108129
- 202 326 784 915 109087 253 500 64
- 604 48 91 791 996 110959 289 450 63

III ciągnięcie Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 152102
15.000 zł. na nr. 142687
5.000 zł. na nr. 90 52571 67620
104743 183079
4.000 zł. na nr. 102706 133468
148821 183151
200 zł. na nr. nr. 7108 11800
34567 35596 55127 56040 59553 79591
96606 99497 10880 143916 179957
181956 185773
150 zł. na nr. nr. 19255 21589 34996
41757 42518 43604 46165 54992 58313
6893 88852 89930 91988 96412 97981
108157 112336 116180 125633 130856
133698 136593 139992 142127 150274
154136 164606 166094 173620 182867
190611 193851

Wygrane po 100 zł.

- 446 2485 3862 4453 6263 7837 9865
- 10796 975 77 86 11038 16050 516
- 18686 23773 24150 606 67 95 26883
- 27307 28273 92 29235.
- 32036 683 33894 34142 403 35525
- 36790 38240 40227 817 41769 42384
- 43000 44657 801 46709 58 48778 822
- 49548 50197 51634 53 896 53807 54425
- 681 708 951 55 55124 545 919 56649
- 847 58001 11 363 546 906 99 59301
- 61112 711 62044 302 827 79 63812
- 64139 672 65104 940 66622 805 67737
- 96 834 99 68831 69460 550 962 70988
- 71348 73121 251 74134 75207 347 421
- 76214 486 80114 51 530 81256 322 851
- 82390 86165 470 77 604 88973 89058
- 144.
- 90254 375 521 91950 39 92025
- 98130 391 474 94004 422 96239 97873
- 959 98698 99957 100109 10274 103318
- 73 106444 609 107391 108237 109516
- 737 111247 112134 424 644 113329
- 115076 526 116633 117005 110924.

Wygrane po 50 zł.

- 299 1075 184 282 608 85 2146 786
- 3450 4980 656 7047 5014 8623 762
- 9078 402 10975 77 86 11013 266 657
- 12687 13517 846 14369 933 150333 225
- 16327 515 688 76 876 17683 711 18651
- 19137 20856 21715 946 22545 753 885
- 24133 487 25194 417 25 625 27147 463
- 582 29199 374 653.
- 30543 700 31162 320003 60 859
- 33051 219 533 823 34412 840 35227
- 888 36029 175 38282 386 39506 960
- 40779 916 41024 552 42335 43177 470
- 44181 850 45665 46139 71 47296 49517
- 702 68 50176 290 51858 52896 54634
- 55692 381 968 56391 548 815 58191
- 589 738 59971.
- 61193 62044 302 64610 67737 96
- 834 99 68831 69232 71114 387 418 702
- 6 924 74220 75222 557 76658 897
- 77735 78538 79574 79 70521 81724
- 28 69 869 83274 565 752 84602 85119
- 406 86039 74 87162 210 662 89843
- 965 92018 868 93162 205 404 77 831
- 907 94148 853 95172 581 617 96399
- 97455 99230 393 546.
- 100330 101505 102570 781 835
- 103317 35 104725 105641 763 106149
- 619 107415 692 108229 74 109145 387
- 647 110004 611 11433 88 588 112244
- 448 53 113426 114107 10 115891
- 116948 117731 118072 531 119064 145
- 451 700 124446 716 121591 122325
- 23470 843 124771 910 125189 258 964
- 126657 979 66 127441 549 670 129165
- 130368 131769 132040 133543
- 134545 718 862 136463 730 137102 99
- 45 719 138671 977 139036 507 22
- 140062 99 558 141151 452 737 142220
- 393 143670 847 144348 145281 337 479
- 545 146085 147226 148572 149626 861
- 150451 51 579 601 56 752 809 151604
- 740 89 152833 154504 155079 401 569
- 156973 157978 158021 159094 472..
- 160294 728 34 161766 162239
- 163780 164925 165070 165 260 550 833
- 945 167078 443 630 169256 654 867
- 171320 172846 173059 174630 971
- 175712 178121 406 21 46 178084 605
- 180707 181071 397 182042 352 183765
- 184085 279 430 777 186606 781 187664
- 924 189377 485 190249 951 191299 671
- 726 192726 840 193149 212 25 880
- 19

Kronika toruńska

Toruń, dnia 26 października 1937 r.

KALENDARZYK.

Dziś: Ewarysta p. m.
Intro: Sabiny, Frumencjusza.
Wschód słońca o godzinie 6.44.
Zachód słońca o godzinie 16.43.

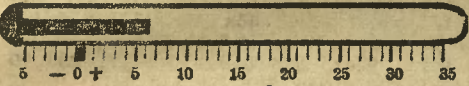
Stan pogody.

Rozpogodzenie.

Obecnie napływa nad Polskę z zachodu nieco chłodniejsze powietrze polarno-morskie uwarstwione statecznie. Wczoraj o godz. 14-tej panowała w całym kraju na ogół pogoda pochmurna i miejscami padał deszcz. Temperatura wynosiła plus 1 st. na Kaspiowym Wierchu i około 12 st. na nizinach.

Termometr wskazywał dziś, rano

Pogotowie straży pożarnej tel. 1244.

Telefon nr. 15-46 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” w Toruniu.

Pogotowie ratunkowe tel. 1991.

Biblioteka T. C. L. (ul. Wysoka 16) otwarta codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 11 do 11.30 i od 16 do 19.

REPERTUAR KIN:

Aria: „Bohater i żona czy sekretarka”.
As: „Halka”.
Mars: „Ramona”.
Świt: „W sieci wywiadu”.

Nocny dyżur pełnią apteki:

„Radziecka” — śródmieście
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście
Pod Łabędziem — na Mokrem.
„Nadwiślańska” — Jakubskie Przedmieście.

Z TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

„Woźny i minister”.

Najbliższe przedstawienie przebojowej komedio-farsy francuskiego autora Andrzeja Birabeau p. t. „Woźny i minister” odbędzie się w Toruniu w czwartek 28 bm. o godz. 20. Doskonała budowa sceniczna sztuki, cięty, prawdziwie paryski dowcip, aktualność fabuły oraz doskonała gra artystów zapewnić winny sztuce długie utrzymanie się na afiszu Teatru Ziemi Pomorskiej.

Jubileusz zasłużonego artysty Teatru Ziemi Pomorskiej.

Teatr Ziemi Pomorskiej w najbliższą sobotę święcić będzie uroczyste 30-lecie prac, scenicznej zasłużonego aktora i reżysera Antoniego Piekarskiego, który cieszy się dużym uznaniem kolegów i publiczności, a praca jego i ukończenie teatru ze wszelkim miar zasługuje na uczczenie i poklask.

Wieczór jubileuszowy wypełni jeden z najcenniejszych dramatów K. H. Rostworowskiego „Kaligula”. Rolę Kaliguli kreował Antoni Piekarski przed kilkoma laty na scenie krakowskiej, gdzie również sztukę reżyserował i uzyskał wielkie uznanie autora.

Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.

Wtorek 26 bm. teatr w objęździe.
Środa 27 bm. godz. 20 Toruń: „Od wczora do poranka”.

Czwartek 28 bm. godz. 20 Toruń: „Woźny i minister”.

— Z teki policjanta. W dniach 23 i 24 bm. spisano 7 doniesień za wykroczenia drogowe, 6 za przekroczenie przepisów policyjno-administracyjnych, 4 za kradzieże leśne, 3 za zakłócenie spokoju publicznego i ukarano 29 osób mandatem doraźnym za wykroczenia drogowe.

— Pokąsana przez psa. Dnia 24 bm. o godz. 18 p. Zofia Stankiewicz została pokąsana przez psa, którego właścicielem jest Kujawski, zam. przy ul. Grudziądzkiej. O wypadku tym powiadomiono policję.

BEZ TREŚCI.

— Znam go tak dobrze, jak zawartość mego portfela.

— Ach tak, więc jest to człowiek bez treści?

Z walnego zgromadzenia okręgu pomorskiego P. B. K. w Toruniu.

Ub. niedzieli odbyło się w sali Kasyna Oficerskiego w Toruniu doroczne walne zgromadzenie okręgu VIII Polskiego Białego Krzyża, na które przybyli delegaci kół z Bydgoszczy, Grudziądza, Włocławka, Brodnicy, Chełmna, Gniewu, Tczewa, Podgórze, Inowrocławia i Torunia oraz przedstawiciele organizacji społecznych i szkolnych z p. Rakowskim na czele. Ponadto przybyli przedstawiciele władz w osobach pp. wicewojewody Szczepańskiego i prezydenta Raszei.

Zgromadzenie zagał prezes okręgu pomorskiego p. dr. Jezierski. Do prezydium poproszono zasłużoną działaczkę PBK p. inż. Stabrowską z Bydgoszczy.

Ze sprawozdania za okres ubiegły, złożonego przez prezesa p. dr. Jezierskiego wynikało, iż Polski Biały Krzyż rozwija się b. pomyślnie, co w głównej mierze jest zasługą społeczeństwa pomorskiego, które wydatnie popiera PBK. Dzięki też temu oraz dzięki ofiarnej pracy zarządu ilość członków ogromnie wzrasta. Obecnie liczba członków wynosi 4.408, gdy w roku 1933 było zaledwie 1.276. Dowodem ofiarności społeczeństwa na rzecz PBK niechaj będzie fakt, że wpływy ze składek, imprez, ofiar itp. w roku 1936/37 wyniosły 77.322.59 zł, gdy subwencje zaledwie 8.423 zł. Jeśli chodzi o ilość zespolonych nauczania dla żołnierzy nieumiejących pisać i czytać — to okręg toruński prowadzi 92 dla 2.506 żołnierzy, i stał na 2 miejscu po Warszawie.

W zakończeniu sprawozdania prezes p. dr. Jezierski podkreślił wdzięczność dla społeczeństwa pomorskiego, które wydatnym poparciem pozwoliło Polskiemu Białemu Krzyżowi na terenie pomorskim naprawdę pomyślnie się rozwijać.

Nad sprawozdaniem wywiązała się ożywiona dyskusja i po sprawozdaniu komisji rewizyjnej, zebrani jednogłośnie uchwalili ustępującemu zarządowi absolutorium.

Następnie dokonano wyboru nowych władz. Nowy zarząd tworzą pp.: prezes — dr. Jezierski, członkowie: ppłk Matzenauer, Kossakowa z Torunia, Mystkowska i Malczewska z Włocławka, dr. Rakowski, mgr Adamczyk, insp. Klimesz z Bydgoszczy, kpt. Milewicz z Inowrocławia, prez. Szurlewicz, dyr. Sobolewski, nac. Sztekel, Szelcyna, Szulc, radca Tymieniecki — z Torunia, em. płk Zaboklicki z Grudziądza, Kulerski, mgr Jasiński z Chełmna, dyr. Glass, Olszewski z Podgórze. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Gottweldową, dyr. Mrozowskiego i dyr. Szpręglewskiego.

Plan pracy Polskiego Białego Krzyża na przyszły rok przewiduje w dalszym ciągu pracę oświatową wśród żołnierzy, szkolenie personalne, zakładanie świetlic itp.

Delegatem na zjazd główny wybrano p. prof. Jezierskiego. W wolnych głosach poruszono cały szereg aktualnych spraw, a w szczególności akcję propagandy „Tygodnia P. B. K.”, który odbędzie się w dniach od 7—12 listopada br.

Konferencja inspektorów szkolnych Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu.

W dniach 22 i 23 bm. odbyła się w Toruniu pierwsza konferencja inspektorów szkolnych Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego, którą zagał i przewodniczył kurator p. dr. Ryniewicz.

W swym wstępnym przemówieniu p. kurator podkreślił fakt reaktywowania kuratorium szkolnego na Pomorzu, omówił jego doniosłość — o ile dotyczy to sprawy oświaty powszechnej i uwypuklił zasługi położone w tym zakresie przez szereg osób, a której to akcji patronował z nadzwyczajnym zrozumieniem zagadnienia p. wojewoda pomorski Władysław Raczkiewicz.

Z kolei p. nac. dr. Spaczyński wygłosił referat o stanie organizacyjnym szkół powszechnych na Pomorzu. Nadzwyczaj ciekawe cyfry i dane statystyczne wykazują, że w województwie pomorskim zachodzi konieczność potrzeby reorganizacji szkolnictwa w tym kierunku, żeby rozszerzyć sieć szkół powszechnych wyżej zorganizowanych, ponieważ w chwili obecnej bardzo

znaczny jest odsetek szkół typu jedno- i dwuklasowego.

Kuratorium pomorskie uważa, iż czołowym zadaniem jest położyć kres tej bolączce.

Dalsza część konferencji poświęcona była zagadnieniom metodyczno-dydaktycznym. W toku obrad przeprowadzono następujące lekcje: 1) z przyrody — instr. ministerstwa p. Gąsiorowska, 2) z geografii — nauczyciel p. Kupa, 3) z ćwiczeń cielesnych — p. Zaczekówna i p. Suchocki.

W drugim dniu obrad zwiedzono Zamek Bierzgowski, gdzie instruktor ministerialny p. Litwin przeprowadził pokazową lekcję w klasach szkoły niższej zorganizowanej.

Z okazji konferencji toruńskie szkoły powszechne urządziły pod kierunkiem p. Suchockiego wystawę z zakresu ćwiczeń cielesnych. Wystawa ilustrowała całokształt wychowania fizycznego praktykowanego w szkołach powszechnych.

W konferencji brał również udział wizytator ministerialny p. Dańcewicz.

Niesłychane...

Toruńscy żydzi szukają pomocy u naszych władz.

Wczoraj donosiliśmy o bezczelnej napaści żyda z rewolwerem w rękę na 2 młodych ludzi, kolportujących ulotki z napisami „Popieraj tylko handel polski”. Dzisiaj notujemy inne niemniej charakterystyczne fakty, które mówią o wielkim zaniepokojeniu żydów i dodatnich skutkach wszczętej przez PZZ akcji, mającej na celu unarodowienie handlu i rzemiosła m. Torunia.

I tak w sobotę 4 ekspedientów firmy S. Leiser udało się do starosty z prośbą o spowodowanie zaprzestania, czy też przeciwwstawienia się wszczętej akcji. Trudno przypuścić, aby to uczynili z własnej i nieprzymuszonej woli. Tegóż dnia buchalter firmy Leiser zdenerwował się do tego stopnia, że wyskoczył na ulicę do kolportujących ulotki chłopców, zwymyślał ich od „lujów”, po tym zaś sprowadził policjanta i zażądał spisania protokołu.

We wczorajszy poniedziałek właścicielka handlu przy ul. Małe Garbaryniej. Konsztatowała jak pantera wpadła na kolportera i omal mu oczu nie wy-

drapała. Dla dodania sobie odwagi i przerażenia chłopca zabrała nóż... od krojenia sera.

Pikietowanie nawet w tak spokojnej formie doprowadza do szału toruńskich żydów, którzy zdecydowali ingerować w tej sprawie u starosty i wysłali specjalną delegację w... melonikach i wizytowych ubraniach. Delegacja w składzie rabina, Hilarego Rozenberga (prezesa żydowskiej gminy wyznaniowej) i słynnego Nidera udała się do p. starosty o godz. 11-ej rano i... nic nie załatwiwszy wróciła do swych handełców. Tegóż dnia Rozenberg sprowadził policjanta, któremu polecił wylegitymowanie kolportera, stojącego w pobliżu jego składu. Dziwnym się nam wydaje, dlaczego policjant po wylegitymowaniu kolportera powiedział żydowi jak się ten nazywa. Naprawdę dziwne!

Niezwykle stanowisko żydów, dowodzące niesłychanej z ich strony bezczelności spotęguje tylko akcję unarodowienia naszego handlu i rzemiosła.

Lelewski trenerem w sekcji bokserskiej „Sokoła”.

Kierownictwo nowopowstałej sekcji pięściarskiej „Sokoła” w swej pracy wyszkoleniowej nowych kadr zawodników pięściarzy szczególnie nacisk będzie kłaść na wyszkolenie techniczne. Dlatego powierzyło treningi znanemu i cieszącemu się jak najlepszą opinią technika zawodnikowi Lelewskiemu. Musimy tu wspomnieć, że Lelewski trenował długi czas gnieźnieńską Stellę i zawsze potrafił postawić drużynę na wysokości zadania. Stella była zawsze groźnym przeciwnikiem dla wszystkich drużyn poznańskich. Dziś Lelewski podjął się prowadzić treningi zawodników Sokoła i wie-

rzmy, że wyszkoli Toruniowi dobrych zawodników. Pierwszy trening połączonej z pogadanką odbędzie się we wtorek w miejskiej sali gimnastycznej przy ul. Mickiewicza. Na treningach kierownik sekcji przyjmie zaipsy na I kurs pięściarski, który rozpocznie się 1 listopada br. Początek treningu o godz. 19.

Oddział żeński Tow. Gimn. Sokół komunikuje, że w przyszłym tygodniu rozpoczyna się regularne lekcje gimnastyczne pod fachowym kierownictwem. Zapisy nowo wstępujących przyjmuje p. H. Orcholska, Toruń, ul. Szeroka 22.

Niemieckie znaczki na pomoc zimową

Filatelistów zainteresuje wiadomość, że poczta niemiecka wypuściła nową serię znaczków z dopłatą na pomoc zimową.

Z życia Stow. Polsko-Francuskiego w Toruniu.

We wtorek, 26 bm. o godz. 20 na zebraniu dyskusyjnym Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego w Toruniu, które odbędzie się w lokalu własnym przy ul. Kopernika 24, p. Haskowa wygłosił referat pt.: Que desent les Francais du pavillon polonais?.

Kradzież wyrobów dzianych.

Helena Mark, zam. w Podgórzu przy ul. Okólnej 15 zgłosiła, że w nocy z 22 na 23 bm. w jej wytwórni trykotarzew. mieszczącej się w podwórzu domu przy ul. Most Pauliński I w Toruniu skradziono wyroby dziane, wartości około 900 zł. W sprawie tej policja wdrożyła energiczne dochodzenia.

Omali nieśmiertelny wypadek

Ub. soboty w południe wydarzył się wypadek, który omali nie spowodował tragicznych następstw a nawet śmierci kobiety.

Skutkiem defektu hamulca i kierownicy samochodu ciężarowy, kierowany przez Piotra Melińskiego, wpadł na chodnik w ul. Królowej Jadwigi i przysgniół przechodzącą w tym czasie Zofię Stogowską, zam. Pod Dębową Górą 65.

Zawezwane pogotowie przewiozło Stogowską do szpitala miejskiego na Mokrem, skąd po zbadaniu i nałożeniu opatrunku przez lekarza dyżurnego została zwolniona do domu.

Ważne dla polskich i chrześcijańskich kupców w Toruniu.

Wobec rozpoczęcia przez Polski Zw. Zach. akcji, mającej na celu unarodowienie handlu i rzemiosła miasta Torunia, prosimy wszystkie firmy polskie o umieszczenie na widocznych miejscach wywieszek „Firma polsko-chrześcijańska”, celem uniknięcia ewentualnych pomyłek.

W wywieszki te można się zaopatrzyć w Polskim Związku Zachodnim, ul. Mickiewicza 2-4. Dom Społeczny, pokój 80, godz. 9—15.

Ze sportu.

Pięściarstwo.

Jak już donosiliśmy przed kilku dniami zostało utworzone na Bydgoskim Przedmieściu nowe gniazdo Tow. Gimn. „Sokół”, które powzięło sobie za zadanie skupienie i ożywienie życia sportowego w wszystkich galeziach sportu. Nie tylko będą wciągnięte do pracy gniazda Toruń, ale również inne gniazda okręgu toruńskiego. Obecnie po załatwieniu wszelkich formalności związanych z założeniem nowego stowarzyszenia poszczególne sekcje przystępują do pracy. Sekcja pięściarska już w najbliższy wtorek rozpoczyna swoje treningi, które będą się odbywały w miejskiej sali gimnastycznej przy ul. Mickiewicza we wtorki i piątki, od godz. 19. Treningi będzie prowadził doskonały zawodnik Paweł Lelewski, który jest w tej chwili najlepszym technikiem pięściarskim Torunia. Wierzmy, że Lelewski cały swój bogaty „repertuar” doświadczeń i wiadomości wszechpi młodemu, sobie powierzonym zawodnikowi. Dlatego wzywamy wszystkich, którzy chcą poznać tajniki sztuki pięściarskiej na I kurs pięściarski Sokoła. Zapisy przyjmuje kierownik sekcji na treningach. Oficjalnie kurs rozpocznie się od 1 listopada br. Pierwszy trening (pogadanka) we wtorek 26 bm. w sali gimnastycznej miejskiej o godz. 19.

Uwaga, szermierze.

Przy Tow. Gimn. „Sokół” Bydgoskie Przedmieście została utworzona sekcja szermiercza. Wszystkich, którzy pragną uprawiać ten rycerski sport, upraszamy o nadsyłanie zgłoszeń na ręce kierownika sekcji p. mec. K. Tomaszewskiego, Toruń, ul. Szeroka 17.

Karty uczestnictwa i ulgi przejazdowe na Ogólnopolską Wystawę Radiową w Bydgoszczy.

Z okazji Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w Bydgoszczy, która się odbędzie od 30 października do 14 listopada 1937 r. wydała Liga Popierania Turystyki w Warszawie indywidualne karty uczestnictwa, w cenie 2,— dla wszystkich ziem Rzeczypospolitej, uprawniające:

- 1) do 75% ulgi od opłat normalnych na przejazd powrotny Kolejami Państwowymi z Bydgoszczy do miejsc zamieszkania. Przyznana ulga będzie stosowana tylko w czasie dni świątecznych w okresie trwania Wystawy;
- 2) do 1-razowego bezpłatnego wejścia na teren Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w Bydgoszczy, ul. Toruńska 30;
- 3) do bezpłatnego wstępu na Wystawę dzieł i zbiorów L. Wyczółkowskiego, K. Laszczki i K. Kierskiego przy ul. Bronisława Pierackiego 8;
- 4) do 50% zniżki na tramwaje i autobusy miejskie;
- 5) do 50% zniżki na przedstawienia w Teatrze Miejskim;
- 6) do 50% zniżki w kinoteatrach bydgoskich (resp. wstęp bezpłatny dla drugiej osoby);
- 7) do 50% zniżki na Bydgoskich Kolejach Powiatowych;
- 8) do 10% zniżki w hotelach i restauracjach oraz zwolnienia z opłaty podatku hotelowego.

Blizsze dane co do miejsc sprzedaży kart uczestnictwa wydanych przez Ligę, zawierają afisze propagandowe Ligi.

Uczestnikom wycieczek zbiorowych, organizowanych na Ogólnopolską Wystawę Radiową, przyznało Ministerstwo Komunikacji ulgę kolejową na zasadach przewidzianych w poz. 22 Instrukcji nr H-1a na przejazd z miejsc zamieszkania do Bydgoszczy i z powrotem na podstawie zaświadczeń ustalonych wzoru (33% przy udziale co najmniej 15 osób i 50% przy udziale co najmniej 60 osób). Dot. wnioski należy kierować do Wydz. tariff.-handl. Dyr. P. K. P.

Powyższa ulga będzie stosowana w dniach od 28 października do 16 listopada br. na każdorazowe wystąpienie organizacji społecznych, gospodarczych, turystycznych, kulturalno-oświatowych itp.

Poza tym przysługuje szkołom ustalona powszechnie ulga dla wycieczek zbiorowych, wynosząca 66%, w obie strony przy udziale co najmniej 10 uczni wykupujących bilety, przy czym 11-ta osoba jako kierownik wycieczki ma przejazd wolny.

Lokalne karty uczestnictwa.

Niezależnie od powyższego wydał Zarząd Miejski w Bydgoszczy dla ludności miejscowej lokalne karty uczestnictwa w cenie 1,50 zł, uprawniające w ciągu całego czasu trwania Wystawy:

- 1) do 2-krotnego bezpłatnego wstępu na Ogólnopolską Wystawę Radiową;
- 2) do 2-krotnego bezpłatnego wejścia na Wystawę dzieł i zbiorów L. Wyczółkowskiego, K. Laszczki i K. Kierskiego;
- 3) do 2-krotnego bezpłatnego wstępu na Wystawę obrazów i szkiców Matejki w Muzeum Miejskim;
- 4) do 50% zniżki na 4-krotny przejazd tramwajami i autobusami miejskimi;
- 5) do 30% zniżki na wieczorne przedstawienia w Teatrze Miejskim;

6) do 30% zniżki na przedstawienia w kinoteatrach bydgoskich.

7) do 50% zniżki na przejazdy Bydgoskimi Kolejami Powiatowymi.

Lokalne karty uczestnictwa będą, począwszy od dnia 29 października br. godz. 12,00 w południe do nabycia w kiosku informacyjnym Wystawy przy Dworcu Głównym, a od dnia 30 października z chwilą otwarcia Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w biurze informacji Wystawy przy ul. Toruńskiej 30.

Ze sportu.

DUŻY SUKCES ERLICHA.

Drugie miejsce na międzynarodowym turnieju w Paryżu.

Paryż. Ping-pongowy mistrz Polski, Francji i Anglii Erlich odniósł w Paryżu duży sukces, zajmując w wielkim międzynarodowym turnieju, zorganizowanym z okazji wystawy światowej, drugie miejsce na 200 startujących w turnieju zawodników z całej Europy.

Erlich pokonał w ćwierćfinale Austriaka Weissa 3:2, a w półfinale Austriaka Lopstera 3:0. Dopiero w finale uległ byłemu mistrzowi świata, Czechowi Vana, w 4-ch setach 15:21, 21:18, 17:21, 17:21. W półfinale Vana wyeliminował w 5-ciu setach obecnego mistrza świata, Austriaka Bergmana.

AUSTRIA PRZEGRYWA Z NIEMCAML.

Berlin. Mecz piłki ręcznej Austria — Niemcy rozegrany wobec 20.000 widzów zakończył się zwycięstwem Niemiec 17:5

(10:0). Był to 29-ty mecz reprezentacji Niemiec. Dotychczas Niemcy przegrali tylko dwa spotkania a wygrali 27.

„ROZKŁAD JAZDY“ DLA TENISISTÓW.

Terminy najważniejszych imprez tenisowych w przyszłym sezonie:

W Paryżu odbyło się posiedzenie zarządu Międzynarodowej Federacji Tenisowej, na którym ustalono terminy najważniejszych imprez tenisowych w przyszłym sezonie.

Pierwsza runda zawodów o puchar Davisa ma być rozegrana do 19-go maja, druga runda — do 22 maja, trzecia runda — do 31 maja. Półfinały przewidywane są na 22—24 lipca. Finał strefy europejskiej odbędzie się w czasie od 29—31 lipca. Zawody międzystrefowe rozegrane zostaną w dniach 27—29 sierpnia. Finał o puchar Davisa odbędzie się w Ameryce w dniach 3—5 września.

Mistrzostwa Francji w hali odbędą się od 12—20 lutego.

Mistrzostwa Anglii na kortach otwartych w dniach 23—30 kwietnia.

Mistrzostwa Francji rozegrane zostaną w Paryżu w dniach 2—12 czerwca.

Mistrzostwa Niemiec mają się odbyć w Hamburgu w dniach 8—17 lipca.

Mistrzostwa świata w Wimbledonie odbędą się w dniach 20 czerwca do 2 lipca.

TURNIEJ PIŁKI ROWEROWEJ W GRUDZIADZU.

W Grudziądzu odbył się turniej piłki rowerowej, zorganizowany przez niemiecki klub SCG w Grudziądzu. W ostatecznej punktacji turniej wygrał mistrz Polski T. R. Siemianowice, mając 6 pkt., 2) SCG Grudziądz 4 pkt., 3) Tornado Bydgoszcz — 2 pkt.

Tabela loterii

4-ty dzień ciągnięcia 1-ej klasy 40-ej Loterii Państw.

I i II ciągnięcie Głównie wygrane

- 5.000 zł.: 150242 167526
- 2.000 zł.: 57649 57925
- 1.000 zł.: 42632 58356 94684
- 14648 146379
- 500 zł.: 4663 8842 38262
- 12279 752753 165642 175076
- 400 zł.: 12891 15145 20104
- 26609 33864 60452 90710 108273
- 104012 140883 146145
- Po 200 zł.: 12653 31972 58928
- 90215 110669 117820 145218
- 154651 180773
- Po 150 zł.: 4127 7722 7747
- 29451 34579 44066 49900 77566
- 78950 80106 88824 89711 92124
- 93228 96767 100609 101381
- 108505 109558 112824 115401
- 116039 126211 128443 148146
- 153477 156118 174394 184708

Wygrane po 100 zł.

- 1059 2808 3604 4070 5162 648
- 7231 98 351 8072 466 796 861 9065
- 109 95 8466 10176 348 436 881 926
- 46 11844 12110 714 18085 962 14012
- 533 15089 129 447 681 749 17060 75
- 191 531 717 889 18377 513 655 743
- 92 19597
- 20155 328 40 423 91 594 21230
- 22002 27 662 828 23268 891 24204
- 56 568 25094 919 26657 945 27533
- 28858 29219 609 30259 31762 32272
- 456 701 32755 528 733 69 34064 682
- 35007 697 761 36396 605 86 728
- 37242 664 845
- 38286 541 785 40177 41422 632
- 747 42748 43283 319 55 414 45080
- 315 89 533 747 967 46158 263
- 47361 731 43 867 48334 929 49469
- 50260 520 43 8341 51099 138 304
- 540 45 952 52456 585 53438 799
- 892 54170 234 475 699 55271 635
- 72 726 896 56006 18 190 747 48
- 936 57415 643 58240 56 628 59286
- 60679 856 61262 698 706 12 52 43
- 993 62390 713 63574 658 745
- 64405 65217 388 490 599 66282 387
- 627 826 97 67302 478 571 915 58
- 68857 69260 627 70454 595 900
- 71121 359 765 72235 73598 686 772
- 74047 98 554 793.
- 76055 77022 422 79716 80564 81184
- 796 994 82656 83001 359 84531 85065
- 132 292 523 788 820 87080 293 331
- 582 88175 402 686 935 89319 90058
- 865 91006 211 71 689 779 898 92911
- 25 93817 94122 210 772 95283 483
- 85 797 892 96338 539 97167 424 751
- 99152 100286 398 101393 796 102012
- 241 51 565 103172 104536 855 105226
- 469 730 107168 250 777 108970 321
- 705 56 109338 425 33 94 668 110110
- 613 988 111195 341 112478 637 875
- 113104
- 114692 115285 410 502 973
- 116110 415 992 117092 506 27 861
- 924 118108 559 743 903 44 119639
- 778 833 120241 307 47 648 121067
- 340 569 885 947 122208 123072 160
- 788 124827 31 125078 350 126769
- 127842 128316 735 132131 630
- 133060 389 134122 209 428 135319
- 136251 714 817 138373 139763
- 141284 321 436 142409 602 143758

- 144518 145169 696 146108 616 27
- 147034 8 690 933 148308 54 697
- 982 149212 464 891 150468 151103
- 19 728 855 87
- 152015 144 638 905 153148 154032
- 321 876 158291 741 159437 686 966
- 160150 530 637 161705 964 162745 86
- 168138 164333 44 492 775 165479 528
- 734 166322 31 167055 395 528 168211
- 368 169423 513 171458 771 172368 769
- 961 173177 201 174538 754 80 907
- 175230 82 176634 755 177530 999
- 178007 179037 166 208 380 57 585 795
- 180313 8 599 761 78 181659 808 182220
- 471 523 833 183014 165 306 695 857
- 184089 467 885 954 185052 815 187196
- 549 629 188383
- 190536 192407 908 72 193966 194665

Wygrane po 50 zł.

- 587 601 98 721 1287 554 91 2001
- 17 489 3536 847 427 604 859 902
- 5826 483 6014 437 900 28 54 7732
- 8076 174 291 380 506 902 9 9054 367
- 641 701 824 10149 91 93222 374 483
- 654 11078 107 257 90 764 950 82
- 12383 729 800 13019 162 257 500 61
- 754 141069 709 915 15023 168 482
- 768 861 16979 17017 176 908 91 18071
- 108 442 839 19046 363 676 716 911
- 89
- 20038 428 789 21394 778 22021
- 283 524 44 741 23269 347 982 24243
- 94 389 605 27 750 950 96 25119 604
- 26262 67 303 467 27066 69 364 633
- 81 28278 369 29803 36 491 681 906
- 30007 13 457 582 940 31148 441
- 657 772 902 32183 225 323 453 691
- 34113 416 551 712 16 965 35075 147
- 769 897 989 36430 507 659 73 834
- 37066 166 581 82 640
- 38086 384 471 622 962 39187
- 258 487 507 44 615 40667 41076
- 976 42092 256 69 83 460 69 801 28
- 43171 284 487 552 44243 52 482
- 506 43 724 27 71 45552 903 82
- 46506 935 4725 314 820 904 33
- 48394 472 531 49373 477 50015
- 93 495 59 725 51070 236 314 414
- 536 805 79 82 52146 93 320 441
- 53328 81 439 687 740 853 69 920
- 54024 298 56058 282 383 570 657
- 998 57004 61 564 863 58369 59763
- 60888 61995 620006 325 577 943
- 63212 489 667 851 922 64252 591
- 6 13 879 65068 431 41 566 620 71
- 928 66718 67014 221 338 417 62
- 549 58 67 969 68172 433 41 555 70
- 97 679 69189 316 445 675 752 886
- 70037 40 635 707 48 71541 812
- 72536 641 73787 74903.
- 76351 902 77423 710 939 78158 206
- 447 696 732 70172 477 933 91 80011
- 56 509 649 928 81349 570 669 710
- 82319 61 83356 472 653 84063 151
- 309 462 596 631 85403 85 97 579
- 907 83 86297 692 713 87160 586 619
- 802 19 88128 302 98 962 89026 207
- 358 703 7 90171 238 444 687 804 6
- 931 91068 72 355 648 91 758 919
- 92307 90 487 598 745 93087 212 363
- 448 820 980 94071 184 348 497 506
- 12 40 89 744 845 979 95160 433 37
- 766 849 96320 464 664 81 889 97739
- 73 950 98126 75 207 35 61 951 99503
- 100263 481 660 907 101333 744
- 102069 254 365 525 651 75 721 840
- 103019 40 542 104005 91 321 858 63
- 76 105044 391 458 651 106382 108129
- 202 326 784 915 109087 253 500 64
- 604 48 91 791 996 110059 289 450 63

- 860 111066 123 304 448 827 112635
- 851 113080 90 367 838
- 114141 361 115271 689 860
- 116892 117270 118004 285 582 718
- 89 119094 127 603 31 805 82 120336
- 520 755 820 121064 265 905 122049
- 205 446 993 123065 105 404 564
- 124019 218 125222 358 584 911
- 126792 127190 638 784 128025 67
- 128 33 207 71 327 410 129242 405
- 702 882 130041 349 549 732 131106
- 264 305 94 132000 72 160 6 718
- 38 906 133205 14 341 486 591 744
- 134926 135129 395 581 136072 690
- 934 137042 184 382 138265 401 659
- 701 34 908 47 139290 736 918 52
- 141172 433 40 515 515 49 32 616
- 755 023 35 499 143646 701 144132
- 569 680 886 145028 920 146173 240
- 668 147322 519 732 872 148585 887
- 149312 675 150060 169 481 730
- 807 76 151467 653
- 152210 578 932 153023 127 822
- 154158 9 263 740 155172 156037 618
- 705 950 8 157122 473 583 752 158215
- 57 800 159335 408 554 762 76 800 946
- 16 65 161476 549 601 162745 173535
- 97 857 164848 467 934 166268 412 898
- 54 925 97 167240 168056 667 72 243
- 169048 134 684 170221 636 171601
- 172287 433 713 880 174480 87 750 86
- 942 174075 374 581 2 175020 159 233
- 176391 410 197053 203 598 683 178035
- 80 148 411 556 787 179087 225 355
- 754 180435 181199 577 663 765 933
- 18228 414 532 946 183081 673 723
- 184151 254 185096 500 727 186823
- 187440 638 771 835 46 58 188163 219
- 389 414 657 884 189278 327 446 933
- 190475 80 786 7 191166 575 192069 397
- 581 811 990 193096 106 56 336 621
- 762 190497 296 353 72 459 605

III ciągnięcie Głównie wygrane

- Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 152102
- 15.000 zł. na nr. 142687
- 5.000 zł. na nr. 90 52571 67620
- 104743 183079
- 4.000 zł. na nr. nr. 102706 133468
- 148821 183151
- 200 zł. na nr. nr. 7108 11800
- 34567 35596 55127 56040 59553 79591
- 96606 99497 10880 143916 179957
- 181956 185773
- 150 zł. na nr. nr. 19255 21589 34996
- 41757 42518 43604 46165 54992 58313
- 68893 88852 89930 91988 96412 97981
- 108157 112336 116180 125633 130856
- 133698 136593 139992 142127 150274
- 154136 164606 166094 173620 188267
- 190611 193851
- Wygrane po 100 zł.
- 446 2485 3862 4453 0263 7837 9865
- 10796 975 77 86 11038 16050 516
- 18686 23773 24150 606 67 95 26883
- 27307 28273 92 29235.
- 32036 683 33894 34142 403 35525
- 36790 38240 40227 817 41769 42384
- 43000 44657 801 46709 58 48778 822
- 49548 50197 51534 53 896 53807 54425
- 681 708 951 55 55124 545 919 56649
- 847 58001 11 363 546 906 99 59301
- 61112 711 62044 302 827 79 63812
- 64139 672 65104 940 66622 805 67737
- 96 834 99 68831 69460 550 962 70988
- 71348 73121 251 74134 75207 347 421
- 76214 486 80114 51 530 81256 322 851
- 82390 86165 470 77 604 88973 89058
- 144.
- 90254 375 521 91950 39 92025
- 93130 391 474 94004 422 96239 97873
- 959 89683 99957 100109 10274 103318
- 73 106444 609 107391 108237 109546
- 737 111247 112134 424 644 113329
- 115076 526 116633 117005 110924.

- 120793 121844 463 960 123586
- 125202 688 904 126092 956 127127
- 236 59 128331 458 131403 133237 73
- 576 134162 521 135759 187018 151
- 506 138091 640 993 139905 14737
- 141582 142557 990 143636 145589 806
- 148232 622 149686 151025 446 157603
- 158027 159352 948
- 160105 617 161543 162293 804
- 163529 164755 166538 167270

Z Gdyni i Wybrzeża

Gdynia, dnia 26 października 1937 r.

KALENDARZYK.

Dziś: Ewarysta p. m.
Jutro: Sabiny, Frumencjusza.
Wschód słońca o godzinie 6.44.
Zachód słońca o godzinie 16.43.

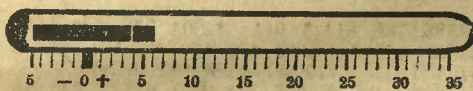
Stan pogody.

Rozpogodzenie.

Obecnie napływa nad Polskę z zachodu nieco chłodniejsze powietrze polarno-morskie uwarstwione statecznie. Wczoraj o godz. 14-tej panowała w całym kraju na ogół pogoda pochmurna i miejscami padał deszcz. Temperatura wynosiła plus 1 st. na Kasprowym Wierchu i około 12 st. na nizinach.

Termometr wskazywał dziś rano

POGOTOWIA.

Straż pożarna → 17-08. Pogotowie Ratunkowe, lekarz dyżurny → 12-40. Gł. Kom. Policji → 16-11. Miejskie Zakłady Elektryczne → 23-67.

DYŻUR APTEK.

Codziennie, prócz niedziel i świąt, wszystkie apteki śródmieścia i przedmieść Gdyni są czynne godz. od 8—20. Dyżur w nocy, od godz. 20—8 rano oraz w niedziele i święta mają w bieżącym tygodniu następujące apteki:

Apteka pod Gryfem, ul. Starowiejska 34.
Apteka mgr. Grodzkiego, ul. Morska 153.
Apteka Bałtycka, ul. Śląska 42.
Apteka Nadmorska, ul. Orłowska w Orłowie Morskim.

AUTODOROŻKI.

Skwer Kościuszki → 15-70. Plac Kaszubski → 15-41; ul. Portowa → 25-62; Dworzec kolejowy → 15-40; Orłowo Morskie → 92-04.

TRAGARZE

przy dworcu. → 21-93.

Oddział

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” mieści się: Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata), tel. 14-60.

REPERTUAR KIN:

BAJKA. Najpiękniejszy dramat miłosny dwojga ludzi p. t. „Trędowata”. W rolach gł. Barszczewska, Brodniewicz, Stępowski. Nadprogram tygodnik PAT.

Bodega: „Meyerling” i tygodnik.

LIDO. Porywająca para artystów Jan Kiepusa i Marta Eggerth w największym filmie świata „Czar cyganerii”. Nadprogram tygodnik.

MORSKIE OKO. Najpiękniejszy film czarujących melodii, sentymentu i humoru pt. „Pieśniarz Wiednia”. W roli głównej: Otto Wallburg, Szöke Szakall i 11-letni Mircha. Bogaty nadprogram.

MIRAŻ - Orłowo. „Królewska faworyta”. W roli gł. Dolores del Rio. Bogaty nadprogram.

Polonia: Nowoczesna i najlepsza komedia polska pt. „Trójka hultajska”.

Ruch budowlany na wybrzeżu.

Dopisująca pogoda i stosunkowo znaczne ciepło umożliwia prowadzenie szeregu prac budowlanych na wybrzeżu polskim.

W Helu rozpoczęto budowę szkoły powszechnej, w Pucku gmach szkoły nowej stanie niezadługo już pod dachem, a budowa gmachu przyszłego urzędu pocztowego posuwa się szybko naprzód.

Prace nad przekopaniem kanału wjazdowego do portu w Pucku są prawie na ukończeniu, a droga przejdzie do pracy nad pogłębieniem dna zatoki i wysypaniem dalszym piasku pod sztuczną plażę w Pucku aż do Różgardu.

Prace nad ułożeniem i naprawieniem nawierzchni asfaltowej na autostradzie Reda—Strzebielino ukończone zostały na odcinku Reda—Wejherowo. W najbliższym czasie podjęte zostaną prace nad naprawą odcinka autostrady Puck—Gniezdzewo.

15-lecie Szkoły Sztuk Pięknych.

Obchód 15-lecia Pryw. Pomorskiej Szkoły Sztuk Pięknych Wacława Szczeblewskiego w Gdyni i wystawa prac uczniów, której otwarcie nastąpi w listopadzie, wzbudziły duże zainteresowanie nie tylko w naszym mieście, ale na całym Pomorzu i w innych większych środowiskach Polski. Protektorat nad całą imprezą objęli: pp. wojewoda pomorski minister Wł. Raczkiewicz, dowódca O. K. VIII, generał W. Thommée, biskup diecezji chełmińskiej ks. dr. Stanisław W. Okoniewski i ku-

rator Okręgu Szkolnego Pomorskiego dr. A. Ryniewicz, a na czele komitetu honorowego stanął komisarz Rządu w Gdyni p. mgr. pr. Fr. Sokół. Wystawa zgromadzi około 300 różnych prac ze wszystkich dziedzin sztuk pięknych w malarstwie, grafice, rzeźbie i sztuce stosowanej. — Z racji 15-lecia i wystawy ukaże się drukiem artystycznie wykonany katalog, zawierający liczne reprodukcje prac wystawowych, historię Pr. Pom. Szkoły Sztuk Pięknych, wykaz uczniów, biorących udział w wystawie i szereg innych danych.

Najlepsze pączki i doborowa orkiestra

to w **Cukierni Francuskiej** Skwer Kościuszki 20
Telefon 17-58.

Nowa placówka gospodarcza.

W sobotę, 23 bm. odbyło się poświęcenie i uroczyste otwarcie kawiarni Mokka, której właścicielem jest p. Paweł Webs, Górnoślązak. Ks. prob. Łubiński w ciepłych słowach złożył życzenia pomyślnego rozwoju nowej polskiej placówki gospodarczej, po czym przemawiał p. prezes Czesław Nowacki w imieniu Korporacji Kupieckiej.

Lokal zaopatrzonej w mnóstwo pism tak krajowych jak i zagranicznych, wyposażony w najświeższe techniczne urządzenia elektryczne, urządzonej jest wygodnie i — co z wielką radością podkreślamy — wyka-

zuje popieranie wytwórczości krajowej i nawet porcelaną na kaszubską.

Wśród dalszych przemówień z okazji uroczystości otwarcia podnoszono konieczność odżydzenia lokali gdyńskich, jest więc nadzieja, że kawiarnia Mokka będzie stuprocentowo polskim miejscem wypoczynku i rozrywki. P. Paweł Webs obiecał nam również tępic bezwzględnie niemieckie audyeje radiowe, które są plagą lokali gdyńskich.

Nowej placówce gospodarczej „Szczęść Boże”.

Popada i... przestanie!

Plucha, która nastąpiła po złotej nadmorskiej jesieni mgłą szarą przesłoniła błękit Gdyni.

Trudno i darmo: pięknie nie jest. Ale — **będzie!** Był taki pewien nieoprawny optymista, którego spotkawszy skulonego i trzęsącego się z zimna, późną jesienią, zapytał ktoś — mało zrezygnujesz inteligentnie: Mój panie, bój się Boga, w takim paletku! Przecie zima idzie! Mróz jak cholera będzie, panie tego, zapalenie płuc, grypa, bronchit, sto chorób, umarł w butach — kup że pan coś cieplejszego!

— Guzik! — odparł tamtem. — Zima powiadasz pan? To i co z tego? To znaczy grudzień (bo już listopad pra-

wie) potem styczeń, luty, marzec i — wiosna, rozumiesz pan, wiosna! Ja będę wyrzucił forsz a tu — wiosna za pasem! I nie kupił. (Bo i tak nie miał za co).

Z tą pluchą tak samo. Niech tam sobie. **Popada i przestanie.** A za chmurami i tak siedzi słońce na złotym tronie i sieje, a polewa kosmos deszczem stupromiennym rozpalonych blasków. 200 stopni ciepła mają tam podobno w górze. Życie nie umierać!

W przyszłości sprawimy sobie takie awionetki stratotroposferyczne i będziemy wylatywać na rozgrzewkę w ciepłe regiony.

Bo słońce zawsze świeci, tylko go czasem... nie widać.

Koledzy oficerowie w stanie spoczynku!

Związek Oficerów W. P. w st. spocz. od kilku lat prowadzi uciążliwą akcję obrony nabytych praw. Rezultatem tej akcji jest: 1) wydzielenie nas z ogólnej rzeszy emerytów państwowych i podporządkowanie p. ministrowi spraw wojskowych,

2) uzyskanie niższej kolejowości dla rodzin emerytów w nowej pragmatyce, 3) pierwszeństwo zatrudnienia oficerów w st. sp. w organizacjach p. w. i wyższej użyteczności jak LOPP, LMK itd.

Ponadto obiecano uwzględnić wiele naszych nowych postulatów. Dalsze wyniki naszej pracy zależą od siły Związku i jego wartości dla państwa. Aby te wartości o-

siągnąć, do Związku muszą należeć wszyscy oficerowie stanu spoczynku, bowiem wtedy tylko będziemy mogli zrealizować swoje dążenia.

Prosimy więc wszystkich kolegów którzy do Związku jeszcze nie należą, aby nie ociągali się więcej i zgłosili się do nas.

Zarząd Koła Związku mieści się w lokalu Federacji P. Z. O. O. w Gdyni przy ul. 3 Maja 22/24 m. 10.

Zgłoszenia osobiste przyjmuje się w piątki od godz. 18—20.

Zarząd Związku Oficerów W. P. w st. sp. Koło w Gdyni.

Matka Boska Ostrobramska czuwa nad „Gromem”.

W sobotę, dnia 24 bm. odbyła się w Gdyni podniosła uroczystość wręczenia ryngrafu z wizerunkiem Matki Boskiej Ostrobramskiej dla chluby naszej marynarki wojennej „Gromu”. Ryngraf ufundowany został przez Nadmorską Radę Okręgową Rodziny Wojskowej. Napis wyryty na nim brzmi następująco:

„Niech ten rycerski ryngraf ochrania mocną pierś okrętu w walce o jutro Rzeczypospolitej na morzu. W darze ORP „Grom” członkinie kół Gdynia, Wejherowo, Puck i Hel, zjednoczone w Radzie Okręgowej Stowarzyszenia Rodzina Wojskowa, Gdynia 23 października 1937.

KINO LIDO W GDYNI

Premiera we wtorek 26 października br.

Produkcja wiedeńska!!!

Porywająca para artystów

JAN KIEPURA
MARTA EGGERTH

w największym filmie świata

„Czar Cyganerii”

21272) Film radości i smutku! Film miłości i śpiewu!

300 gramów jodiny wypilo dziecko.

Pogotowie Ratunkowe wezwane zostało w niedzielę 24 bm. na ul. Częstochowska do chorego dziecka Kazimierza Ławniczaka, który przez nieuwagę domowników wypił 300 gramów jodiny. Po zastosowaniu odtrutki, malca pozostawiono opiece domowników.

Kazimierz Ławniczak nr. 2.

Niecodziennym zbiegiem okoliczności inny chłopiec, również Kazimierz Ławniczak zapalony amator boksu, chcąc zająć bezpłatne miejsce na płocie aby asystować przy meczu bokserskim, spadł tak nieszczęśliwie, że doznał ciężkiej rany prawego ramienia, którą opatrzyło pogotowie.

Talerz na głowie marynarza.

Nie była to małżeńską rozmówką, lecz przyjacielską pogawędką przy lampce wina... P. Zygmunt Nowak zredukowany marynarz otrzymał upominek przyjacielski wulkanicznego towarzysza libacji w postaci rany tłuczonej na głowie. Jako że zabieg dokonany został przy pomocy talerza a zajął przestrzeń 12-centymetrową, która wypełniona została odłamkami porcelany, marynarz przewieziony został do szpitala.

Eksporterzy, uwaga!

Butelki do piwa. Firma z Malajów Brytyjskich pragnie kupować w Polsce butelki do piwa z zielonego szkła o pojemności 370 i 725 cm³ P/63 TC.

Polewa do emaliowania naczyń. Firma angielska pragnie nawiązać kontakt z polskimi producentami P/23970 TC.

Przedstawicielstwo. Firma francuska poszukuje zastępstwa polskich producentów blachy żelaznej i cynkowej na rynki zamorskie P/23063/KW.

Udawajmy Greka!

Mimo licznych strat i awaryj stan floty greckiej szybko się powiększa. W r. sprawozdawczym, który się skończył 1 lipca, wynosił 613 statków z 1.833.435 t. rej. brutto pojemności, czyli o 55.000 ton więcej aniżeli w zeszłym roku.

...a nie naśladowmy Francuzów.

Pomimo, że wszędzie notowane jest zmniejszenie tonażu uwiązanego, we Francji tonaż ten **zwiększa się** i to nie tylko co do statków pasażerskich, ale i towarowych na 1 września rb. Bezrobotny tonaż francuski wynosił **174.000 ton** czyli 24.000 więcej niż w dniu 15 lipca rb.

W porcie wojennym odbyła się uroczystość wręczenia ORP „Wicher” odznaki pułkowej nowosądeckiego pułku strzelców podhalańskich przez delegację tego pułku, składającego się z 5 oficerów z dowódcą pułku i kapelanem na czele oraz 2 podoficerów. Przed uroczystością dowódca pułku strzelców podhalańskich złożył wianok białoczerwonych róż pod tablicą z popiersiem marszałka Piłsudskiego wmontowaną 12 maja br. w burtę honorową „Wichru” na pamiątkę podróży odbytej przez marszałka Piłsudskiego na tym okręcie z Madery do Gdyni.

— Kursy języka angielskiego Polskiej YMCA od 1 listopada powiększają liczbę kompletów. Zespoły początkujących i zaawansowanych. Godziny wieczorowe, opłaty niskie. Kursy przeprowadzane nowoczesnymi metodami z uwzględnieniem konwersacji od pierwszych lekcji. Informacje i zapisy codziennie od 17—22 w ognisku Polskiej YMCA, ul. 10 Lutego 41.

Karty uczestnictwa i ulgi przejazdowe na Ogólnopolską Wystawę Radiową w Bydgoszczy.

Z okazji Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w Bydgoszczy, która się odbędzie od 30 października do 14 listopada 1937 r. wydała Liga Popierania Turystyki w Warszawie indywidualne karty uczestnictwa, w cenie 2,— dla wszystkich ziem Rzeczypospolitej, uprawniające:

- 1) do 75% ulgi od opłat normalnych na przejazd powrotny Kolejami Państwowymi z Bydgoszczy do miejsc zamieszkania. Przyznana ulga będzie stosowana tylko w czasie dni świątecznych w okresie trwania Wystawy;
  - 2) do 1-razowego bezpłatnego wejścia na teren Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w Bydgoszczy, ul. Toruńska 30;
  - 3) do bezpłatnego wstępu na Wystawę dzieł i zbiorów L. Wyczółkowskiego, K. Laszczki i K. Kierskiego przy ul. Bronisława Pierackiego 8;
  - 4) do 50% zniżki na tramwaje i autobusy miejskie;
  - 5) do 50% zniżki na przedstawienia w Teatrze Miejskim;
  - 6) do 50% zniżki w kinoteatrach bydgoskich (resp. wstęp bezpłatny dla drugiej osoby);
  - 7) do 50% zniżki na Bydgoskich Kolejach Powiatowych;
  - 8) do 10% zniżki w hotelach i restauracjach oraz zwolnienia z opłaty podatku hotelowego.
- Bliższe dane co do miejsc sprzedaży kart uczestnictwa wydanych przez Ligę, zawierają afisze propagandowe Ligi.

Uczestnikom wycieczek zbiorowych, organizowanych na Ogólnopolską Wystawę Radiową, przyznało Ministerstwo Komunikacji ulgę kolejową na zasadach przewidzianych w poz. 22 Instrukcji nr H-1a na przejazd z miejsc zamieszkania do Bydgoszczy i z powrotem na podstawie zaświadczeń ustalonych wzoru (33% przy udziale co najmniej 15 osób i 50% przy udziale co najmniej 60 osób). Dot. wnioski należy kierować do Wydz. tariff.-handl. Dyr. P. K. P.

Powyższa ulga będzie stosowana w dniach od 28 października do 16 listopada br. na każdorazowe wystąpienie organizacji społecznych, gospodarczych, turystycznych, kulturalno-oświatowych itp.

Poza tym przysługuje szkołom ustalona powszechnie ulga dla wycieczek zbiorowych, wynosząca 66%, w obie strony przy udziale co najmniej 10 uczniów wykupujących bilety, przy czym 11-ta osoba jako kierownik wycieczki ma przejazd wolny.

Lokalne karty uczestnictwa.

- Niezależnie od powyższego wydał Zarząd Miejski w Bydgoszczy dla ludności miejscowej lokalne karty uczestnictwa w cenie 1,50 zł, uprawniające w ciągu całego czasu trwania Wystawy:
- 1) do 2-krotnego bezpłatnego wstępu na Ogólnopolską Wystawę Radiową;
  - 2) do 2-krotnego bezpłatnego wejścia na Wystawę dzieł i zbiorów L. Wyczółkowskiego, K. Laszczki i K. Kierskiego;
  - 3) do 2-krotnego bezpłatnego wstępu na Wystawę obrazów i szkiców Matejki w Muzeum Miejskim;
  - 4) do 50% zniżki na 4-krotny przejazd tramwajami i autobusami miejskimi;
  - 5) do 30% zniżki na wieczorne przedstawienia w Teatrze Miejskim;

- 6) do 30% zniżki na przedstawienia w kinoteatrach bydgoskich.
  - 7) do 50% zniżki na przejazdy Bydgoskimi Kolejami Powiatowymi.
- Lokalne karty uczestnictwa będą, począwszy od dnia 29 października br. godz. 12,00 w południe do nabycia w kiosku informacyjnym Wystawy przy Dworcu Głównym, a od dnia 30 października z chwilą otwarcia Ogólnopolskiej Wystawy Radiowej w biurze informacji Wystawy przy ul. Toruńskiej 30.

Ze sportu.

DUŻY SUKCES ERLICHA. Drugie miejsce na międzynarodowym turnieju w Paryżu.

Paryż. Ping-pongowy mistrz Polski, Francji i Anglii Erlich odniósł w Paryżu duży sukces, zajmując w wielkim międzynarodowym turnieju, zorganizowanym z okazji wystawy światowej, drugie miejsce na 200 startujących w turnieju zawodników z całej Europy.

Erlich pokonał w ćwierćfinale Austriaka Weissa 3:2, a w półfinale Austriaka Lopstera 3:0. Dopiero w finale uległ byłemu mistrzowi świata, Czechowi Vana, w 4-ch setach 15:21, 21:18, 17:21, 17:21. W półfinale Vana wyeliminował w 5-ci setach obecnego mistrza świata, Austriaka Bergmana.

AUSTRIA PRZEGRYWA Z NIEMCAMI.

Berlin. Mecz piłki ręcznej Austria — Niemcy rozegrany wobec 20.000 widzów zakończył się zwycięstwem Niemiec 17:5

(10:0). Był to 29-ty mecz reprezentacji Niemiec. Dotychczas Niemcy przegrali tylko dwa spotkania a wygrali 27.

„ROZKŁAD JAZDY” DLA TENISISTÓW.

Terminy najważniejszych imprez tenisowych w przyszłym sezonie.
W Paryżu odbyło się posiedzenie zarządu Międzynarodowej Federacji Tenisowej, na którym ustalono terminy najważniejszych imprez tenisowych w przyszłym sezonie.

Pierwsza runda zawodów o puchar Davisa ma być rozegrana do 10-go maja, druga runda — do 22 maja, trzecia runda — do 31 maja. Półfinały przewidywane są na 22—24 lipca. Finał strefy europejskiej odbędzie się w czasie od 29—31 lipca. Zawody międzystrefowe rozegrane zostaną w dniach 27—29 sierpnia. Finał o puchar Davisa odbędzie się w Ameryce w dniach 3—5 września.

Mistrzostwa Francji w hali odbędą się od 12—20 lutego.
Mistrzostwa Anglii na kortach otwartych w dniach 23—30 kwietnia.
Mistrzostwa Francji rozegrane zostaną w Paryżu w dniach 2—12 czerwca.
Mistrzostwa Niemiec mają się odbyć w Hamburgu w dniach 8—17 lipca.
Mistrzostwa świata w Wimbledonie odbędą się w dniach 20 czerwca do 2 lipca.

TURNIEJ PIŁKI ROWEROWEJ W GRUDZIADZU.

W Grudziądzu odbył się turniej piłki rowerowej, zorganizowany przez niemiecki klub SCG w Grudziądzu. W ostatecznej punktacji turniej wygrał mistrz Polski T. R. Siemianowice, mając 6 pkt., 2) SCG Grudziądz 4 pkt., 3) Tornado Bydgoszcz — 2 pkt.

Tabela loterii

4-ty dzień ciągnięcia 1-ej klasy 40-ej Loterii Państw.

I i II ciągnięcie Głównie wygrane

- 5.000 zł.: 150242 167526
- 2.000 zł.: 57649 57925
- 1.000 zł.: 42632 58356 94684
- 146448 146379
- 500 zł.: 4663 8842 38262
- 12279 752753 165642 175076
- 400 zł.: 12891 15145 20104
- 26609 33864 60452 90710 108273
- 104012 140883 146145
- Po 200 zł.: 12653 31972 58928
- 90215 110669 117820 145218
- 154651 180773
- Po 150 zł.: 4127 7722 7747
- 29451 34579 44066 49900 77566
- 78950 80106 88824 89711 92124
- 93228 96767 100609 101381
- 108505 109558 112824 115401
- 116039 126211 128443 148146
- 153477 156118 174394 184708

Wygrane po 100 zł.

- 1059 2808 3604 4070 5162 648
- 7231 98 351 8072 466 796 861 9065
- 109 95 8466 10176 348 436 881 926
- 46 11844 12110 714 13035 962 14012
- 533 15089 129 447 681 749 17060 75
- 191 531 717 889 13877 513 655 743
- 92 19597
- 20155 328 40 423 91 594 21230
- 22002 27 662 828 23268 891 24204
- 56 568 25094 919 26657 945 27533
- 28858 29219 609 30259 31762 32272
- 456 701 33275 528 733 69 34064 682
- 35007 697 761 36396 605 86 728
- 37242 664 845
- 38286 541 785 40177 41422 632
- 747 42748 43283 319 55 414 45080
- 315 89 533 747 967 46158 263
- 47361 731 43 867 48334 929 49469
- 50260 520 43 8341 51099 138 304
- 540 45 952 52456 585 53438 799
- 892 54170 234 475 699 55271 635
- 72 726 896 56006 18 190 747 48
- 936 57415 643 58240 56 628 59286
- 60679 856 61262 698 706 12 52 43
- 993 62390 713 63574 658 745
- 64405 65217 388 490 599 66282 387
- 627 826 97 67302 478 571 915 58
- 68857 69260 6227 70454 595 900
- 71121 359 765 72735 73598 686 772
- 74047 93 554 793.
- 76055 77022 422 79716 80564 81184
- 796 994 82656 83001 359 84531 85065
- 132 292 523 788 820 87080 293 331
- 582 88175 402 686 935 89319 90058
- 865 91006 211 71 689 779 898 92911
- 25 93817 94122 210 772 95283 483
- 85 797 892 9638 539 97167 424 751
- 99152 100286 398 101393 796 102012
- 241 51 565 103172 104536 855 105226
- 469 730 107168 250 777 108070 321
- 705 56 109338 425 33 94 668 110110
- 613 988 111195 341 112473 637 875
- 113104
- 114692 115285 410 502 973
- 116110 415 992 117092 506 27 861
- 924 118108 559 743 903 44 119639
- 778 833 120241 307 47 648 121067
- 340 569 885 947 122208 123072 160
- 788 124827 31 125078 850 126769
- 127842 128316 735 132131 630
- 133060 389 134122 209 428 135319
- 136251 714 817 138373 139763
- 141284 321 436 142409 602 143758

- 144518 145169 696 146108 616 27
- 147034 8 690 933 148308 54 697
- 982 149212 464 891 150468 151103
- 19 728 855 87
- 152615 144 638 905 153148 154032
- 321 876 158291 741 159437 686 966
- 160150 530 637 161705 964 162745 86
- 163138 164333 44 492 775 165479 528
- 734 166322 31 167055 395 528 168211
- 368 169423 513 171458 771 172368 769
- 961 173177 201 174538 754 80 907
- 175230 82 176634 755 177530 999
- 178007 179037 166 208 330 57 585 795
- 180313 8 599 761 78 181659 808 182520
- 471 523 833 183014 165 306 695 887
- 184089 467 885 954 180502 815 187196
- 549 629 188383
- 190536 192407 908 72 193966 194665

Wygrane po 50 zł.

- 587 601 98 721 1287 554 91 2001
- 17 489 3536 847 4279 664 859 902
- 5826 483 6014 537 900 28 54 7732
- 8076 174 291 380 506 902 9 9054 367
- 641 701 824 10149 81 93222 374 483
- 654 11078 107 257 90 764 950 82
- 12383 729 800 13019 162 257 500 61
- 754 141069 709 915 15023 168 822
- 768 861 16979 17017 176 903 91 18071
- 108 442 839 19046 863 676 716 911
- 89
- 20033 428 789 21394 778 22021
- 283 524 44 741 23269 347 982 24243
- 94 389 605 27 760 950 96 25119 604
- 26262 67 303 467 27066 69 364 633
- 81 28278 369 29303 36 491 681 906
- 30007 13 457 582 940 31148 441
- 657 772 902 32183 225 323 453 691
- 34113 416 551 712 16 965 35075 147
- 769 897 989 36430 507 659 73 834
- 37066 166 581 82 640
- 38086 384 471 622 962 39187
- 258 487 507 44 615 40667 41076
- 976 42092 256 69 83 460 69 801 28
- 43171 284 487 552 44243 52 482
- 506 43 724 27 71 45552 903 82
- 46506 935 4725 314 820 904 33
- 48394 472 531 49373 477 50015
- 93 495 59 725 51070 236 314 414
- 536 805 79 82 52146 93 320 441
- 53328 81 439 687 740 853 69 920
- 54024 298 56058 282 383 570 657
- 998 57004 61 564 863 53869 59763
- 60888 61995 620006 325 577 948
- 63212 489 667 851 922 64252 591
- 6 13 879 65068 431 41 566 620 71
- 928 66718 67014 221 338 417 62
- 549 58 67 969 68172 433 41 555 70
- 97 679 69189 316 445 675 752 886
- 70037 40 635 707 48 71541 812
- 72536 641 73787 74903.

Wygrane po 50 zł.

- 76351 902 77423 710 930 78158 206
- 447 696 732 79172 477 933 91 80011
- 56 509 649 928 81349 570 669 710
- 82319 61 83356 472 653 84068 151
- 309 462 596 631 85403 85 97 579
- 907 83 86297 692 713 87160 586 619
- 802 19 88128 302 98 962 89026 207
- 358 703 7 90171 238 444 687 804 6
- 931 91063 72 355 648 91 758 919
- 92307 90 487 598 745 93087 212 363
- 448 820 980 94071 184 348 497 506
- 12 40 89 744 845 979 95160 433 37
- 766 849 96320 464 664 81 889 97739
- 73 950 98126 75 207 35 61 951 99503
- 100263 481 660 907 101333 744
- 102069 254 365 525 651 75 721 840
- 103019 40 542 104005 91 321 858 63
- 76 105044 391 458 651 106382 108129
- 202 326 784 915 109087 253 500 64
- 604 48 91 791 996 110059 289 450 63

- 860 111066 123 304 448 827 112635
- 851 113080 90 367 838
- 114141 361 115271 689 860
- 116892 117270 118004 285 582 718
- 89 119094 127 603 31 805 82 120336
- 520 755 820 121064 265 905 122049
- 205 446 993 123065 105 404 564
- 124019 218 125222 358 584 911
- 126792 127190 638 784 128025 67
- 128 33 207 71 327 410 129242 405
- 702 882 130041 349 549 732 131106
- 264 305 94 132000 72 160 6 718
- 38 908 133205 14 341 486 591 744
- 134926 135129 395 581 136072 690
- 934 137042 184 382 138265 401 659
- 701 34 908 47 139290 736 918 52
- 141172 433 40 515 515 49 32 616
- 755 023 35 499 143646 701 144132
- 569 680 886 145028 920 146173 240
- 668 147322 519 732 872 148585 887
- 149312 675 150060 169 481 730
- 807 76 151467 653
- 152210 578 932 153028 127 822
- 154158 9 263 740 155172 156037 618
- 705 950 8 157122 473 583 752 158215
- 57 800 159335 408 554 762 76 800 946
- 16 65 161476 549 601 162745 173535
- 97 857 164348 467 934 166268 412 838
- 54 925 97 167240 168056 667 72 243
- 169048 134 684 170221 636 171601
- 172287 433 713 880 174480 87 750 86
- 942 174075 374 581 2 175020 159 233
- 176391 410 179053 203 598 683 178035
- 80 148 411 556 787 179087 225 355
- 754 180435 181199 577 663 765 947
- 18228 414 532 946 183081 673 723
- 184151 254 185096 500 727 186823
- 187440 638 771 835 46 58 188163 219
- 339 414 657 884 189278 327 446 933
- 190475 80 786 7 191166 575 192069 397
- 581 811 990 193096 106 56 336 621
- 762 190497 296 353 72 459 605

III ciągnięcie Głównie wygrane

- Stała dzienna wygrana 20.000 zł. pada na nr. 152102
- 15.000 zł. na nr. 142687
- 5.000 zł. na nr. 90 52571 67620
- 104743 183079
- 4.000 zł. na nr. nr. 102706 133468
- 148821 183151
- 200 zł. na nr. nr. 7108 11800
- 34667 35596 55127 56040 59553 79591
- 96506 94947 10880 143916 179957
- 181956 185773
- 150 zł. na nr. nr. 19255 21589 34996
- 41757 42518 43604 46165 54992 58313
- 68893 88852 89930 91988 96412 97981
- 108157 112336 116180 125633 130856
- 133698 136593 139992 142127 150274
- 154136 164606 166094 173620 188267
- 190611 193851

Wygrane po 100 zł.

- 446 2485 3862 4453 6263 7837 9865
- 10796 975 77 86 11038 16050 516
- 18686 23773 24150 606 67 95 26883
- 27307 28273 92 29235.
- 32036 683 33894 34142 403 35525
- 36790 38240 40227 817 41769 97873
- 43000 44657 801 46709 58 48778 822
- 49548 50197 51634 53 896 53807 54425
- 681 708 951 55 55124 545 919 56649
- 847 58001 11 363 546 906 99 59301
- 61112 711 62044 302 827 79 63812
- 64139 672 65104 940 66622 805 67737
- 96 834 99 68831 69460 550 962 70988
- 71348 73121 251 74134 75207 347 421
- 76214 486 80114 51 530 81256 322 851
- 82390 86165 470 77 604 88973 89058
- 144.
- 90254 375 521 91950 39 92025
- 93130 391 474 94004 422 96239 97873
- 959 98698 99957 100109 10274 103318
- 73 106444 609 107391 108237 109546
- 737 11247 112134 424 644 113329
- 115076 526 116633 117005 110924

- 120793 121344 463 960 123586
- 125202 688 904 126092 956 127127
- 236 59 128331 458 131403 133237 73
- 576 134162 521 135759 137018 151
- 506 138091 640 993 139905 14737
- 141582 142557 690 143636 145589 806
- 148232 622 149686 151025 446 157603
- 158027 159352 948
- 160105 617 161543 162298 804
- 163529 164755 166538 167270 533 713
- 818 67 931 33 171513 114 174983
- 176623 177248 181337 183716 80
- 184007 489 186479

PROGRAMY RADIOWE.

Środa 27 października.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,15: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6,20: Gimnastyka. 6,40: Muzyka (płyty). 7,00: Dziennik poranny. 7,15: Muzyka (płyty). 8,00: Audycja dla szkół. 11,15: Audycja dla szkół. 11,40: G. Bizet: Fragmenty z op. „Carmen” (płyty). 11,57: Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12,03: Audycja południowa. 1. Orkiestra mandolinistów im. St. Moniuszki z Rodzienia-Szopieniec pod dyr. K. Bończa-Tomaszewskiego (z Katowic). 2. Dziennik południowy. 3. „Dzień jesienny” — aud. literacko-muzyczna. 15,30: Wiadomości gospodarcze. 15,45: Chwilka pytań — pogadanka dla dzieci starszych. 16,00: „Uczmy się mówić” — audycja. 16,15: Łódzka orkiestra salonna pod dyr. T. Rydera (z Łodzi). 16,50: Pogadanka aktualna. 17,00: Legioniści na włoskim froncie — odczyt. 17,15: Koncert solistów. Wykonawcy: Maria Szrajberówna skrzypce (Poznań), Jan Gemat — śpiew (Warszawa). 17,50: Ławnik w sądzie pracy — pogadanka (ze Lwowa). 18,00: Wiadomości sportowe. 18,10: Saksofon solo i w zespole (płyty). 18,30: Program na jutro. 18,35: Audycja dla wsi. 19,00: „Wyjazd Agnieszki” — epizod z powieści Marii Dąbrowskiej „Wiatr w oczy”. 19,20: Koncert chóru męskiego „Echo” pod dyr. Malinowskiego z Grudziądza (z Torunia). 19,35: Śladami myśli prof. Kazimierza Twardowskiego: „Filozofia a pogląd na świat” — odczyt (ze Lwowa). 19,50: Pogadanka aktualna. 20,00: Melodie Montmartre'u — koncert rozrywkowy (płyty). 20,45: Dziennik wieczorny. 20,55: Pogadanka aktualna. 21,00: Koncert chopinowski w wyk. Józefa Smidowicza. 21,45: „Piękno mowy polskiej” — kwadrans poezji w opr. Fr. Siedleckiego. 22,00: Koncert popularny w wyk. orkiestry wileńskiej pod dyr. Wł. Szepeńskiego. 22,50: Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

PROGRAM LOKALNY.

TORUŃ. 11,40: Z utworów kameralnych Józefa Haydna (płyty). 13,00: Wiadomości rolnicze. 13,10: Dla każdego coś ładnego (płyty). W przerwie o godz. 14,00 wiadomości z Pomorza i parę informacji. 18,10: Program na jutro. 18,15: Pogadanka społeczna. 18,20: Abraham: Potpourri z operetki „Wiktoria i jej huzar” (płyta). 18,30: „O morzu i rybakach”. Audycja słowno-muzyczna dla dzieci w wyk. chóru chłopców szkoły powsz. nr 1 z Podgórza. 18,55: Wiadomości sportowe z Pomorza. 20,00: Bydgoszcz na naszej fal. Gra zespół salonowy pod dyr. A. Röslera. 23,00: Tańczymy (płyty).

Nagła śmierć bydgoskiego milionera we Wiedniu.

Kupiec Oscar Robinson w hotelu zakończył życie.

Wielkie wrażenie wywołała kolportowana wczoraj po południu w Bydgoszczy z ust do ust wiadomość o nagłej śmierci najbogatszego bydgoskiego kupca żydowskiego Oscara Robinsona, właściciela firmy „Export-Bacon”, której centrala mieści się w Bydgoszczy. Mówiono o tragicznej śmierci kupca Robinsona skutkiem katastrofy lotniczej, jak również twierdzono, że kupiec zmarł podczas jazdy taksówką w Wiedniu. Jak nas dokładnie poinformowano, śmierć zaskoczyła potentata finansowego w hotelu. W ub. sobotę rano Robinson nagle zastabł w hotelu, a po zawiadomieniu przez służbę lekarza, ten stwierdził tylko zgon kupca żydowskiego wskutek udaru serca. Natychmiast doniesiono o tym rodzinie, która trzymała wiadomość o śmierci w tajemnicy, dlatego też tak późno dotarła ona do publicznej wiadomości. Zmarły kupiec żydowski liczył dopiero 42 lata i osierocił żonę

i dziecko. Pogrzeb jego odbędzie się w dzisiejszy wtorek w Wiedniu. Poza żonę, na pogrzeb udali się do Wiednia dwaj bracia zmarłego, oraz główny dyrektor firmy „Export-Bacon” p. Tauber.

Zmarły kupiec zamierzał w najbliższych dniach udać się do Stanów Zjednoczonych, celem poszukania dalszych rynków zbytu na bekony. Fantastyczna była kariera Oscara Robinsona, który przyjechał przed kilkunastu laty z Galicji Wschodniej do Bydgoszczy, zupełnie biedny, dorobił się w ciągu niewiele lat milionowego majątku na wywozie bekonów. W ostatnich latach Robinson przebywał dużo w Warszawie, a zwłaszcza zagranicą. Główna fabryka „Export-Bacon” Oscara Robinsona mieściła się w Nakle, a dalsze w Złoczowie i w Warszawie. Do tej pory nie wiadomo, czy wskutek śmierci jedynego właściciela firmy, fabryki „Export-Bacon” nadal zostaną utrzymane.

Koncert w dniu 5 listopada.

Tydzień Polskiego Białego Krzyża zainauguruje w dniu 5 listopada o godz. 20 w auli Gimnazjum Kopernika koncert sławnej śpiewaczki operowej Ireny Cywińskiej oraz pianisty wirtuoza prof. Edmunda Roesslera. Przeprowadzą bilety w księgarni Gieryna i Świt. (21285)

Wypadki podczas pracy.

Przy składaniu drzewa nadwreżył sobie we wczorajszym poniedziałek kregosłup robotnik Zygmunt Pałaszewski (Ustronie 2). Ponadto uległ nieszczęśliwemu wypadkowi robotnik Jan Jankowiak (Koszarowa 16), któremu przy składaniu skrzyni jedna z nich spadła na nogę i dotkliwie ją skaleczyła. Ofiary pracy przewieziono do lecznicy miejskiej.

Zaburzenia żołądka i jelit. Specjaliści chorób żołądka oświadczają, że naturalną wodę gorzką „Franciszka Józefa” można gorąco polecić jako bardzo skuteczny środek domowy.

Na L. O. P. P. złożyło przedsiębiorstwo budowlane Witkowski i Trojański, w/m, ul. Kościuszki 11 zł 12,50, a robotnicy tejże firmy zł 7,50.

Z ruchu Ch. Z. Z.

W środę 27 bm. o godz. 19-tej odbędzie się zebranie Chrześ. Związku Pracowników Miejskich w hotelu „Lengning”, ul. Długa nr 37. Sprawy bardzo ważne. Obecność wszystkich członków konieczna.

Zarząd.

Sprawy sokole.

Sokół żeński.

Posiedzenie zarządu dziś, we wtorek 26 bm. o godz. 5 po południu w sekretariacie. Na porządku obrad sprawy ważne i pilne. Przybycie wszystkich członkiń zarządu bardzo pożądane.

Dziś, we wtorek o godz. 7.30 zebranie grona technicznego w sekretariacie. O godz. 8-ej zebranie informacyjne dla wszystkich członkiń w sekretariacie. Punktualne przybycie konieczne.

Sokół V.

W środę, dnia 27 bm. o godz. 19.30 zebranie zarządu w salce p. Dzierżyńskiego. Ważne sprawy. Obecność wszystkich członków zarządu konieczna.

3 tydzień towarzyskim.

Wtorek 26 października.

Godz. 19,00: Tow. śpiewu „Lira”. Zebranie zarządu. O godz. 20 zebranie plenarne. Godz. 20,00: Krótkofalowcy. Drugą część wykładu o radiotelegrafii wygłosi p. A. Jęgliński w lokalu przy ul. Zygmunta Augusta 18.

Środa 27 października.

Godz. 19,30: Kat. Koło Pań, sekcja młodych. Zebranie plenarne. Referat p. t. „Maria Rodziewiczówna” wygłosi p. Ogórkowska. Obecność członkiń konieczna. Goście mile widziani.

Godz. 20,00: Związek Chórów Kościelnych — zarząd okręgu. Zebranie zarządu okręgowego Zw. Chórów Kośc. w Domu Katolickim przy farze.

Koło śpiewu „Chopin”. Lekcje śpiewu w środę i piątek o godz. 19,30 w lokalu p. Kowalskiego, ul. Wrocławska.

Stow. śpiewu „Symfonia”. Lekcje co wtorek i piątek o godz. 20 w Resursie Kupieckiej.

Klub mandolinistów „Lutnia” podaje do wiadomości wszystkich członków i sympatyków klubu, że z dniem dzisiejszym (26 bm.) o godz. 19 odbywać się będą co tydzień we wtorki schadzki klubowe, a w każdą niedzielę od godz. 16. Dużo urozmaiceni.

Koło śpiewu piekarzy polskich. Nadzwyczajne walne zebranie dziś o godz. 17 w restauracji „Pod Lwem”. W razie braku kompletu, odbędzie się drugie zebranie pół godziny później bez względu na liczbę zebranych.

Table with exchange rates for various currencies: Bank Polski płacił w dniu 26. 10. 1937 r. dolary amerykańskie 5,26 1/2, dolary kanadyjskie 5,26 1/2, funty szterlingów 26,10, franki szwajcarskie 121,45, franki francuskie 17,57, belgi belgijskie 89,05, liry włoskie 21,20, floreny holenderskie 291,60, korony czeskie 16,50, szylingi austriackie 97,—, marki niemieckie 117,—, guldeny gdańskie 99,80.

Stan wody w Wiśle z 25 października: Kraków —2.90, Zawichost 1.17, Warszawa 0.71, Płock 0.28, Toruń 0.06, Fordon 0.09, Chełmno —0.07, Grudziądz 0.09, Korzeniewo 0.25, Piekło 0.40, Tczew 0.60, Einlage 2.10, Schievenhorst 2.30.

Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rewiru VII Stefan Kapuściński, mający kancelarię w Bydgoszczy ul. Dworcowa nr 76 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 28 października 1937 r. o godz. 9.45 w Bydgoszczy ul. Unii Lubelskiej nr 5, odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, składających się z kredensu dębowego, pomocnika dębowego, biurka dębowego z fotelem dyplom. stolika do palenia i maszyny do szycia, szafy dębowej-biblioteki, stołu okrągłego dęb. i umywalki z lustrem i płytą marmurową białą, oszacowanych na łączną sumę zł 700. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 26 października 1937 r.

21312

Komornik (Kapuściński).

Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy II rewiru, mający kancelarię w Bydgoszczy przy ul. Ign. Paderewskiego nr 3, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dokona sprzedaży z publicznej licytacji niżej wyszczególnionych ruchomości: dnia 27 października 1937 r. o godzinie 10-tej w domu nr 36 przy ul. Fordońskiej, ruchomości należących do Stefana Marynowskiego składających się z czterech łodzi pontonowych oszacowanych na łączną sumę zł 1.200,—. Dnia 29 października 1937 r. o godzinie 10-tej w domu nr 7 przy ul. Mostowej, ruchomości składających się z mebli i maszyny do pisania, oszacowanych na łączną sumę zł 1.190,—. Dnia 3 listopada 1937 r. o godzinie 10-tej w domu nr 6 przy ul. Mostowej, ruchomości należących do Władysława i Otylii Kałskich składających się z mebli oszacowanych na łączną sumę zł 785,—. Dnia 5 listopada 1937 r. o godzinie 10-tej w domu nr 29 przy ul. Królowej Jadwigi, ruchomości należących do Eryka Schoen'a składających się z mebli oszacowanych na łączną sumę złotych 550,—. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. (21311)

Bydgoszcz, dnia 26 października 1937 r.

Komornik (—) M. Mysłkowski.

Zarząd Miejski w Bydgoszczy Wydział IX., Oddział Wodociągów i Kanalizacji ogłasza niniejszym

PRZETARG

publiczny pisemny na warunkach obowiązujących przy ubieganiu się o roboty i dostawy miejskie w Bydgoszczy na: a) ułożenie przewodów wodociagowych na terenach leżnych za szkołą Podchorążych, III. etap prac, b) ułożenie przewodów wodociagowych na ul. Strzeleckiej. Kosztorysy przetargowe i warunki nabyć można w godz. urzędowych za opłatą 2 zł w Oddziale Wodoc. i Kanalizacji ul. Jagiellońska (gmach Gazoni) pokój 13, Oddz. Techniczny, gdzie udzielać się będzie również bliższych informacji. Oferty należy składać w Registraturze pokój 20 (gmach Gazoni) w terminie do 2 listopada 1937 r. godz. 12-ej o której nastąpi otwarcie ofert. Do każdej poszczególniej oferty należy dołączyć kwit na złożone w Głównej Kasie Miejskiej wadium w wysokości 5% od sumy oferowanej. Zarząd Miejski Zastrzega sobie dowolny wybór oferenta, względnie nieprzyjęcie żadnej z ofert. (21303)

Bydgoszcz, dnia 25 października 1937 r.

Za Prezydenta miasta: Naczelnik Wydziału IX.

(—) Inż. Ed. Tubielewicz Radca Bud. Magistratu.

SPRZEDAŻ

Willa 2 piętrowa komfortowa, cena 25 000. Fajtanowski, Zduny 10. 12785

Dom III piętr. centrum komfort, dochód 15 000, cena 100.000, wpłaty 50 000 sprzedawca Fajtanowski, Zduny 10. (12784)

Dom piętrowy, 3 interesy w tym piekarnia nowo urządzone. Dochód miesięczny 350 zł. Cena 26.000, wpłaty 12.000. Rozpłochowski, Inowrocław Sw. Ducha 75. (21297)

Kolonialka dobra sprzedam. Kościuszki 46. (31261)

Koloniałki (21266) 1200, dzierz. 50 sprzedam. Podgórna 17, fryzjer.

Prima kiszona kapusta

cienko krajana w większych i mniejszych partiach po hurtowej cenie 14,00 zł za 100 kg. poleca

Kazimierz Kojawski, Bydgoszcz ul. Kordeckiego 34 Hurt. tow. kolonialn. 20756

Singera do szycia tania. Długa 68/4a podwórko i piętro. (12786)

Kolonialka tania. Dziennik. (21313)

Wózek dziecięcy sprzedawca St. Czarneckiego 8—5. (21279)

Piec gazowy, nowoczesny sprzedam tania. Adres filia. (12782)

Okazja! Restaurację, skład kolon. w dużej wsi kościelnej, największa sala, 4 morgi dobrej ziemi, morgę ogrodu obok sali, dom piętrowy, 14 ubikacji, dobre położenie, kompletny inwentarz, sprzedam lub wdzierżawię. Cena według umowy. Szykowski, Łąg, pow. Chojnice. (21304)

Dom (12799) 20 morgi ziemi (dawniej ogrodnictwo Hellwiga) na sprzedaż. Bydgoszcz, Okole Przemyska 5, właściciel.

LEKcje

Konwersacje francuskie (przez rod. Francuzkę) w godzinach po południowych względnie wieczornych włączając kolacje ewtl. i obiady. Zgłoszenia „B. K. 4” filia Dziennika Bydgoskiego. (21284)

POSADY WOLNE

Stolarz (12795) potrzebny. Adres Dziennik.

Potrzebna zaraz dziewczyna do lat 23, uczciwa, ładna, zdrowa, umiejąca gotować, do samotnego pana z dzieckiem. Oferty fotografią firma „Halina” Inowrocław, Toruńska 5. Przyjmę tylko zamieszcową. (21296)

Czeladnik szwewski potrzebny. Stawowa 1. (21308)

OPRAWĘ KSIĄŻEK

oraz wszelkie prace wchodzące w zakres introligatorstwa wykonuje starannie, szybko i tanio Introligatornia Drukarni Bydgoskiej S. A. Wydawnictwo „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO” Poznanska 12-14. Telefon 26-50.

Cukielnik-karmelkarz potrzebny. Łojewski, Grudziądz, Toruńska 9. (21298)

Służąca gotowaniem od 1. 11. potrzebna. Gdańska 93, piekarnia (12788)

Kreślarka (12811) młodego, wykwalifikowanego do wykonywania rysunków technicznych, poszukuje poważna miejscowa fabryka wyrobów metalowych. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem wymagań składać do filii Dzien. Bydg. pod „Kreślarkę”. (21291)

Dziewczyna umiejąca szyc kartony potrzebna. Zł. Król, Jadwigi 4a. (21291)

Czeladnik szwewski potrzebny. Gdańska 111. 12812

Potrzebny (12798) uczeń szwewski. Gdańska 111.

Służąca uczciwa z gotowaniem potrzebna od 1. XI. Zgłosz. do filii Dziennika Bydg. pod „H. W.”. (12801)

Panienska uczciwa, młodsza do składu, język polski, niemiecki. Mazowiecka 9/5, godz. 7—8. (12797)

Pokojuwa (12792) potrzebna. Zduny 13-2.

Zaraz (21305) poszukuję dobrego pomocnika fryzjerskiego, język polski, niemiecki. Schwedt, Wejherowo, Klasztorna 4.

Czeladnik szwewski, uczeń i podręczniak potrzebni. Jezuicka 24—8. (21307)

Uczennica do składu obuwiwa potrzebna. Rynek M. Piłsudskiego 25. (21286)

Dziewczyna (12809)

przychodnia potrzebna. Wiśniewska, Promenada 7.

POSADY POSZUKUJĄ

Bufetowa kelnerka młoda szuka posady od 1. XI. Oferty Czernsk poste-restante pod „Blondynka”. (21315)

DZIERŻAWY

Restaurację w dobrym punkcie miasta dobrze prosperującą wezmę w dzierżawę wzgl. kupię. Oferty taskawe złożyć proszę do Dzien. Bydg. pod „Sokół”. (21306)

1400 gorzelnia, objęcie 50.000. Filia Dzien. pod „Korzystne”. (12790)

Warsztat do wynajęcia. Plac Piastowski 7. (12805)

MIESZKANIA W BYDGOSZCZY. Logo DACH NAD GŁOWĄ. Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

1 pokojowe: kuchnią. Śniadeckich 13/1.

2 pokojowe: knch. Grunwaldzka 111, 1p.

3 pokojowe: Jagiellońska 28—8.

Długa 42, portier.

Emilii Plater 21, Bielawki.

kuchnią. Plac Piastowski 7.

Nowogrodzka 4.

4—5 pokojowe: Libelta 10.

5 pokojowe: 20 Stycznia 16.

Skład mieszkan. Podgórna 23.

3 pokoje (12807) z wygodami, II. piętro, bezdzietnym wydzierżawi gospodarz, Gdańska 141.

2 pokojowe (21258) mieszkan. zaraz do wynajęcia. Ludwikowo 2a.

Jasna 3 pokoje, kuchnia. Wiad. Orla 8, apteka. (12778)

Dwa i 3 pokojowe mieszkan. wydzierżawię. Pomorska nr 36. (21299)

Dwa pokoje kuchnia, Gajowa 33. (21292)

2 pokoje kuchnia, ogrodem, dom nowy. Wiadomość Skład skór, Długa 59. (21309)

3 pokoi po dentyście, dobry punkt, zaprawdaz, lub biura, składowice I piętro, Marszałka Pocha 24—4. 20863

2 pokoje (12791) kuchnia 25 zł. Toruńska 118.

MIESZKANIA SZUKA

2 pokoje kuchnią, wygodny, śródmieście od zaraz. Filia „Oficer 2”. (12810)

Mieszkania 2—3 pokojowe poszukuje inteligentne, bezdzietne małżeństwo. Of. filia „Nauczyciel”. (12780)

POKOJE WOLNE

Zduny 17—2. (12796)

1—2 umeblowane pokoje z używaniem kuchni dla młodego małżeństwa do wynajęcia. Kraszewskiego 14/3. (21278)

Pokój (12793) utrzymanie. Zduny 13/3.

Pokój umeblowany, słoneczny, używanie kuchni, łazienki. Krasieńskiego 11. (12800)

Pokój Promenada 53—1. (21302)

Pokój (12806) mały, centralne, inteligentnemu panu. Gdańska 62/11.

Pokój Plac Wolności 1—1. (12794)

POKOJU POSZUKUJĄ

Pan szuka pokoju czystego, najchętniej okolica Placu Poznańskiego zaraz. Oferty Dziennik „21270”. (21277)

ZGUBY

Zaginiona świnia wagi 2 1/2 ceutnara dnia 25 bm. między Złotnik Kujawskich do Bydgoszczy. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem. A. Chwialkowski, Bydgoszcz, Dworcowa 34, telefon 1365. 12802

Dnia 25 października 1937 r. o godzinie 1-iej w nocy zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój kochany, nigdy niezapomniany mąż, nasz drogi ojciec, teść i dziadek s. p.

Antoni Lange

emerytowany kierownik szkoły
Sodalis Marianus

przeżywszy lat 65, o czym zawiadamia w głębokim smutku pograżona

Żona, dzieci i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 28. X. 1937 r., o godzinie 3,45 po poł. z kostnicy ementarza starofarnego przy ulicy Grunwaldzkiej. Msza św. za duszę Zmarłego odbędzie się w czwartek, dnia 28 bm. o godzinie 9,30 w kościele parafialnym św. Trójcy. (21270)

3 kremy

Nie można pozostawiać skóry twarzy samej sobie. Trzeba dbać o nią. Skórę suchą - nasycić kremem łagodnym **CRÈME NEUTRE**, do tłustej stosować beztłuszczowy krem **SETA**, normalną - odżywić i udelikatnić kremem **VIRGINIA**. Piękna, pielęgnowana cera czyni twarz Pani - świeżą, młodą i ponętną.

PERFECTION

Czytajcie Dziennik Bydgoski

Próbek od **BOLU GŁOWY**
Dla dorosłych ze zn. fabryki
KOWALSKINA
skonuje się również
PRZY PRZEZIEBIENIU
GRYPY: KATARZE

20683

Osiedliłem się
w Lidzbarku, Słomiany Rynek 8

Maksymilian Ziętara

lekarz (21056)
Godziny przyjęć: 10-12 i 3-5. Telefon 29.

Wspólnika

dzielnego fachowca (karmelkarz) z gotówką **poszukuje**. Zgłoszenia pod „Dobrobyt” do Dziennika Bydgoskiego. (21269)

ZGUBY

Zgubiony (21281) na ul. Poznańskiej (wzgl. w tramwaju) pasek skórzany, wąski, brązowy, uprasza się zwrócić do administracji Dziennika Bydgoskiego, ulica Poznańska.

Zgubiono skunksowego lisa w drodze: Sienkiewicza, Dworcowa, Gdańska Uczciwego do znalazcę proszę oddać w Dzienniku. (12773)

Witczyca przybłąkana, odebrać Koronowska 45. (12768)

LAMPKI NAGROBKOWE
POLO
ZAWSZE NAPĘW-
NIEJSZE W PALENIU
WYTRZYMUJE
SILNY WIATA
POLO

Okna, drzwi i schody
z rozbiórki sprzedaje
„RIKA”, Marcinkowskiego 7.
21042

Fortepian salonowy
Gottian Steinweg nowoczesny
1,65 mtr. długi, piękny ton, ko-
rzystnie sprzedam. Zapłać
W. L. 694 do Wahr & Lohse,
Gdańsk, Breitgasse 85. (21291)

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo
l, w, z, a = każde stanowi jedno słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń

Dla poszukujących posady 20% zniżki.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.
Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Kolejarzom
kredyt, płaszcze, ubrania,
towary krótkie, Warszawska 1. (12574)

Meble

kupisz zawsze najtaniej
tylko u (2812)
Bernarda Nowaka
Bydgoszcz, Długa 10.
Uwaga na imię Bernard.

Nieko

świeże w butelkach z do-
stawą do domu i **ziemi-
niaki** jadalne dostarcza
na zamówienie Maj. My-
ślicinek, tel. 31-80. (21230)

Na zimę (4297)

Pięze i rury
po niskich cenach poleca
B. Kaczmarek
ulica Podwałe
telef. 23-71.

Szalówki

20 i 23 mm dostarcza szyb-
ko w każdej ilości (17674)
Składnica Drzewa Ogrodowa 2
tel. 13-40 i 13-59

SPRZEDAŻ

Sprzedam
skład kolonialny. Grun-
waldzka 19. (21262)

Repertuar kin bydgoskich:

- KRYSTAL:** „Jej największy błąd”, Paula Wessely i Rudolf Forster, oraz nadprogram.
- MARYSIENKA:** „Trafalgar” i nadprogram.
- APOLLO:** „Na bezdrożach”, kolor. „Swawolne figle”, komedia p.t. „Dom czarów”, nowy tygodnik i kronika Pata.
- KAPITOL:** „Wyprawy krzyżowe” oraz nadprogram.
- BALTYK:** „Upiór na sprzedaż” i „Przedmieście”.

Piękna
willa z kilkumorgowym ogrodem, w ładnie położonym mieście powiatowym, niedaleko Torunia, tania na sprzedaż. Zgłoszenia do administracji pod „K. 45”. (21253)

Piekarnię
korzystnie oddam, mie-
sięcznie 40. Basińska, Ło-
bżenica. (21250)

Sprzedam
samochód limuzynę M. Che-
vrolet tania z powodu wy-
jazdu. Zgłoszenia A. Kozół,
Chwytwo 2-1. (21282)

Dom (21256)
w śródmieściu z składami
sprzedam zaraz 65 000. Of.
Dzien. „Gospodarz” (21259)

Dom (21256)
mieszkalny z dużym ogo-
dem, plac budowlany w
śródmieściu, cena 15000.
Oferty filia pod „B. 28”.

Nowa
jadalnia orzech kawkaski.
Wiadom. Dziennik. (21264)

Krowę 21255
piecyki żelazne sprzedam
Toruńska 59, Rynek.

Sprzedam
tokarnię do metalu 1-2
mtr. wiertarkę nożną do
25 m. Oferty filia Dzien-
nika „Tanio I”. (21277)

Sprzedam
na rozbiórkę dużą szopę
oraz 80 krzewów tania byle
zaraz. Bramka 1, albo
Wiejska 85. (21276)

ZAMIANY

Dom w Gdyni
czteropiętrowy, wartości
120.000 zamienię na młyn
wodny (na odpowiedz
znaczek). Oferty Dzien-
nik Bydgoski Gdynia
pod „120 tys.” (21106)

KUPNA

Brylantowy
pierścionek kupię okazj-
nie. Zgłosz. Dziennik Byd-
goski „W. W.” (21300)

Kupię
motor 3-6 P. S. benzy-
nowy w dobrym stanie.
Mieczarnia Pęchowo p.
Inowrocław. (12772)

POSADY WOLNE

Krawiec
podręczny lub podręczna
potrzebna. Paderewskiego
3-10. (21260)

Należy do dobrego tonu

posiadać
wózek dziecięcy
z firmy
A. Hensel
wł. Sierpiński i Kasprzak
Bydgoszcz, ul. Dworcowa 4.

Poszukuję
ekspedienta do sklepu
kolonialnego. Przemysło-
wa 1, Bydgoszcz-Wschód,
Proszkowski. (21263)

Dziewczyna (21268)
do wszelkich prac domo-
wych potrzebna zaraz.
Głapa, Grunwaldzka 159.

Biuralistkę
młodszą z ładnym
charakterem pisma
poszukuje
zaraz (21301)

Be-De-Te
ulica Gdańska.

Przychodnia
Kwiatowa 17-6. (12769)

Potrzebny (21219)
starszy cukiernik z r. z.
Piotr Ipczyński, Koronowo.

Stolarz (21289)
pracujący przy maszynach
potrzebny. Grunwaldzka 25.

Stać
posadę biurową dam za
pożyczkę 1.000 złotych.
Skrytka pocztowa 35, To-
run. (21273)

Nauczycielka
wychowawczyni potrzeb-
na na wieś zaraz (język
niemiecki). — Zgłoszenia
kierować do Dzien. Byd-
goskiego pod nr „21254”.
(21254)

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Na-
gel, Długa 76. (21293)

Uczniowie
stolarscy potrzebni. Grun-
waldzka 25. (21288)

Służąca
z gotowaniem od zaraz.
Gdańska 146. (12775)

Gospoia
samodzielnie gotująca po-
trzebna, wysoka płaca
Weysenhoffa 2-4. (21275)

Ekspedientka

siła rutynowana do
działu bielizny i trykotaży
potrzebna
od zaraz z znajomością
języka niemieckiego.
Zgłoszenia pisemne z
fotografią, odpisami świa-
dectw (21265)

A. i W. Ziętak
Bydgoszcz
ulica Mostowa nr 7.

Kwalifikowana
wychowawczyni przedszo-
la poszukiwana. Zgłoszenia
do filii Dzien. pod „Wy-
chowawczyni”. (21314)

2 stolarzy
meblowych poszukuje
Paul Rosenberg, Osie (Po-
morze). (21310)

Potrzebny
czeladnik stolarski zaraz.
Waly Jagiellońskie 17/7,
podwórze. (12725)

Potrzebny
polier zaraz. Czartoryskie-
9. (21290)

POSADY WOLNE

Szofer
z własnym autem poszu-
kuje stałej jazdy lub za-
stępstwa. Zgłoszenia filia
pod „Trzeźwy”. (12774)

Dzielny
czeladnik piekarski poszu-
kuje od 1. XI. 37 posady.
Oferty kierować Agentura
Dziennika Bydgosk. Sądki
pow. Wyrzysk. (21295)

MIESZKANIA SZUKA

Poszukuje (21204)
3 pokoje, dzierżawa pół
roku z góry. Zgłoszenia
Dziennik „Emerytka”.

1 pokojowego
z kuchnią poszukuje Ofer-
ty filia „Dla starszych lu-
dzi” nauczyciel. (12767)

Instruktor

powiatowa gospodarstwa
domowego szycia poszuki-
wana. Zgłoszenia sekret-
ariat włościanek Nakiel-
ska 151. (12765)

Niekrepujący

Magdzińskiego 6, m. 2.
21271

DZIERŻAWY

Kokosownik
do wynajęcia. „Mechanik”
Nakielska 43a, Telefon
33-12. (20977)

Skład
kolonialny z mieszkaniem
zaraz do nabycia. Adres
Dziennik. (21267)

POKOJU POSZUKAJA

Pokój
umeblowany, niekrepujący
Filia Dziennika Bydgoskie-
go „Tani”. (12649)

Pokoju
blisko dworca lepszym
domu. Pod „Urzednik”
filia. (12766)

POKOJE WOLNE

Pokój
ładny, bardzo ciepły. Ko-
ściuszki 4-6. (12776)

Pokój 12775
utrzymaniem. Zduny 1-4

Pokój
elegancki komfort, bar-
dzo dobre utrzymanie.
Libelta 10-4. (12779)

Ładnie
umeblowany pokój do wy-
najęcia. Warszawska 1, II.
wejście, m. 11. (21274)

Poszukuję
obiadów dzielnica Grun-
waldzka, Jasna. Dziennik
„Domowe”. (12771)

POŻYCZKI

Poszukuję (21213)
na budynek miejski (na Po-
morzu), wartość 30 tys. zł
na I hipotekę zł 3.400, za
dobrym, pewnym oprocento-
waniem. Łaskawe zgłosz.
pod „3.400” Dzien. Bydg.

MATRYMONIALNE

Runo-Gdynia (20507)
Świętojańska 77. Kojarzy
małżeństwa, poleca się
rodzicom, osobom samo-
dzielny sfer ziemiań-
skich, kupieckich, prze-
mysłowych, 15 letnia prak-
tyka. Rękojmia solidności.

RÓŻNE

Kosmetyczny
gabinet W. Jaworskiej,
Podolska 1, narożnik Po-
morskiej. Pielęgnowanie
cery, włosów. Masaże, na-
świetlania -- Porady bez-
płatnie. 19471

DOBRE PRZECZUCIE.

Więzieli w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Wieżni w czasie ucieczki. Po czterech
latach więzienia nareszcie czują się bez-
piecznym.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetry na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm; Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 lam., szer. 87 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i cześciami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialna: Zofia Żelaska-Mrozowicka w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.